

ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารเชิงคุณภาพกับประสิทธิผลของโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2

กรรณิการ์ นันทะเทศ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

กุมภาพันธ์ 2558

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

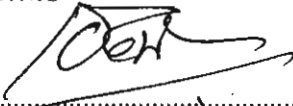
คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ กรรณิการ์ นันทะเทศ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิทธิพร นิยมศรีสมศักดิ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรากร ทรัพย์วิระปกรณ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์ เชาวนัน มณีวงษ์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิทธิพร นิยมศรีสมศักดิ์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรากร ทรัพย์วิระปกรณ์)

..... กรรมการ
(นาวาตรี ดร.พงศ์เทพ จิระโร)

คณะศึกษาศาสตร์ อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.วิจิต สุรัตน์เรืองชัย)

วันที่ 16 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2558

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิทธิพร นิยมศรีสมศักดิ์ อาจารย์ที่ปรึกษาหลักวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรากร ทรัพย์วิระปกรณ์ กรรมการที่ปรึกษา และ ดร.สุรัตน์ ไชยชมภู ในการให้คำปรึกษา แนะนำ ตรวจสอบ แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ มาโดยตลอด ทำให้ผู้วิจัยได้รับแนวทางในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้และ ประสบการณ์ในการทำวิทยานิพนธ์จนสำเร็จลุล่วงด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ทุกท่าน ที่ได้กรุณาให้ข้อเสนอแนะ ในการปรับปรุงแก้ไข จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ได้กรุณาตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม และ ให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการทำวิจัย ขอขอบคุณข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี ขอขอบคุณบิดา มารดา สามีน้องทุกท่าน ผู้ให้การสนับสนุนและกำลังใจอันดียิ่งตลอดมา

คุณค่าอันพี้งมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้บิดา มารดา ครูอาจารย์ ผู้มีพระคุณ และผู้อันเป็นที่รัก ที่มีส่วนสร้างเสริมสิ่งดีงามในชีวิตของผู้วิจัย

กรรณิการ์ นันทะเทศ

56970001: สาขาวิชา: การบริหารการศึกษา; กศ.ม. (การบริหารการศึกษา)

คำสำคัญ: การบริหารเชิงคุณภาพ/ ประสิทธิภาพของโรงเรียน/ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
สระแก้ว เขต 2

กรณีการ นันทะเทศ: ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารเชิงคุณภาพกับประสิทธิผลของ
โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 (THE RELATIONSHIP
BETWEEN QUALITY MANAGEMENT AND EFFECTIVENESS OF SCHOOLS UNDER SAKAEO
PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์:
สิทธิพร นิยมศรีสมศักดิ์, Ed.D., วรากร ทรัพย์วิระประกรณ์, วท.ค. 130 หน้า. ปี พ.ศ. 2558.

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการบริหารเชิงคุณภาพกับระดับประสิทธิผลของ
โรงเรียน ศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างขนาดของโรงเรียนกับเขตที่ตั้งของโรงเรียนที่มีผลต่อการบริหาร
เชิงคุณภาพและที่มีผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน รวมทั้งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหาร
เชิงคุณภาพกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2
กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอน จำนวน 302 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า
5 ระดับ เกี่ยวกับการบริหารเชิงคุณภาพและประสิทธิผลของโรงเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทาง และการทดสอบสหสัมพันธ์
แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัย พบว่า

1. การบริหารเชิงคุณภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
สระแก้ว เขต 2 โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก
2. ประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2
โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก
3. ขนาดของโรงเรียนและเขตที่ตั้งโรงเรียนมีปฏิสัมพันธ์กันในการส่งผลต่อการบริหารเชิง
คุณภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .05
4. ขนาดของโรงเรียนและเขตที่ตั้งโรงเรียนมีปฏิสัมพันธ์กันในการส่งผลต่อประสิทธิผลของ
โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .05
5. การบริหารเชิงคุณภาพมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

56970001: MAJOR: EDUCATIONAL ADMINISTRATION; M.Ed. (EDUCATIONAL ADMINISTRATION)

KEYWORD: QUALITY MANAGEMENT/ EFFECTIVENESS OF SCHOOLS/ SAKAEO PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2

KANNIKA NUNTATED: THE RELATIONSHIP BETWEEN QUALITY MANAGEMENT AND EFFECTIVENESS OF SCHOOLS UNDER SAKAEO PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2. ADVISORY COMMITTEE: SITTIORN NIYOMSRISOMSAK, Ed.D., WARAKORN SUPWIRAPAKORN, Ph.D. 130 P. 2558.

This research aimed at the investigation of quality management level and school effectiveness level, to study the interaction between school size and school location that effect quality management and school effectiveness, as well as to study the relationship between quality management and school effectiveness of schools under Sakaeo Primary Educational Service Area Office 2. The samples consisted of 302 teachers. The research instruments was rating-scale questionnaires concerned with quality management and school effectiveness. The statistical devices were mean, standard deviation, two ways analysis of variances, as well as, Pearson product moment simple corelation.

The findings were that;

1. The quality management of schools under Sakaeo Primary Educational Service Area Office 2 was rated at high level.
2. The effectiveness of schools under Sakaeo Primary Educational Service Area Office 2 was rated at high level.
3. There was interaction between school size and school location that affected quality management of school under Sakaeo Primary Educational Service Area Office 2.
4. There was interaction between school size and school location that affected effectiveness of school under Sakaeo Primary Educational Service Area Office 2.
5. There was relationship between quality management and effectiveness of school under Sakaeo Primary Educational Service Area Office 2 at .05 level of statistical significance.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
คำถามการวิจัย.....	7
สมมติฐานของการวิจัย.....	7
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	8
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	9
ขอบเขตของการวิจัย.....	9
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	10
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	14
การจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2.....	14
หลักการ แนวคิดเกี่ยวกับการบริหาร.....	17
หลักการ แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารเชิงคุณภาพ.....	23
หลักการ แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียน.....	38
ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารเชิงคุณภาพกับประสิทธิผลของโรงเรียน.....	44
ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย.....	47
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	48
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	53
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	53
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	54
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	55

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การหาคุณภาพเครื่องมือ.....	56
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	58
การจัดกระทำข้อมูล.....	58
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	60
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	61
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	61
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	62
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	62
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	83
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	83
การอภิปรายผล.....	86
ข้อเสนอแนะ.....	96
บรรณานุกรม.....	99
ภาคผนวก.....	110
ภาคผนวก ก.....	111
ภาคผนวก ข.....	115
ภาคผนวก ค.....	118
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	130

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนของรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 จำแนกตามขนาดโรงเรียนและเขตที่ตั้งโรงเรียน.....	54
2 จำนวนและร้อยละของครูที่ปฏิบัติการสอนอยู่ในโรงเรียนของรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 จำแนกตามขนาดโรงเรียน.....	63
3 จำนวนและร้อยละของครูที่ปฏิบัติการสอนอยู่ในโรงเรียนของรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 จำแนกตามเขตที่ตั้งโรงเรียน.....	63
4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับการบริหารเชิงคุณภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 โดยรวมและรายด้าน..	64
5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับการบริหารเชิงคุณภาพของโรงเรียน ด้านการวางแผน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2.....	64
6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับการบริหารเชิงคุณภาพของโรงเรียน ด้านการปฏิบัติตามแผน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2	66
7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับการบริหารเชิงคุณภาพของโรงเรียน ด้านการตรวจสอบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2.....	67
8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับการบริหารเชิงคุณภาพของโรงเรียน ด้านการแก้ไขปรับปรุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2..	68
9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับของประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 โดยรวมและรายด้าน..	69
10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับของประสิทธิผลของโรงเรียน ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2.....	70
11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับของประสิทธิผลของโรงเรียน ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2.....	71

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
12	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับของประสิทธิผลของโรงเรียน ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2..... 72
13	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับของประสิทธิผลของโรงเรียน ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2..... 73
14	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทางของการบริหารเชิงคุณภาพ สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 จำแนกตามขนาด โรงเรียน และ เขตที่ตั้ง โรงเรียน..... 74
15	วิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบการบริหารเชิงคุณภาพ สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 จำแนกตามขนาด โรงเรียนและ เขตที่ตั้ง โรงเรียน..... 75
16	การเปรียบเทียบรายคู่ของการบริหารเชิงคุณภาพ จำแนกตามขนาด โรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2..... 76
17	การเปรียบเทียบรายคู่การบริหารเชิงคุณภาพ จำแนกเขตที่ตั้ง โรงเรียน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2..... 77
18	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทางของประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 จำแนกตามขนาด โรงเรียน และเขตที่ตั้ง โรงเรียน..... 78
19	วิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 จำแนกตามขนาด โรงเรียนและ เขตที่ตั้ง โรงเรียน..... 80
20	การเปรียบเทียบรายคู่ของประสิทธิผลของโรงเรียน จำแนกตามขนาด โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2..... 80
21	การเปรียบเทียบรายคู่ประสิทธิผลของโรงเรียน จำแนกเขตที่ตั้ง โรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2..... 81

สารบัญญัตราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
22	ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารเชิงคุณภาพกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2.....	82
23	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารเชิงคุณภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2..	116
24	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2.....	117

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	8
2 วงจรการจัดการ.....	25
3 วงล้อเดมมิ่ง.....	29
4 กระบวนการ PDCA.....	30
5 วงจรการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาอย่างต่อเนื่อง.....	34
6 วงจรการบริหารเชิงคุณภาพ.....	45
7 กราฟแสดงปฏิสัมพันธ์ระหว่างขนาดโรงเรียนและเขตที่ตั้งโรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อ การบริหารเชิงคุณภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 2.....	75
8 กราฟแสดงปฏิสัมพันธ์ระหว่างขนาดโรงเรียนและเขตที่ตั้งโรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อ ประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2.....	79

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ให้ผู้บริหารต้องสร้างกลยุทธ์ใหม่ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาให้สามารถตอบสนองความต้องการของบุคคล สังคมไทย โดยการบริหารโรงเรียนที่เป็นผู้นำในการปฏิรูปการเรียนรู้จะต้องเป็นผู้นำที่มีความมุ่งมั่นที่จะทำงานให้สำเร็จให้ได้ (ปสุตา เฟิงประสพ, 2551, หน้า 1) อาจกล่าวได้ว่ารัฐบาลเห็นความสำคัญของการพัฒนาประเทศโดยได้ใช้การศึกษาเป็นแรงผลักดันสำคัญในการพัฒนาคน โดยมีวัตถุประสงค์หลักที่จะพัฒนาคุณภาพการศึกษาขยายโอกาสทางการศึกษาให้ทั่วถึงและก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนทุกคนให้มากที่สุด การศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาคนให้มีขีดความสามารถ มีคุณภาพชีวิตที่ดี และปรับตัวให้ทันต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจ สังคมและการปกครอง ดังนั้น ในการพัฒนาประเทศมิได้ขึ้นอยู่กับระบบทุนหรือทรัพยากรอีกต่อไป แต่ขึ้นอยู่กับศักยภาพและคุณภาพของคนเป็นสำคัญ ในยุคของการปฏิรูปทางการศึกษาจำเป็นต้องใช้ผู้บริหารที่มีคุณภาพ สามารถทำให้โรงเรียนบรรลุความสำเร็จตามภารกิจและบทบาทหน้าที่ของโรงเรียน

นอกจากนี้ในหมวด 1 ยังคำนึงถึงหลักการกระจายอำนาจและการจัดสรรอำนาจหน้าที่ในแต่ละระดับขององค์กรไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา โรงเรียน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้สังคมได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อให้โรงเรียนสามารถปรับปรุงคุณภาพโรงเรียนและจัดการศึกษาที่ตอบสนองความต้องการของนักเรียน อีกทั้งให้โรงเรียนสามารถปรับปรุงคุณภาพและมีขั้นตอนการบริหารจัดการที่สามารถควบคุมทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546 ข, หน้า 5-7) และในมาตรา 29 ให้มีการกระจายอำนาจการบริหารให้จัดการทั้งงานวิชาการ งบประมาณ งานบุคลากร และการบริหารทั่วไป และโรงเรียนมีอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบและมีความคล่องตัวในการตัดสินใจการบริหารจัดการ การสั่งการเกี่ยวกับการบริหาร โรงเรียนทั้งด้านหลักสูตร งานบุคลากร งบประมาณการเงิน งานทั่วไปของโรงเรียน โดยมีระบบความสอดคล้องกับการบริหารโรงเรียนเป็นฐาน ซึ่งเป็นการบริหารโรงเรียนตนเอง เพื่อให้เป็นไปตามความต้องการความจำเป็นของโรงเรียน คณะกรรมการ โรงเรียน ให้มีส่วนร่วมและความรับผิดชอบในการตัดสินใจ การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในการแก้ปัญหา และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน กระบวนการบริหารของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (อดิศักดิ์ จันทะนาม, 2549, หน้า 1)

หลักการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เป็นแนวคิดที่สำคัญอย่างหนึ่งในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยหลักการ 4 ประการ ได้แก่ 1) หลักการกระจายอำนาจ คือ การกระจายอำนาจการบริหารจัดการจากส่วนกลางและเขตพื้นที่การศึกษาไปสู่สถานศึกษา 2) หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม คือ การบริหารที่เปิดโอกาสให้ผู้ที่มีส่วนได้หรือส่วนเสียมีส่วนร่วมในการบริหาร ร่วมตัดสินใจ 3) หลักการบริหารจัดการตนเอง คือ การบริหารที่ยึดโรงเรียนเป็นศูนย์กลาง โดยมุ่งเน้นให้มีการคิด การตัดสินใจและกำหนดการดำเนินงานของแต่ละโรงเรียนด้วยตนเอง 4) หลักการบริหารจัดการที่ดี เป็นการบริหารที่สอดคล้องกับความต้องการหรือความจำเป็นของสังคมและชุมชน (อุทัย บุญประเสริฐ, 2546, หน้า 9) ดังนั้น ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา โดยเปลี่ยนอำนาจการตัดสินใจจากส่วนกลางไปสู่โรงเรียน โรงเรียนจะต้องดำเนินการยึดเป้าหมายและมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของชาติ โดยจัดระบบการบริหารด้วยตัวเองอย่างเป็นระบบครบวงจรและมีประสิทธิภาพ รวมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษา เช่น คณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหาร ซึ่งส่งผลให้โรงเรียนสามารถดำเนินการจัดการศึกษาได้บรรลุเป้าหมายและสร้างความพึงพอใจให้แก่ผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชน

ในช่วงของการปฏิรูปการศึกษา นวัตกรรมในการบริหารงานเพื่อก้าวไปสู่ความสำเร็จในการบริหาร โรงเรียนเรื่องหนึ่งที่มีการนำเสนอมาใช้ในการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างยั่งยืนก็คือ กระบวนการบริหารงานด้วยวงจรคุณภาพ (PDCA) เนื่องจากวงจรคุณภาพเป็นทั้งปรัชญา นวัตกรรมและทฤษฎีปัญหาหรือเป็นศาสตร์ใหญ่ของวงจรกิจกรรมในปัจจุบัน ทั้งนี้เนื่องจากเครื่องมือการบริหารที่มีนัยร้อย นับพันหรือเป็นหมื่นรูปแบบล้วนแต่มีแก่นร่วมที่สำคัญบนพื้นฐานเดียวกัน นั่นคือ วงจรคุณภาพ (ถวัลย์ มาศจรัส, 2546, หน้า 16) และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 6 มาตรา 47 ได้กำหนดไว้อย่างชัดเจน ให้โรงเรียนมีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546 ข, หน้า 28-29) และระบบการประกันคุณภาพจัดเป็นเรื่องเดียวกับกระบวนการบริหารงานเชิงคุณภาพหรือวงจรคุณภาพที่ผู้บริหารโรงเรียนทราบกันดีอยู่แล้วว่าเป็นการทำงานตามปกติของโรงเรียน ซึ่งจะเป็นระบบที่ผสมผสานอยู่ในกระบวนการบริหารจัดการศึกษาที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545, หน้า 12) นอกจากนี้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้พัฒนามาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อใช้เป็นกรอบในการประเมินคุณภาพภายนอก ด้านกระบวนการ มาตรฐานที่ 13 กำหนดให้โรงเรียนมีการจัดองค์กรหรือโครงสร้างและการบริหารงานอย่างเป็นระบบครบวงจร ให้บรรลุเป้าหมายการศึกษา (สำนักงานรับรองมาตรฐาน

และประเมินคุณภาพการศึกษา, 2546, หน้า 55) ซึ่งสอดคล้องกับหลักการบริหารงานอย่างมีระบบ และขั้นตอนตามแนวคิดของ Deming (1986) ที่กล่าวว่า การบริหารงานเชิงคุณภาพจะนำไปสู่ การปรับปรุงประสิทธิผลของงานและการควบคุมงานอย่างเป็นระบบ ซึ่งประกอบด้วย การวางแผน การปฏิบัติตามแผน การตรวจสอบ และการปรับปรุงแก้ไข โดยในการบริหารงานจะต้องมีการวางแผน นำแผนที่วางไว้มาปฏิบัติ มีการตรวจสอบผลลัพธ์ที่ได้ และหากไม่ได้ผลลัพธ์ตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ จะต้องทำการทบทวนแผนการ โดยเริ่มต้นใหม่ทำตามวงจรคุณภาพซ้ำอีก เมื่อวงจรคุณภาพหมุนซ้ำ ไปเรื่อย ๆ จะทำให้เกิดการปรับปรุงงานและทำให้ระดับผลลัพธ์สูงขึ้นเรื่อย ๆ

ดังนั้น การบริหารอย่างมีคุณภาพหรือวงจรคุณภาพ จึงเป็นการทำงานที่เป็นระบบและ ต้องให้ครบวงจรอย่างต่อเนื่อง หมุนเวียนไปเรื่อย ๆ ซึ่งส่งผลให้การดำเนินงานต่าง ๆ มีคุณภาพและมี ประสิทธิภาพโดยตลอด ประกอบด้วย 1) การวางแผน คือ การกำหนดเป้าหมายการดำเนินงาน วัตถุประสงค์ในการดำเนินงาน วิธีการและขั้นตอนที่จำเป็นเพื่อให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมาย 2) การปฏิบัติตามแผน คือ การปฏิบัติให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ การปฏิบัติจะต้องดำเนินการ ไปตามแผน วิธีการและขั้นตอนที่กำหนดไว้ และจะต้องเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน เก็บไว้ด้วย เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการดำเนินงานในขั้นต่อไป 3) การตรวจสอบ เป็นกิจกรรมที่มีขึ้น เพื่อประเมินผลว่า มีการปฏิบัติงานตามแผนที่วางไว้หรือไม่ มีปัญหาเกิดขึ้นในระหว่างที่ปฏิบัติงาน หรือไม่ ขั้นตอนนี้มีความสำคัญ เนื่องจากในการดำเนินงานใด ๆ มักจะเกิดปัญหาแทรกซ้อนที่ทำให้ การดำเนินงานไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้อยู่เสมอ ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อประสิทธิภาพและคุณภาพ ของการทำงาน การติดตามตรวจสอบและการประเมินผลปัญหา จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องทำควบคู่ ไปกับการดำเนินงาน เพื่อจะได้ทราบข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงคุณภาพของการดำเนินงาน ต่อไป และ 4) การแก้ไขปรับปรุง เป็นกิจกรรมที่มีขึ้น เพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นหลังจาก การตรวจสอบแล้ว การปรับปรุงอาจเป็นการแก้ไขแบบเร่งด่วนเฉพาะหน้าหรือค้นหาสาเหตุที่แท้จริง ของปัญหาเพื่อป้องกันมิให้เกิดปัญหาซ้ำรอยเดิม การแก้ไขปรับปรุงอาจนำไปสู่การกำหนดมาตรฐาน ของวิธีการทำงานที่ต่างจากเดิมเมื่อมีการดำเนินงานตามวงจรคุณภาพ (PDCA) ในรอบใหม่ที่ได้จาก การปรับปรุงจะช่วยให้การวางแผนมีความสมบูรณ์ และมีคุณภาพเพิ่มมากขึ้น (ภาวิณี ชินคำ, 2547, หน้า 47)

โรงเรียนเป็นสถาบันหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการจัดการศึกษา การบริหารงานเชิงคุณภาพ ของโรงเรียนจะทำให้การบริหารจัดการภายในโรงเรียนมีคุณภาพ มีขั้นตอน กระบวนการทำงาน ที่เป็นระบบ เริ่มตั้งแต่การวางแผน ปฏิบัติตามแผน ตรวจสอบ แก้ไขปรับปรุง จึงส่งผลให้ การปฏิบัติงานของครูเป็นไปด้วยความเรียบร้อยตามเป้าหมายที่วางไว้ และเกิดประสิทธิผลใน โรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับประกอบ พอดิ (2549, หน้า 83-85) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการนำวงจรเดมมิ่ง

(Deming cycle) มาใช้ในการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ชลบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การนำวงจรเดมมิ่งมาใช้ในการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับ มาก และเมื่อจำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Soder (1987, p. 2410-A) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การวางแผนกลยุทธ์ทางการศึกษาโดยใช้ผู้เชี่ยวชาญการวางแผนชุมชนในวิทยาลัยชุมชน แคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา พบว่า การวางแผนจะได้ผลดีต่อเมื่อมีการวางแผนกลยุทธ์ด้วยการวิเคราะห์ ระบบจัดเป็นโครงการพัฒนาระหว่างแผนต่อแผนและการวางแผนนั้น ไม่ควรจำกัดในด้านเวลา ข้อตกลงในการวางแผนกลยุทธ์ควรได้รับพิจารณาอย่างเคร่งครัด เป็นไปอย่างถูกต้อง และ สอดคล้องกับจินตนา มั่นคง (2546, หน้า 92) โดยพบว่า องค์ประกอบที่สนับสนุนการบริหาร คุณภาพกับประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา เนื่องจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในโรงเรียนส่งเสริม ให้มีการดำเนินการสร้างคุณภาพของโรงเรียนให้เป็นที่ยอมรับและเกิดความเชื่อถือศรัทธาจาก บุคคลภายนอกและการให้ความสำคัญกับนักเรียน การปรับปรุงกระบวนการทำงานอย่างต่อเนื่อง และการให้ผู้เกี่ยวข้องกับโรงเรียนได้มีส่วนร่วมในการดำเนินการวางแผนของโรงเรียน โดยพยายาม วางหลักการปฏิบัติตามแนวคิดของเดมมิ่ง (Deming) ในรูปของการวางแผน (Plan) การลงมือ ปฏิบัติงาน (Do) การตรวจวัดและการตรวจติดตาม (Check) การแก้ไขและป้องกันปัญหาที่เกิดขึ้น (Action) ซึ่งเป็นแบบแผนที่ดีในการบริหารโรงเรียน เพื่อให้บรรลุถึงประสิทธิผลในการดำเนินระบบ บริหารคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

นอกจากการบริหารที่เป็นระบบแล้ว ความสำเร็จหรือประสิทธิผลที่เกิดจากการบริหาร โรงเรียนก็เป็นตัวบ่งชี้ความสำเร็จของการบริหารและเป็นตัวการที่เป็นเครื่องตัดสินในขั้นสุดท้ายว่า การบริหารงานนั้นประสบความสำเร็จหรือไม่ ทั้งนี้ผู้บริหารจะต้องศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับ ประสิทธิภาพของโรงเรียนเหล่านั้น (ภรณ์ กิรีดิบุตร, 2529) การศึกษาประสิทธิผลของโรงเรียน เป็นการศึกษาค้นคว้าความสำเร็จของโรงเรียน อันเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงประสิทธิผลหรือ กล่าวได้ว่าตัวบ่งชี้ที่สำคัญ คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนและยังมีตัวบ่งชี้อื่น ๆ อีก เช่น สภาพแวดล้อมของโรงเรียน ความมีคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน ดังนั้น กล่าวได้ว่า ประสิทธิภาพ ของโรงเรียน คือ ความสำเร็จของโรงเรียนที่ทำหน้าที่จนบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ โดยเกิดจาก กระบวนการบริหารของผู้บริหารที่ใช้ความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในการบริหาร เพื่อผลบรรลุตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ สอดคล้องกับ Mott (1972, p. 97) ซึ่งกล่าวถึงประสิทธิผลของ โรงเรียนในแง่ของความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม

ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานเชิงคุณภาพกับประสิทธิผลของโรงเรียนเป็นกลไกสำคัญที่จะทำให้การบริหาร โรงเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย คือ โรงเรียนจะต้องมีระบบควบคุมคุณภาพที่สามารถตรวจสอบการปฏิบัติงานอยู่เสมอ ซึ่งสอดคล้องกับวิฑูรย์ สิมะโชคดี (2541, หน้า 83-84) ที่กล่าวว่า การสร้างคุณภาพให้เกิดขึ้นในองค์กรนั้น บุคลากรทุกคนต้องพัฒนาปรับปรุงงานอย่างต่อเนื่อง โดยใช้วงจรเดมมิง (Deming cycle) 4 ขั้นตอน คือ การจัดและการวางแผน การปฏิบัติตามแผน การติดตามประเมินผล การดำเนินการต่อหรือปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้ประสิทธิผลของโรงเรียนสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องนั้น ประสิทธิผลของโรงเรียนจะเป็นเครื่องบ่งชี้ความสำเร็จของโรงเรียนได้เป็นอย่างดีว่าโรงเรียนได้ดำเนินการบริหารเชิงคุณภาพได้ประสบความสำเร็จตามจุดประสงค์เพียงใด ซึ่งในแนวคิดของ Moat (1972) กล่าวว่า การที่โรงเรียนจะมีประสิทธิผลเพียงใดพิจารณาได้จากความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม ซึ่งการบริหารเชิงคุณภาพของโรงเรียนจะส่งผลโดยตรงต่อประสิทธิผลของโรงเรียนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ อย่างไรก็ตามการพัฒนาประสิทธิผลของโรงเรียนนั้นจำเป็นต้องมุ่งเน้นไปที่การดำเนินการวางแผน ปฏิบัติตามแผน ตรวจสอบ และการปรับปรุงแก้ไขงานในโรงเรียน (Deming, 1986) สอดคล้องกับงานวิจัยของวัชรภรณ์ ศรีเมืองช้าง (2552, หน้า 87) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างองค์การแห่งการเรียนรู้กับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า ประสิทธิผลของโรงเรียนอยู่ในระดับมากทุกด้าน เนื่องจากโรงเรียนมีการแก้ไขปัญหาภายในโรงเรียนโดยผู้บริหารและครูมีการวางแผนแก้ปัญหาพฤติกรรมร่วมกัน ครอบคลุมปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ ตามวัตถุประสงค์ สามารถผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้นักเรียนจบชั้นสูงสุดของโรงเรียนตามที่หลักสูตรกำหนด นักเรียนมีความสุขและเพลิดเพลินในการเข้าร่วมกิจกรรมทำให้มีทัศนคติทางบวก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ Strong and Smith (1991 อ้างถึงใน สมศักดิ์ ฟันคำฮ้าย, 2546) ที่กล่าวว่า การบริหารที่ดีต้องมีระบบควบคุมที่มีประสิทธิภาพ เพราะถ้าไม่มีระบบควบคุมแล้วโอกาสที่องค์กรหรือโรงเรียนจะประสบความสำเร็จเป็นไปได้น้อยมากหรือไม่มีโอกาสเลยก็ว่าได้ สอดคล้องกับถวิล อนุรักษ์เวช (ม.ป.ป., หน้า 5) ที่กล่าวว่า การบริหารและทำงานด้วยกระบวนการบริหารเชิงคุณภาพที่ประสานสอดคล้องทั้งโรงเรียน ตามบทบาทหน้าที่และภารกิจที่ได้รับมอบหมาย นอกจากจะช่วยให้การบริหารงานของโรงเรียนเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่ชัดเจนแล้ว อานิสงส์จากการบริหารและการทำงานอย่างมีระบบของผู้บริหารก็จะทำให้เกิดผลงานที่เป็นรูปธรรมอย่างต่อเนื่องและชัดเจน จึงเห็นได้ว่าการบริหารเชิงคุณภาพล้วนแต่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนทั้งสิ้น

แนวทางการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 มีวิสัยทัศน์ คือ บริหารจัดการที่มีคุณภาพโรงเรียนได้มาตรฐาน ผู้เรียนมีความรู้คู่คุณธรรม มีทักษะชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สามารถดำรงตนในสังคมปัจจุบันอย่างมีความสุข สำหรับพันธกิจ คือ ผู้เรียนมีคุณภาพและโรงเรียนได้มาตรฐาน และส่งเสริม สนับสนุน จัดการศึกษาให้ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพให้เป็นบุคคลที่มีความรู้ คุณธรรม มีทักษะอาชีพที่ตนสนใจและที่สอดคล้องกับตลาดแรงงาน รวมถึงได้กำหนดกลยุทธ์ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการและพัฒนาคุณภาพของโรงเรียน คือ ยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา พัฒนาหลักสูตรเพื่อการสร้างอาชีพ ส่งเสริมคุณธรรม ความเป็นไทยและวิถีชีวิตตามหลักปรัชญา สร้างโอกาสทางการศึกษาให้มีความเสมอภาคเป็นธรรมทั่วถึง พัฒนาคูและบุคลากรทางการศึกษา พัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการและประสานการมีส่วนร่วมจัดการศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2, 2557) แต่จากสรุปย่อร่างทิศทางการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ในปีการศึกษา 2557 พบว่า มีโรงเรียนจำนวน 62 โรงเรียนจาก 125 โรงเรียน ที่ไม่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 49.60 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2, 2557, หน้า 7) จะเห็นได้ว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ไม่บรรลุวัตถุประสงค์ตามกลยุทธ์ที่ 5 ที่ว่าพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาตามแนวทางการกระจายอำนาจทางการศึกษา ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากปัญหาด้านการบริหารโรงเรียนในฐานะที่เป็นสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีกระบวนการในการทำงานที่ไม่เป็นระบบและอาจไม่มีการตรวจสอบและแก้ไขปรับปรุงคุณภาพของงาน จึงส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนทำให้โรงเรียนไม่บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารเชิงคุณภาพกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ทั้งนี้เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการวางแผนพัฒนา ปรับปรุงการบริหารโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารเชิงคุณภาพกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารเชิงคุณภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2

2. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2
3. เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ของขนาดโรงเรียนและเขตที่ตั้ง โรงเรียนที่มีผลต่อการบริหาร เชิงคุณภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2
4. เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ของขนาดโรงเรียนและเขตที่ตั้ง โรงเรียนที่มีผลต่อประสิทธิผล ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2
5. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารเชิงคุณภาพกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2

คำถามการวิจัย

1. การบริหารเชิงคุณภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 2 อยู่ในระดับใด
2. ประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 อยู่ในระดับใด
3. ขนาดโรงเรียนและเขตที่ตั้งโรงเรียน มีปฏิสัมพันธ์กันหรือไม่ต่อการบริหารเชิงคุณภาพ ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2
4. ขนาดโรงเรียนและเขตที่ตั้งโรงเรียน มีปฏิสัมพันธ์กันหรือไม่ต่อประสิทธิผลของ โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2
5. การบริหารเชิงคุณภาพกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 มีความสัมพันธ์กันหรือไม่

สมมติฐานของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารเชิงคุณภาพกับประสิทธิผลของ โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 โดยกำหนดสมมติฐาน ของการวิจัย ดังนี้

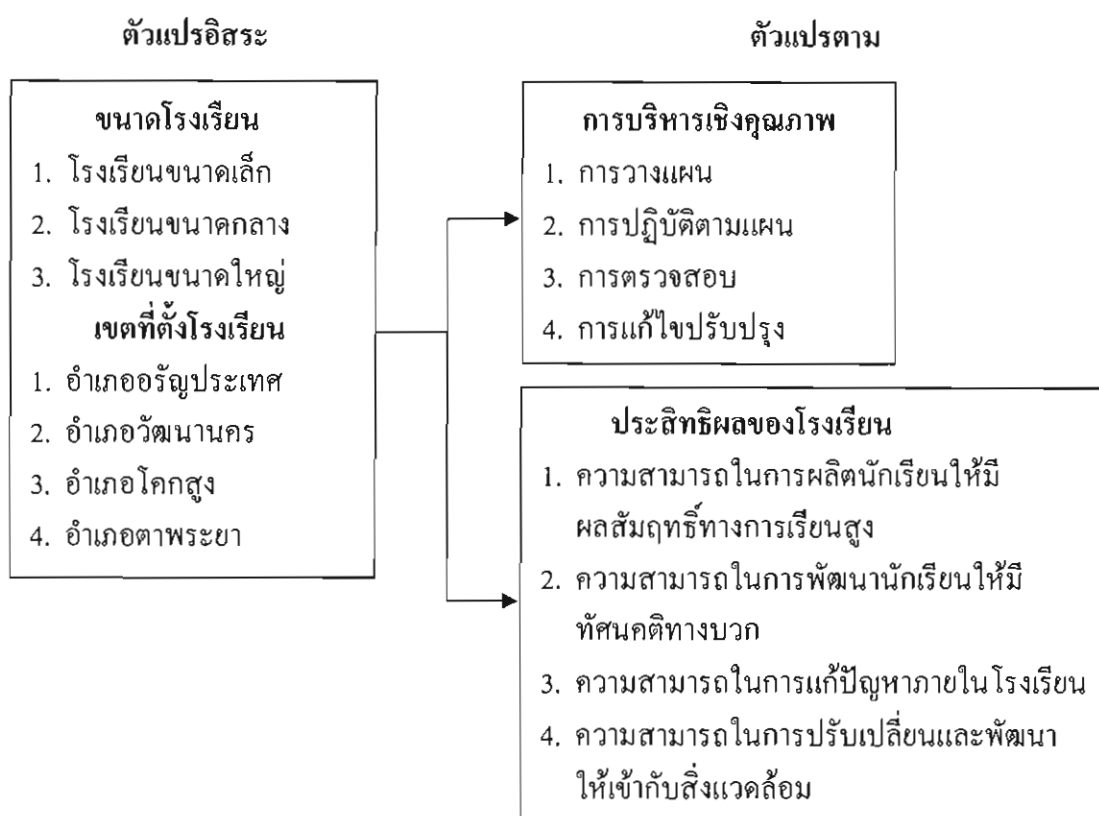
1. ขนาดโรงเรียนและเขตที่ตั้งโรงเรียน มีปฏิสัมพันธ์ต่อการบริหารเชิงคุณภาพของ โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2
2. ขนาดโรงเรียนและเขตที่ตั้งโรงเรียน มีปฏิสัมพันธ์กันต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2

3. การบริหารเชิงคุณภาพกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 มีความสัมพันธ์กันทางบวก

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารเชิงคุณภาพกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระแก้ว เขต 2

ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบการบริหารเชิงคุณภาพ ตามแนวคิดของ Deming (1986) จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ การวางแผน การปฏิบัติตามแผน การตรวจสอบและการแก้ไขปรับปรุง ส่วนประสิทธิผลของโรงเรียนอาศัยแนวคิดของ Mott (1972) ประกอบด้วย ความสามารถ 4 ประการ คือ ความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม จากแนวคิดข้างต้น ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรอิสระเป็นขนาดโรงเรียนและเขตที่ตั้งโรงเรียน แล้วสรุปเป็นกรอบความคิดในการศึกษาครั้งนี้ ดังแสดงไว้ในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ผลการวิจัยจะเป็นข้อมูลสารสนเทศที่ช่วยให้ผู้บริหารและครูในโรงเรียนได้ทราบถึงระดับการบริหารเชิงคุณภาพและประสิทธิผลของโรงเรียน เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาให้โรงเรียนบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้
2. ผลการวิจัยจะเป็นข้อมูลสารสนเทศที่ช่วยให้ผู้บริหารและครูในโรงเรียนทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารเชิงคุณภาพกับประสิทธิผลของโรงเรียน เพื่อจะได้พัฒนาโรงเรียนให้มีประสิทธิผลเพิ่มมากยิ่งขึ้น
3. ผลการวิจัยจะทำให้ทราบว่าขนาดโรงเรียนและเขตที่ตั้งโรงเรียนที่ต่างกัน มีผลทำให้การบริหารเชิงคุณภาพกับประสิทธิผลของโรงเรียนต่างกัน ซึ่งใช้เป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาเพื่อเพิ่มประสิทธิผลของโรงเรียน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตเนื้อหา

ในการวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารเชิงคุณภาพกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 โดยมีขอบเขตของเนื้อหา ดังนี้

1.1 การบริหารเชิงคุณภาพ ได้แนวคิดของเอ็ดเวิร์ด เดมมิง (Deming, 1986) จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ 1) การวางแผน 2) การปฏิบัติตามแผน 3) การตรวจสอบ และ 4) การแก้ไขปรับปรุง

1.2 ประสิทธิผลของโรงเรียน อาศัยแนวความคิดของ Mott (1972) ประกอบด้วยความสามารถ 4 ด้าน คือ 1) ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 2) ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก 3) ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน 4) ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติการสอนอยู่ในโรงเรียนของรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 รวมทั้งสิ้น 1,338 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติการสอนอยู่ในโรงเรียนของรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ซึ่งหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (1970, pp. 607-610) หลังจากนั้นทำการสุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) ตามขนาดโรงเรียนและเขตที่ตั้งโรงเรียน

ด้วยวิธีเทียบสัดส่วนประชากร แล้วจึงทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) โดยได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 302 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา ตัวแปรที่ทำการวิจัยในครั้งนี้ ประกอบด้วย

3.1 ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย

3.1.1 ขนาดโรงเรียน ประกอบด้วย 3 ขนาด คือ

3.1.1.1 โรงเรียนขนาดเล็ก

3.1.1.2 โรงเรียนขนาดกลาง

3.1.1.3 โรงเรียนขนาดใหญ่

3.1.2 เขตที่ตั้งโรงเรียน ประกอบด้วย 4 อำเภอ คือ

3.1.2.1 อำเภออรัญประเทศ

3.1.2.2 อำเภอวัฒนานคร

3.1.2.3 อำเภอโคกสูง

3.1.2.4 อำเภอตาพระยา

3.2 ตัวแปรตาม ประกอบด้วย

3.2.1 การบริหารเชิงคุณภาพ แนวคิดของ Deming (1986) ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ

3.2.1.1 การวางแผน

3.2.1.2 การปฏิบัติตามแผน

3.2.1.3 การตรวจสอบ

3.2.1.4 การแก้ไขปรับปรุง

3.2.2 ประสิทธิภาพของโรงเรียน ตามแนวคิดของ Mott (1972) แบ่งออกเป็น

ความสามารถ 4 ด้าน ได้แก่

3.2.2.1 ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง

3.2.2.2 ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก

3.2.2.3 ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน

3.2.2.4 ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การบริหารเชิงคุณภาพ หมายถึง การที่โรงเรียนของรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยะแก้ว เขต 2 มีกระบวนการในการดำเนินงานอย่างมีแบบแผน 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย

1.1 การวางแผน หมายถึง การคิดเตรียมการไว้ล่วงหน้า เพื่อให้การบริหารงานบรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพโดยวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ นโยบาย เป้าหมายและสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไป นอกจากนี้มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์แผนงานให้ชุมชนมีส่วนร่วมและรับทราบ กำหนดปฏิทินการดำเนินงานและผู้รับผิดชอบตามความสามารถของบุคลากร ตลอดจนวางระบบประกันคุณภาพภายในอย่างเป็นระบบ

1.2 การปฏิบัติตามแผน หมายถึง การดำเนินกิจกรรมที่กำหนดไว้ในแผนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยประชุมชี้แจงวิธีดำเนินงานตามแผนการบริหารโรงเรียนแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง มีการพัฒนาบุคลากรเพื่อเพิ่มพูนความรู้ทักษะการปฏิบัติงานโดยวิธีการต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง ส่งเสริม สนับสนุนงบประมาณ ระดมทรัพยากรจากหน่วยงานต่าง ๆ ในการบริหารโรงเรียน ได้อย่างเหมาะสม ร่วมมือกับผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา นิเทศ ติดตาม กำกับ การดำเนินงานตามแผนให้ดำเนินงานตามเวลาที่กำหนด ประชุมชี้แจง ประชาสัมพันธ์ ความก้าวหน้าของโรงเรียนให้ชุมชนทราบอย่างต่อเนื่อง

1.3 การตรวจสอบ หมายถึง การควบคุมการดำเนินงานให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดโดยให้มีกลไกการตรวจสอบการบริหารที่ชัดเจน ตรวจสอบการรายงานผลการปฏิบัติงานตามแผน ประเมินผลการใช้หลักสูตรที่สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น จัดให้มีครู ชุมชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการบริหารโรงเรียน ตรวจสอบการทำงานของบุคลากรที่ได้รับมอบหมายในกิจกรรมต่าง ๆ มีการตรวจสอบการบริหารโรงเรียนเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง

1.4 การแก้ไขปรับปรุง หมายถึง การรวบรวมผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนา งานอย่างต่อเนื่อง โดยปรับปรุงระบบข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียนให้ครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน ปรับปรุงระบบประกันคุณภาพภายใน วิสัยทัศน์ เป้าหมายตามการเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคม นำผลการประเมินระหว่างดำเนินการมาปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของโรงเรียน นำผลจากการศึกษาคูงานมาพัฒนาโรงเรียน

2. ประสิทธิภาพของโรงเรียน หมายถึง ผลการดำเนินงานโรงเรียนของรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 ที่ดำเนินงานในโรงเรียนจนประสบผลสำเร็จในการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามขอบข่ายงาน ตลอดจนผลสำเร็จในการจัดการศึกษาตาม วัตถุประสงค์และบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยพิจารณาจากความสามารถ 4 ประการ คือ

2.1 ความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารและครูในการบริหารจัดการโรงเรียนในทุก ๆ ด้าน เพื่อให้ให้นักเรียนส่วนใหญ่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับสูง โรงเรียนมีชื่อเสียงด้านวิชาการ คิดวิเคราะห์ อย่างมีเหตุผล การจัดทำหลักสูตรที่สอดคล้องกับผู้เรียน ความสามารถในการจัดการเรียนการสอน

และความสามารถในการจัดกิจกรรมตลอดจนการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนและนักเรียนที่จบการศึกษาสามารถศึกษาต่อในระดับที่สูงได้

2.2 ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารและครูผู้สอนในด้านการดำเนินการอบรมสั่งสอน พัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลที่แข็งแรง สมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ รวมถึงการมีคุณธรรม จริยธรรม รู้จักพัฒนาตนเอง มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีเจตคติที่ดีต่อสังคมและคนรอบข้าง รู้จักประหยัดและเห็นคุณค่าของทรัพยากร ตลอดจนทักษะความสามารถในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

2.3 ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารและครูที่รับรู้และร่วมมือร่วมใจกันแก้ปัญหาต่าง ๆ ทั้งด้านการเรียนการสอน การปกครองนักเรียนและงานรับผิดชอบ ตลอดจนความขัดแย้งที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียน นอกจากนี้ผู้บริหารยังต้องเป็นที่ปรึกษาและสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้บริหารและครู เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุวัตถุประสงค์ของโรงเรียน

2.4 ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารและครูมีการปรับเปลี่ยนวิธีการดำเนินงานของตนเอง เพื่อให้โรงเรียนมีความก้าวหน้า ทันสมัยกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป โดยจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับสภาพสังคม นวัตกรรมและเทคโนโลยีมาปรับปรุงการเรียนการสอน พัฒนาอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียน

3. โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนของรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ที่เปิดสอนวิชาสามัญตั้งแต่ชั้นอนุบาลที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หรือตั้งแต่ชั้นอนุบาลที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

4. ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง บุคลากรซึ่งปฏิบัติงานในตำแหน่งผู้อำนวยการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2

5. ครู หมายถึง บุคลากรซึ่งปฏิบัติงานในตำแหน่งครูผู้สอนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2

6. ขนาดโรงเรียน หมายถึง ขนาดของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 โดยใช้จำนวนนักเรียนเป็นเกณฑ์ในการกำหนดขนาดของโรงเรียนตามเกณฑ์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 แบ่งเป็น 3 ระดับ ดังนี้

6.1 โรงเรียนขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนหรือสถานศึกษาที่มีนักเรียน ตั้งแต่ 1-120 คน

6.2 โรงเรียนขนาดกลาง หมายถึง โรงเรียนหรือสถานศึกษาที่มีนักเรียน ตั้งแต่ 121-300 คน

6.3 โรงเรียนขนาดใหญ่ หมายถึง โรงเรียนหรือสถานศึกษาที่มีนักเรียน ตั้งแต่ 301 คน ขึ้นไป

7. เขตที่ตั้งโรงเรียน หมายถึง บริเวณที่ตั้งของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ซึ่งมีลักษณะที่ตั้งถิ่นฐาน ความเป็นอยู่ สิ่งแวดล้อมในสังคม ที่แตกต่างกันออกไป ที่อยู่ในเขตการปกครองตามกระทรวงมหาดไทยประกาศ จำแนกตามที่ตั้ง และอาณาเขตครอบคลุม 4 อำเภอในจังหวัดสระแก้ว ดังนี้

7.1 อำเภออรัญประเทศ หมายถึง อำเภอที่ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของจังหวัดสระแก้ว ทิศเหนือติดกับอำเภอวัฒนานครและอำเภอโคกสูง ทิศตะวันออกติดกับประเทศกัมพูชา ทิศใต้ ติดกับอำเภอคลองหาดและประเทศกัมพูชา ทิศตะวันตกติดกับอำเภอคลองหาดและอำเภอวัฒนานคร

7.2 อำเภอวัฒนานคร หมายถึง อำเภอที่ตั้งอยู่ทางตอนกลางของจังหวัดสระแก้ว ทิศเหนือติดกับจังหวัดนครราชสีมาและจังหวัดบุรีรัมย์ ทิศตะวันออกติดกับอำเภอดาพระยา อำเภอ โลกสูงและอำเภออรัญประเทศ ทิศใต้ติดกับอำเภอคลองหาดและอำเภอเขาฉกรรจ์ ทิศตะวันตกติด กับอำเภอเมืองสระแก้ว

7.3 อำเภอโคกสูง หมายถึง อำเภอที่ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของจังหวัด สระแก้ว ทิศเหนือติดกับอำเภอดาพระยา ทิศตะวันออกติดกับจังหวัดบึงเตี้ยเมียนเจย ประเทศ กัมพูชา ทิศใต้ติดกับอำเภออรัญประเทศ ทิศตะวันตกติดกับอำเภอวัฒนานคร

7.4 อำเภอดาพระยา หมายถึง อำเภอที่ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือสุดของ จังหวัดสระแก้ว ทิศเหนือติดกับอำเภอ โนนดินแดงและอำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ ทิศตะวันออกติดกับจังหวัดบึงเตี้ยเมียนเจย ประเทศกัมพูชา ทิศใต้ติดกับอำเภอโคกสูง ทิศตะวันตกติดกับอำเภอวัฒนานคร

8. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 หมายถึง หน่วยงาน สังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน รับผิดชอบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดสระแก้ว ครอบคลุม 4 อำเภอ ได้แก่ อำเภออรัญประเทศ อำเภอวัฒนานคร อำเภอโคกสูง อำเภอดาพระยา ที่เปิดสอนในระดับชั้นอนุบาล ระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระดับใดระดับหนึ่ง หรือสองระดับหรือสามระดับ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารเชิงคุณภาพกับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. การจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2
2. หลักการ แนวคิดเกี่ยวกับการบริหาร
3. หลักการ แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารเชิงคุณภาพ
4. หลักการ แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียน
5. ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารเชิงคุณภาพกับประสิทธิผลของโรงเรียน
6. ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ตั้งอยู่ที่อาคารเฉลิมพระเกียรติโรงเรียนอนุบาลศรีอยุธยาโยทัย ถนนสุวรรณศร ตำบลอรัญประเทศ อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว รหัสไปรษณีย์ 27120

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 (2557) เป็นหน่วยงานในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีภารกิจที่สำคัญ ได้แก่ การจัดการศึกษาในเขตพื้นที่ 4 อำเภอ ได้แก่ อำเภออรัญประเทศ อำเภอวัฒนานคร อำเภอโคกสูง และอำเภอตาพระยา พื้นที่ติดต่อของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ทิศเหนือติดต่อกับจังหวัดบุรีรัมย์ ทิศใต้ติดต่อกับอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว ทิศตะวันออกติดต่อกับประเทศกัมพูชาและทิศตะวันตกติดต่อกับอำเภอเมืองสระแก้ว และอำเภอเขาฉกรรจ์

แนวทางการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 มีวิสัยทัศน์ คือ บริหารจัดการที่มีคุณภาพโรงเรียนได้มาตรฐาน ผู้เรียนมีความรู้คู่คุณธรรม มีทักษะชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สามารถดำรงคนในสังคมปัจจุบันอย่างมีความสุข สำหรับพันธกิจ คือ ผู้เรียนมีคุณภาพและโรงเรียนได้มาตรฐานและส่งเสริม สนับสนุน การจัด

การศึกษาให้ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพให้เป็นบุคคลที่มีความรู้ คุณธรรม มีทักษะอาชีพที่ตนสนใจและที่สอดคล้องกับตลาดแรงงานมีเป้าประสงค์ คือ 1) โรงเรียน มีคุณภาพได้มาตรฐาน ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐาน 2) ประชากรวัยเรียนได้รับการศึกษา ขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง เสมอภาค เป็นธรรมในรูปแบบที่หลากหลาย และ 3) ประชากรวัยเรียน มีทักษะอาชีพที่ตนสนใจและสอดคล้องกับตลาดแรงงาน มีกลยุทธ์ คือ ขกระดับคุณภาพและ มาตรฐานการศึกษา พัฒนาหลักสูตรเพื่อการสร้างอาชีพ ส่งเสริมคุณธรรม ความเป็นไทย และวิถีชีวิตตามหลักปรัชญา สร้างโอกาสทางการศึกษาให้มีความเสมอภาคเป็นธรรมทั่วถึง พัฒนา ครูและบุคลากรทางการศึกษา พัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการและประสานการมีส่วนร่วม จัดการศึกษา มีค่านิยม บริการเยี่ยม เปี่ยมกัลยาณมิตร พิชิตงานอย่างรอบรู้ เกียงคู่รับผิตชอบเลิศ เกิดประสิทธิภาพล้ำ พร้อมนำปฏิบัติ “SAKAE0 2”

ภารกิจของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 มุ่งเน้นตรวจสอบ ความถูกต้อง ข้อมูล ตัวเลข วิเคราะห์ ประเมินผลการบริหาร การปฏิบัติงาน ตรวจสอบการบริหาร งบประมาณ การเงิน พัสดุและสินทรัพย์ จัดทำแผนตรวจสอบประจำปี ประเมินผลและเสนอแนะ มาตรการการปรับปรุงการปฏิบัติงานของหน่วยรับการตรวจสอบ ติดตามและเสนอแนะให้คำปรึกษา แก่ผู้บริหารของหน่วยรับการตรวจสอบ รายงานผลการตรวจสอบ ศึกษา วิเคราะห์ระเบียบ กฎหมาย การเงิน การคลัง ประสานผู้ตรวจสอบภายนอกและปฏิบัติงานอื่นที่ได้รับมอบหมาย มีการจัด การบริหารงานออกเป็น 6 กลุ่มงาน ดังนี้

1. กลุ่มอำนวยการ มีอำนาจหน้าที่ด้านการปฏิบัติงานสารบรรณ ดำเนินการเกี่ยวกับงาน ช่วยอำนวยการ ดำเนินการเกี่ยวกับอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและยานพาหนะจัดระบบบริหารงาน การควบคุมภายในและพัฒนางานองค์กรสำนักงานเขต ประชาสัมพันธ์ เผยแพร่กิจการและผลงานของ สำนักงานเขตพื้นที่และส่วนราชการในสังกัด เผยแพร่และให้บริการข้อมูลข่าวสารประสาน การดำเนินงานระหว่างหน่วยงานภายในและภายนอกเขตพื้นที่การศึกษา อีกทั้งประสานงานเกี่ยวกับการสรรหากรรมการและอนุกรรมการในระดับต่าง ๆ ปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้องกับกิจการภายใน ของสำนักงานเขตพื้นที่มีใช้งานของส่วนราชการใดโดยเฉพาะ นอกจากนี้ยังมีการส่งเสริมการจัด สวัสดิการและสวัสดิภาพในสำนักงานเขต โรงเรียนและหน่วยงานทางการศึกษา ปฏิบัติงานร่วมกัน หรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

2. กลุ่มบริหารงานบุคคล มีอำนาจหน้าที่ในการวางแผนอัตรากำลัง กำหนดตำแหน่ง และวิทยฐานะ สรรหา บรรจุ แต่งตั้ง ย้าย โอนและการออกจากราชการของข้าราชการครูและ บุคลากรทางการศึกษา ดำเนินงานบำเหน็จความชอบและทะเบียนประวัติ พัฒนาคูณการ ส่งเสริม ยกย่อง เชิดชูเกียรติ และพัฒนามาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณ ดำเนินงานวินัย อุทธรณ์

รื่องทุกข์และการดำเนินคดีของรัฐ ปฏิบัติงานเลขานุการคณะกรรมการบริหารงานบุคคลของเขตพื้นที่การศึกษา จัดทำมาตรฐาน คุณภาพงาน กำหนดภาระงานขั้นต่ำและเกณฑ์การประเมินผลงานสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาของสำนักงานเขต ประเมินคุณภาพการบริหารงานบุคคลและจัดทำรายงานประจำปีเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในหน่วยงานการศึกษา เพื่อเสนอคณะกรรมการบริหารงานบุคคลเขตพื้นที่การศึกษาและคณะกรรมการบริหารงานบุคคล ของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

3. กลุ่มนโยบายและแผน มีอำนาจหน้าที่ในการศึกษา วิเคราะห์ วิจัยและพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารและการจัดการศึกษา จัดทำนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายมาตรฐานการศึกษา แผนการศึกษา แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานและความต้องการของท้องถิ่น วิเคราะห์การจัดตั้งงบประมาณเงินอุดหนุนทั่วไปของโรงเรียนและแจ้งการจัดสรรงบประมาณ ตรวจสอบ ติดตาม ประเมินและรายงานผลการใช้จ่ายงบประมาณและผลการปฏิบัติตามนโยบายและแผน มีดำเนินการเกี่ยวกับการจัดตั้ง ขุด รวม เลิกและโอนสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ปฏิบัติงานเลขานุการคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

4. กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา มีอำนาจหน้าที่ส่งเสริมการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในรูปแบบการศึกษาในระบบการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของบุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่น ประสานและส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถจัดการศึกษาสอดคล้องกับนโยบายและมาตรฐานการศึกษา ส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาสและผู้มีความสามารถพิเศษ ส่งเสริมงานการแนะแนว สุขภาพอนามัย กีฬาและนันทนาการ ลูกเสือ ยุวกาชาด เนตรนารี ผู้บำเพ็ญประโยชน์นักศึกษาวิชาทหาร ประชาธิปไตย วินัยนักเรียน การพิทักษ์สิทธิเด็กและเยาวชนและงานกิจการนักเรียนอื่น ส่งเสริมและสนับสนุนการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ส่งเสริมงานกิจกรรมพิเศษและงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ประสานการป้องกันและแก้ไขปัญหาคาการใช้สารเสพติด และส่งเสริมป้องกัน แก้ไขและคุ้มครองความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา รวมทั้งระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดำเนินงานนิเทศสัมพันธ์ ประสาน ส่งเสริมการศึกษากับการศาสนาและการวัฒนธรรม ส่งเสริมแหล่งการเรียนรู้ ส่งเสริมสื่อทางการศึกษาและภูมิปัญญาท้องถิ่น ประสานและส่งเสริมโรงเรียนให้มีบทบาทในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ปฏิบัติงานร่วมกันหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

5. กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา มีอำนาจหน้าที่ ประสาน ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักสูตรการศึกษาระดับก่อน ประถมศึกษาและหลักสูตรการศึกษาพิเศษ ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เพื่อพัฒนาหลักสูตร การสอน และกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน วิจัย พัฒนา ส่งเสริม ติดตาม ตรวจสอบและประเมินเกี่ยวกับการ วัดและการประเมินผลการศึกษา วิจัย พัฒนา ส่งเสริม มาตรฐานการศึกษาและการประกัน คุณภาพการศึกษา รวมทั้งประเมิน ติดตาม และตรวจสอบคุณภาพการศึกษา นิเทศ ติดตาม และ ประเมินผลการจัดการศึกษา ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย พัฒนา ส่งเสริมและพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและ เทคโนโลยีทางการศึกษา ปฏิบัติงานเลขานุการคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและ นิเทศการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา มีการปฏิบัติงานร่วมกันหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของ หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

6. กลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์ มีอำนาจหน้าที่ ดำเนินงานเกี่ยวกับงานบริหาร การเงิน ดำเนินงานเกี่ยวกับงานบริหารงานบัญชี ดำเนินงานเกี่ยวกับงานบริหารงานพัสดุ ดำเนินงานเกี่ยวกับงานบริหารสินทรัพย์ ให้คำปรึกษาโรงเรียนเกี่ยวกับการดำเนินงานบริหารการเงิน งานบัญชี งานพัสดุและงานบริหารสินทรัพย์ ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของ หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

หลักการ แนวคิดเกี่ยวกับการบริหาร

ความหมายของการบริหาร

การบริหารโดยทั่วไปแล้วใช้ในความหมายที่กว้างออกไป และได้มีผู้ให้คำจำกัดความ ของคำว่า การบริหาร และการบริหารสถานศึกษาแตกต่างกันไป ดังนี้

ธงชัย สันติวงษ์ (2546, หน้า 18) กล่าวว่า การบริหารเป็นงานของหัวหน้าหรือผู้นำ ที่จะต้องกระทำเพื่อให้กลุ่มต่าง ๆ ที่มีคนหมู่มากมาอยู่รวมกัน และร่วมกันทำงานเพื่อวัตถุประสงค์ ที่ตั้งไว้จนสำเร็จผลและได้ประสิทธิภาพ

เนตร์พัฒนา ขาววิราช (2546, หน้า 2) กล่าวว่า การบริหาร คือ กระบวนการของ การวางแผน การจัดองค์กร การสั่งการ และการควบคุมกำลังความสามารถของสมาชิกขององค์กร และทรัพยากรอื่น ๆ เพื่อความสำเร็จในเป้าหมายขององค์กรที่กำหนดไว้ โดยอาศัยบุคคลและ ทรัพยากรทางการบริหาร

ปิยะพร ทำบุญ (2546, หน้า 34) ได้ให้ความหมายว่า การบริหาร หมายถึง ศาสตร์และ ศิลปะในการดำเนินงาน โดยอาศัยกระบวนการทางสังคมของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมมือกัน ทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด โดยใช้กระบวนการและทรัพยากร อย่างเหมาะสม

มยุรี อนุমানราชชน (2546, หน้า 6) การบริหาร คือ ภารกิจของผู้ปฏิบัติงานคนใดคนหนึ่ง หรือหลายคน que เข้ามาทำหน้าที่ประสานให้การทำงานของผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งฝ่ายต่าง ๆ ทำแล้ว ไม่อาจประสบผลสำเร็จจากการแยกกัน ทำให้สามารถบรรลุผลสำเร็จได้ด้วยดี

สุรัสวดี ราชกุลชัย (2547, หน้า 4) กล่าวว่า การบริหาร คือ กลุ่มของกิจกรรม ประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์ประกอบ การสั่งการหรือการชี้นำและการควบคุม ซึ่งจะมีความสัมพันธ์ โดยตรงกับทรัพยากรขององค์การ เพื่อนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์และด้วยจุดมุ่งหมายสำคัญในการบรรลุความสำเร็จตามเป้าหมายขององค์การอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลครบถ้วน

บุญจันทร์ จันทร์เจียม (2548, หน้า 11) ได้กล่าวว่า การบริหารเป็นกระบวนการดำเนินงาน อย่างเป็นระบบ โดยอาศัยหน้าที่ทางการบริหารที่สำคัญ คือ การวางแผน การจัดองค์การ การนำ และการควบคุม ซึ่งมีบุคคลหรือกลุ่มบุคคลร่วมกันดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์ (2548, หน้า 51) ได้กล่าวว่า การบริหารเป็นกิจกรรมที่บุคคล หลายคนร่วมมือกันดำเนินการเพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคมในทุก ๆ ด้าน ทั้งด้านบุคลิกภาพ ความรู้ความสามารถ รวมทั้งพฤติกรรมและคุณธรรม เพื่อให้ตรงกับความต้องการของสังคม โดยใช้กระบวนการต่าง ๆ ที่อาศัยการควบคุมสิ่งแวดล้อมให้มีผลต่อบุคคล อาศัยทรัพยากรและเทคนิคต่าง ๆ ที่เหมาะสม เพื่อให้บุคคลพัฒนาไปตรงตามเป้าหมายของสังคมที่ตนดำเนินชีวิตอยู่

สมถวิล ศรีจันทร์วิโรจน์ (2552, หน้า 10) ได้กล่าวว่า การบริหารเป็นศาสตร์ คือ กระบวนการบริหารอย่างเป็นระบบ มีระเบียบ หลักเกณฑ์และทฤษฎีที่เชื่อถือได้ อันเกิดจากการค้นคว้าทางวิทยาศาสตร์และการบริหารที่เป็นศิลป์ คือ การบริหารที่ผู้บริหารต้องอาศัยความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ และทักษะในการบริหารองค์การให้บรรลุเป้าหมาย โดยการประยุกต์ ความรู้ หลักการ ทฤษฎีไปใช้ในการปฏิบัติงานให้เหมาะสมกับสถานการณ์และสิ่งแวดล้อม

Simon (1957, p. 1) ให้ความหมายการบริหารว่า การบริหาร คือ ศิลปะในการทำให้ กิจการต่าง ๆ ได้รับการปฏิบัติจนเป็นผลสำเร็จ

Robbins (1980, p. 6) การบริหาร หมายถึง กระบวนการในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพโดยอาศัยบุคคลอื่น

Dessler (2004, p. 3) กล่าวว่า การบริหาร คือ การที่ผู้บริหารวางแผน จัดองค์การ การนำและควบคุมการทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การบริหาร หมายถึง การดำเนินงานโดยใช้ กระบวนการต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ มีการร่วมกันดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ดังนั้น การบริหารการศึกษา จึงเป็นกระบวนการดำเนินงานทางการศึกษาของผู้บริหาร เพื่อมุ่งไปสู่จุดมุ่งหมายที่ต้องการด้วยการทำงานร่วมกันของกลุ่มคนที่เกิดจากความร่วมมือกัน

ทั้งผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งใช้กระบวนการบริหารเชิงคุณภาพ เช่น การวางแผน การปฏิบัติตามแผน เพื่อให้สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ให้ผู้เรียนมีคุณภาพตรงกับความต้องการของสังคม

ความหมายของการบริหารโรงเรียน

มีนักวิชาการและนักการศึกษาได้ให้ความหมายของการบริหารโรงเรียนไว้มากมาย ซึ่งมีทั้งแตกต่างกันและคล้ายกัน ดังนี้

รัตนารักษ์ สุกุณี (2546, หน้า 14) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารโรงเรียน หมายถึง การดำเนินงานของกลุ่มบุคคลหนึ่งที่เกี่ยวข้องในด้านการบริหารโรงเรียน เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้และเป็นการพัฒนาสมาชิกให้เป็นสมาชิกที่ดีต่อสังคมและประเทศชาติ

ประเสริฐ กลิ่นหอมหวล (2547, หน้า 11) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารโรงเรียน หมายถึง การที่ผู้บริหารและครูใช้เทคนิคและทรัพยากร เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถและคุณสมบัติตามวัตถุประสงค์ที่สังคมกำหนด การบริหารโรงเรียนจะประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใดส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับสมรรถภาพของผู้บริหารและครูที่จะปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ

ฐปนพรพร ฤกษ์เปลี่ยน (2548, หน้า 11) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารโรงเรียน หมายถึง การดำเนินงานของกลุ่มบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียน โดยใช้กระบวนการบริหารจัดการที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลายทั่วไป

ณรินทร์ ชำนาญดู (2548, หน้า 16-17) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารโรงเรียนเป็นการดำเนินงานของกลุ่มบุคคล เพื่อบริการทางการศึกษาแก่สมาชิกในสังคมให้เป็นคนดีของสังคม และให้การดำเนินงานในด้านต่าง ๆ ของโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับโรงเรียน

บุญจันทร์ จันทร์เจียม (2548, หน้า 13) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารโรงเรียน หมายถึง การปฏิบัติภารกิจของผู้บริหารอย่างเป็นระบบเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่โรงเรียนกำหนด

กิตติ เฟิงนู (2549, หน้า 9) กล่าวว่า การบริหารโรงเรียน คือ การบริหารงานกลุ่มบุคลากรภายในโรงเรียน เพื่อให้เกิดการพัฒนาในทุก ๆ ด้าน และส่งผลให้เกิดการตรวจสอบ ปรับปรุงพัฒนา การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการจัดการศึกษา

เก่ง ตลาดธานี (2550, หน้า 11-12) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารโรงเรียนเป็นกระบวนการที่ใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ของกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เจริญเติบโตทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม การบริหารโรงเรียนเป็นกิจกรรมอย่างหนึ่งที่ผู้บริหารต้องร่วมมือกับบุคลากรในโรงเรียนเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การบริหารโรงเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานของกลุ่มบุคคลที่มีผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้กำกับดูแลการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ โดยผู้บริหารโรงเรียนจะต้องนำความรู้ความสามารถที่ตนเองมีอยู่ พร้อมนำหลักทฤษฎีมาใช้ในการบริหารโรงเรียน เช่น หลักการของวงจรคุณภาพ (PDCA) มาใช้ในการวางแผน ตรวจสอบผลการดำเนินงาน มาตรฐานการในการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายของโรงเรียน

ความสำคัญของการบริหารโรงเรียน

การบริหารโรงเรียนเป็นเรื่องที่มีความสำคัญมาก ซึ่งถือว่าเป็นภารกิจหลักของผู้บริหารที่จะต้องวางแผนดำเนินการ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ได้ผลผลิตของการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพโดยมีผู้ให้คำจำกัดความของการบริหารโรงเรียน ดังนี้

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546, หน้า 8) ได้กล่าวไว้ว่า ระบบการบริหารงานที่ไม่ดีจะมีผลกระทบต่อส่วนอื่น ๆ ของหน่วยงาน นักบริหารที่ดีต้องรู้จักเลือกวิธีการบริหารที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เพื่อจะให้งานนั้นบรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้ ซึ่งการบริหารโรงเรียนนั้นจะต้องใช้ศาสตร์และศิลป์ทุกประการ เพราะว่าการดำเนินงานต่าง ๆ มิใช่เพียงกิจกรรมที่ผู้บริหารจะกระทำเพียงลำพังคนเดียว แต่ยังมีผู้ร่วมงานอีกหลายคนที่มีส่วนทำให้งานนั้นประสบความสำเร็จ

จันทร์ธานี สงวนนาม (2551, หน้า 9) ได้กล่าวว่า การบริหารโรงเรียนเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ เพราะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์กรที่มุ่งไปสู่ความสำคัญอย่างมีประสิทธิภาพตามเป้าหมาย และเพื่อความอยู่รอดขององค์กร

สมถวิล ศรีจันทร์วิโรจน์ (2552, หน้า 10) ได้กล่าวว่า การบริหารโรงเรียนมีความสำคัญ เพราะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการจัดการศึกษาภายในโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จ ซึ่งเป็นการวางรากฐานชีวิตให้กับผู้เรียนได้ก้าวทันความเปลี่ยนแปลงของสังคม ซึ่งเป็นการพัฒนาสมาชิกของสังคมให้มีความเจริญงอกงามในด้านต่าง ๆ ให้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม โดยมุ่งไปสู่ความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพตามเป้าหมายของรัฐ ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องวางแผนตามขั้นตอนอย่างเป็นระบบ

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การบริหารโรงเรียนมีความสำคัญ เนื่องจากเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการจัดการศึกษาภายในโรงเรียนที่มุ่งไปสู่ความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพตามเป้าหมาย โดยใช้กระบวนการในการบริหาร เช่น วางแผน ปฏิบัติตามแผน ตรวจสอบผลการดำเนินงานและมีการแก้ไขปรับปรุงงาน ตามขั้นตอนอย่างเป็นระบบ

บทบาทของโรงเรียน

กมล สุคประเสริฐ (2542, หน้า 27-28) ได้กล่าวถึงบทบาทของโรงเรียน คือ กำหนดวิสัยทัศน์ของโรงเรียน มุ่งความเป็นเลิศในอนาคต กำหนดภาระหน้าที่ของโรงเรียน กำหนดงานหลัก

ของการพัฒนาในด้านต่าง ๆ กำหนดงานเหล่านั้นออกเป็นเป้าหมายหรือมาตรฐาน กำหนดแผน ยุทธศาสตร์ ลงมือทำตามแผน การประเมินผลเพื่อพัฒนาปรับปรุงให้ได้ตามเป้าหมายหรือมาตรฐาน จัดทำรายงานนำเสนอให้สาธารณชนทราบความก้าวหน้าและการประกันคุณภาพทางการศึกษาของ โรงเรียน

สถาบันราชภัฏเทพสตรี (2546, หน้า 4 อ้างถึงใน สมบูรณ์ เพ็ญพิจิตร, 2548) ได้กล่าวถึง โรงเรียนมีบทบาทที่สำคัญ คือ จัดกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้ป้องกันและแก้ไขปัญหา จัดกิจกรรม ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างค่อเนื่อง ปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ประทีป โตสารเดช (2549, หน้า 22) ได้กล่าวถึงโรงเรียนมีบทบาทที่สำคัญ คือ จัดเนื้อหาสาระ กิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่าง ระหว่างบุคคล ส่งเสริมและฝึกทักษะกระบวนการคิด การเผชิญสถานการณ์ การนำความรู้ มาประยุกต์ใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาในการดำรงชีวิตประจำวัน ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ จัดสภาพแวดล้อม สื่อการเรียนรู้และอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ มีการประสานความร่วมมือกับบุคคลในชุมชน ทุกฝ่ายเพื่อพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ จัดการเรียนรู้หรือหลักสูตรให้สอดคล้องกับชุมชน

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า บทบาทของโรงเรียน คือ การจัดกระบวนการเรียนรู้ ที่มุ่งเน้นการฝึกทักษะกระบวนการคิด การเผชิญกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา และ ประยุกต์การนำความรู้มาใช้แก้ปัญหา การปลูกฝังให้นักเรียนคิดเป็น ปลูกฝังคุณธรรม ความดีงาม คุณลักษณะอันพึงประสงค์แก่ผู้เรียน จัดหลักสูตรที่สอดคล้องกับชุมชน

หลักการ แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียน

หลักการบริหารโรงเรียน

โรงเรียนเป็นหน่วยงานทางการศึกษาระดับปฏิบัติการที่สำคัญที่สุด มีสิทธิหน้าที่หรือ อำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบ และขอบเขตวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งที่กำหนดไว้ในกฎหมาย คือ เป็นส่วนราชการที่มีสภาพเป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย ว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวง ศึกษาธิการ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาคนไทย ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม และวัฒนธรรมในการดำรง ชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ เช่นเดียวกับโรงเรียนที่ไม่เป็นนิติบุคคล ส่วนอำนาจหน้าที่ที่เพิ่มขึ้น ในฐานะนิติบุคคล กำหนดไว้ในมาตรา 59 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และ ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่กำหนดให้โรงเรียนของรัฐที่เป็นนิติบุคคล มีอำนาจใน การปกครองดูแล บำรุงรักษา ใช้และจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของโรงเรียนที่เป็นราชพัสดุ

ตามกฎหมายว่าด้วยที่ราชพัสดุ และที่เป็นทรัพย์สินอื่น รวมทั้งจัดหารายได้จากการบริหารโรงเรียน และเก็บค่าธรรมเนียมโรงเรียนที่ไม่ขัดหรือแย้งกับนโยบาย วัตถุประสงค์ และภารกิจของโรงเรียน ดังนั้น ประสิทธิภาพของโรงเรียนจะเป็นเช่นใดนั้น จึงขึ้นอยู่กับการบริหารงานของโรงเรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546 หน้า 56)

แนวคิดการบริหารโรงเรียน

โรงเรียนเป็นสถาบันอีกอย่างหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถในด้านต่าง ๆ นับได้ว่าเป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับผู้เรียน ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมีความสามารถอย่างเพียงพอต่อการบริหาร โรงเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพสำหรับผู้เรียนด้วย การบริหารโรงเรียนเป็นกิจกรรมที่ผู้บริหารโรงเรียนระดับต่าง ๆ ปฏิบัติตามนโยบายของแต่ละโรงเรียนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ทางการศึกษาที่ได้กำหนดไว้ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 4 ได้ให้ความหมายสถานศึกษาไว้ว่า “สถานศึกษา” หมายความว่า สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โรงเรียน ศูนย์การเรียน วิทยาลัย สถาบัน มหาวิทยาลัย หน่วยงานการศึกษา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐหรือเอกชน ที่มีอำนาจหน้าที่หรือมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546 ข, หน้า 24) แนวคิดการพัฒนาทั้งโรงเรียน เป็นแนวคิดที่มุ่งให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ มีการพัฒนาไปพร้อม ๆ กันอย่างเป็นระบบ โดยมีการดำเนินการอย่างครอบคลุมในทุกองค์ประกอบของโรงเรียน อาศัยการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย การพัฒนาทั้งโรงเรียน มีขั้นตอนการดำเนินการ 6 ขั้นตอน (ทิสนา แจมณี และภายิต ประมวลศิลป์ชัย, 2547, หน้า 11-13) ประกอบด้วย ขั้นสำรวจ (E-explore) ขั้นสนทนา แลกเปลี่ยนความคิด (C-converse) ขั้นการวางแผน (P-plan) ขั้นลงมือปฏิบัติตามแผน (I-implement) ขั้นประเมินผลการดำเนินงาน (E-evaluation) และขั้นการปรับปรุงแผนงาน (R-revision)

การพัฒนาทั้งโรงเรียน มีลักษณะสำคัญดังนี้

1. การบูรณาการเข้าสู่ระบบงาน (Built-in) เป็นการนำเรื่องที่ต้องการนำเข้าสู่ระบบโรงเรียนให้เป็นส่วนหนึ่งของระบบงาน และภาระงานที่ทำอยู่ปกติ
2. การจัดให้ครบวงจร (Complete cycle) โดยนำเรื่องที่ต้องการเข้าไปในขั้นตอนต่าง ๆ ของระบบและภาระงาน ตั้งแต่การวางแผน การดำเนินงานและการประเมินผล
3. การพัฒนาให้ครอบคลุมทุกส่วนของระบบโรงเรียน (Total development) โดยให้เรื่องที่ต้องการพัฒนาเป็นส่วนหนึ่งของทุกองค์ประกอบของโรงเรียน
4. การกำหนดปัจจัยพื้นฐาน (Basic requirement) ที่เอื้อต่อการพัฒนา เพื่อให้เอื้ออำนวยต่อการทำกิจกรรมของเรื่องที่ต้องการ เช่น ระบบงาน กระบวนการทำงาน บุคลากร และโครงสร้างของโรงเรียนทางกายภาพ เป็นต้น

5. ส่งเสริมให้พัฒนาตนเอง (Self development) โดยให้ฝ่ายต่าง ๆ และบุคลากรที่เกี่ยวข้องประเมินตนเองเกี่ยวกับการดำเนินงาน และพัฒนาตนเองในเรื่องนั้นอย่างต่อเนื่อง การพัฒนาอย่างต่อเนื่องดังกล่าว สอดคล้องกับกระบวนการพัฒนางจรรยาของเดมมิ่ง (Deming cycle) คือเป็นการบริหารอย่างมีระบบ ตามกระบวนการคุณภาพ PDCA ที่มีการวางแผน (Plan) ลงมือปฏิบัติ (Do) ตรวจสอบประเมินผล (Check) และกำหนดมาตรฐานและปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (Act)

6. การมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ (Full participation) โดยให้ทุกฝ่ายทุกคนที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของเรื่องนั้นบนพื้นฐานของความเข้าใจ การยอมรับ และตระหนักในความสำคัญของการจัดการในลักษณะดังกล่าว ต้องครอบคลุมถึงการปฏิบัติงานที่เป็นองค์ประกอบหลักของงานในโรงเรียน คือ การบริหารจัดการ การจัดการเรียนการสอน กิจกรรมในโรงเรียน และกิจกรรมที่ทำร่วมกับชุมชน

หลักการ แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารเชิงคุณภาพ

การบริหารเชิงคุณภาพหรือวงจรกิจกรรม (PDCA) จัดเป็นกิจกรรมปรับปรุงและพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย การวางแผน การปฏิบัติตามแผน การตรวจสอบ และการแก้ไขปรับปรุง ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอแยกเป็นประเด็นสำคัญ ได้แก่ ประวัติความเป็นมาของการบริหารเชิงคุณภาพ หลักการ แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารเชิงคุณภาพ และการบริหารเชิงคุณภาพกับการประยุกต์ใช้เพื่อการบริหารที่บรรลุประสิทธิผลของโรงเรียน

ประวัติความเป็นมาของการบริหารเชิงคุณภาพ

Bank (1992) กล่าวถึงประวัติของเดมมิ่ง (Deming) ว่าเป็นที่รู้จักกันแพร่หลายในหลักการบริหารที่เรียกว่า การบริหารเชิงคุณภาพ (PDCA) หรือวงจรกิจกรรมเดมมิ่ง (Deming cycle) ซึ่งเป็นชื่อที่ใช้แทนกันกับการจัดการคุณภาพ เพราะเขาเป็นคนผลักดันให้ผู้บริหารญี่ปุ่นยอมรับแนวคิดในการจัดการคุณภาพและเป็นคนแรกที่มีมองว่าการจัดการคุณภาพเป็นกิจกรรมขององค์กรทั้งหมด

เดมมิ่ง (Deming) เกิดที่เมืองซูส์ (Sioux) รัฐไอโอวา เมื่อวันที่ 14 ตุลาคม พ.ศ. 2443 เขาจบปริญญาตรีฟิสิกส์ จากมหาวิทยาลัยไวโอมิ่ง ได้ปริญญาเอกฟิสิกส์คณิตศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยเยล เมื่อปี พ.ศ. 2471 ในระหว่างปี พ.ศ. 2471-2482 เขาทำงานอยู่กระทรวงเกษตรของสหรัฐอเมริกา ต่อมาปี พ.ศ. 2482-2488 ทำงานอยู่ที่สำนักสำมะโนประชากรอเมริกันและโรงงานอุตสาหกรรมอาวุธของสหรัฐอเมริกา ในช่วงปี พ.ศ. 2489 จนกระทั่งถึงเสียชีวิตเมื่อปี พ.ศ. 2536 เดมมิ่งเป็นศาสตราจารย์ทางสถิติอยู่ที่มหาวิทยาลัยนิวยอร์ก

ช่วงต้นปี พ.ศ. 2483 เดมมิ่งได้พบกับชีวฮาร์ท (Schewhart) นักสถิติที่ห้องทดลองของบริษัท เบลล์เทเลโฟน ในนิวยอร์ก ซึ่งต่อมาได้รับความคิดเรื่องการควบคุมทางสถิติและ

ความแปรปรวนเชิงสุ่มของกระบวนการทำงาน (Random variation of a work process) มาจากชีวฮาร์ด ในภายหลังเดมมิ่งเริ่มตั้งตัวเป็นผู้บรรยายเกี่ยวกับการควบคุมคุณภาพในการผลิต เดมมิ่งออกไปบรรยายเกี่ยวกับการควบคุมคุณภาพในโรงงานทั่วสหรัฐอเมริกา แต่ในเวลานั้นผู้บริหารในสหรัฐอเมริกาให้ความสนใจเดมมิ่งไม่มาก

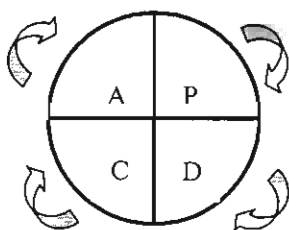
เดมมิ่งไปญี่ปุ่นเมื่อปี พ.ศ. 2490 สืบเนื่องมาจากหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 นายพลแม็กอาร์เธอร์ (MacArthur) ผู้บัญชาการกองกำลังทหารสหรัฐอเมริกาที่ยึดครองญี่ปุ่นอยู่ได้ไล่ผู้บริหารระดับสูงและระดับกลางของบริษัทใหญ่ ๆ ของญี่ปุ่นออก โทษฐานที่คนเหล่านั้นเข้าไปพัวพันกับสงครามเสร็จแล้วก็หนุนคนรุ่นใหม่ขึ้นมาบริหารแทน นายพลแม็กอาร์เธอร์ได้ขอความช่วยเหลือทางวิชาการมายังสหรัฐอเมริกา เริ่มจากการขอให้สหรัฐอเมริกาช่วยส่งคนไปทำสำมะโนประชากรที่ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกาจึงได้ส่งเดมมิ่งไป ตอนนั้นเดมมิ่งเริ่มประสบความสำเร็จมาบ้างแล้วจากการใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง (Sampling methods) และเทคนิคการควบคุมทางสถิติ เพื่อเพิ่มผลผลิตอุตสาหกรรมในสหรัฐอเมริกา เดมมิ่งจึงนำเทคนิคการควบคุมทางสถิติมาเผยแพร่ที่ญี่ปุ่นด้วย

ในเวลา 3 ปีต่อมา สหภาพนักวิทยาศาสตร์และวิศวกรญี่ปุ่นได้เข้ามาให้ความสนับสนุนเดมมิ่งในการเผยแพร่ความคิดเรื่องคุณภาพและการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต จนกระทั่งเดมมิ่งสามารถตั้งกลุ่มผู้บริหารหลัก เพื่อกระจายความคิดออกสู่ผู้บริหารอื่น ๆ ในปี พ.ศ. 2493 มีผู้บริหารมาเข้าร่วมถึง 400 กว่าคน ผู้บริหารที่อยู่ในกลุ่มนี้ล้วนแต่เป็นผู้นำในบริษัทสำคัญ ๆ เช่น โซนี่ นิสสัน มิตซูบิชิและโตโยต้า สาเหตุที่ทำให้เดมมิ่งประสบความสำเร็จก็เนื่องมาจากคนญี่ปุ่นได้สนใจการควบคุมคุณภาพด้วยวิธีการทางสถิติมาก่อน แต่ยังขาดทฤษฎี ทฤษฎีการควบคุมทางสถิติของเดมมิ่งทำให้คนญี่ปุ่นเข้าใจ สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติงานได้ คนญี่ปุ่นจึงยอมรับแนวทางของเดมมิ่ง นับว่าเดมมิ่งได้มีส่วนช่วยพัฒนาอุตสาหกรรมญี่ปุ่นในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 ต่อมาในภายหลังญี่ปุ่นจึงตั้งรางวัลเดมมิ่ง (Deming prize or deming award) ให้กับบริษัทที่มีผลงานดีเด่นในด้านคุณภาพมาตั้งแต่ พ.ศ. 2494 จนกระทั่งปี พ.ศ. 2523 โทริทัศน์เอ็นบีซีจึงนำเอาผลงานของเดมมิ่งกลับไปเผยแพร่ในสหรัฐอเมริกา ยกย่องให้เดมมิ่งเป็น “บิดาแห่งคลื่นลูกที่สามของการปฏิวัติอุตสาหกรรม (Father of the third wave of the industrial revolution)” ชื่อเสียงของเดมมิ่งจึงเป็นที่รู้จักกันทั่วสหรัฐอเมริกาและทั่วโลก ในสหรัฐอเมริกามีการตั้งกลุ่มศึกษาและดำเนินตามทฤษฎีของเดมมิ่งเป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ยังมีกลุ่มทำนองเดียวกันในอังกฤษ เนเธอร์แลนด์และนิวซีแลนด์ หลังเดมมิ่งเกษียณอายุก็ได้ไปบรรยายในระดับปริญญาโทและเอกที่มหาวิทยาลัยหลายแห่ง และได้รับแต่งตั้งให้เป็นศาสตราจารย์เกียรติคุณของมหาวิทยาลัยนิวยอร์ก เมื่อ พ.ศ. 2518 เดมมิ่งได้เขียนหนังสือ บทความ และจัดสัมมนาเรื่องคุณภาพเอาไว้เป็นจำนวนมาก

หลักการเกี่ยวกับการบริหารเชิงคุณภาพ

การบริหารเชิงคุณภาพด้วยวงจรคุณภาพ (PDAC) ตามแนวคิดของเดมมิง (Deming) ปัจจุบันจัดเป็นกระบวนการสากลที่ทุกคนทราบกันดี และถือเป็นเครื่องมือการบริหารที่จัดเป็นแกนร่วมของการบริหารที่หลากหลายบนพื้นฐานเดียวกัน ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการของเดมมิงทั้งในประเทศและต่างประเทศที่ได้กล่าวถึงวงจรคุณภาพ (PDCA) ไว้ดังนี้

ปริทธรศน์ พันธบุรุษย์ (2545, หน้า 53-54) กล่าวว่า วงจรคุณภาพ (PDCA: plan do check act) คือ องค์ประกอบหลักของวงจรการจัดการ ดังภาพที่ 2

หมุนให้เร็ว หมุนให้ถูกต้อง

ภาพที่ 2 วงจรการจัดการ (ปริทธรศน์ พันธบุรุษย์, 2545, หน้า 53)

คำว่า หมุนให้เร็ว หมุนให้ถูกต้อง ที่อยู่ทางด้านขวาของวงจรการจัดการนั้น คือ การหมุนวงจรอย่างถูกต้องตามขั้นตอน 1 รอบ จะส่งผลให้เกิดการปรับปรุงหรือแก้ไขปัญหาได้ 1 ระดับ การหมุนให้เร็วจะทำให้เกิดการปรับปรุงอย่างรวดเร็ว ดังนี้

P (Plan) คือ จะเริ่มนับจากการแสวงหาจุดที่เป็นปัญหาระหว่างระดับความแตกต่าง จุดที่มุ่งหวังและสภาพที่เป็นจริง เมื่อจับจุดที่เป็นปัญหาได้แล้วจัดทำแผนมาตรการในการแก้ไข แล้วจึงเข้าสู่ขั้น D หรือ Do ต่อไป

D (Do) คือ การปฏิบัติตามแผน เรียกได้ว่าเป็นมาตรการแก้ไขแผนใหม่ล่าสุด เนื่องจากแผน คือ สิ่งที่ปรับปรุงแก้ไขได้อยู่เสมอ นอกจากนี้ต้องแน่ใจว่าแผนที่จะลงมือปฏิบัติเป็นแผนที่ใหม่ล่าสุดจริงๆ

C (Check) คือ การเปรียบเทียบระหว่างผลลัพธ์กับค่าเป้าหมายเสมอ

A (Act) คือ การปฏิบัติหลังการตรวจสอบ ซึ่งเป็นไปได้หลายประการ ดังนี้

1. ในกรณีที่ผลลัพธ์ต่ำกว่าเป้าหมายจะต้องมีการทบทวนแผนของมาตรการแก้ไข แล้วดูว่าสิ่งที่ยังคงเป็นปัญหายู่นั้นมีสิ่งใดที่ปฏิบัติได้ทันทีให้ลงมือปฏิบัติเลย ส่วนสิ่งที่ปฏิบัติไม่ได้ทันที ให้สะท้อนสู่แผนการแก้ไขปัญหารอบต่อไป

2. ในกรณีที่ผลลัพธ์ดีกว่าเป้าหมาย จะต้องมีการทบทวนการกำหนดเป้าหมายว่าต่ำเกินไปหรือไม่ ควรมีการปรับเป้าหมายให้ดีกว่าเดิมหรือไม่ ผลลัพธ์เหนือกว่าความคาดหมายโดยปัจจัยภายนอกอื่น ๆ หรือไม่

3. ในกรณีที่ผลลัพธ์ได้ตรงตามเป้าหมายให้ทบทวนดูว่าได้มีการปฏิบัติตามแผนมาตรการแก้ไขครบถ้วนหรือไม่ ถ้าใช่ แสดงว่าแผนนี้ถูกต้องและควรกำหนดเป็นวิธีการปฏิบัติงานมาตรฐานเพื่อรักษาให้ผลลัพธ์คงอยู่ในระดับที่ต้องการต่อไป

Tozava (2544, หน้า 117-122 อ้างถึงใน ภูษิต โภคพลากรณ์, 2547) กล่าวว่า วงจรคุณภาพ คือ กระบวนการทำงานที่เปรียบกับวงล้อที่เต็มไปด้วยขั้นตอน 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน การดำเนินตามแผน การตรวจสอบ การปรับปรุงแก้ไข เมื่อวงล้อหมุนไป 1 รอบ จะทำให้งานบรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ และหากการดำเนินงานนั้นเกิดการสะดุด แสดงว่ามีบางขั้นตอนหายไป เช่น ส่วนของการวางแผนหายไป เรียกว่า ประเภทไม่มีแผนการ ถ้าในส่วนของตรวจสอบหรือปรับปรุงแก้ไขหายไป จะเรียกว่า พวกทำแล้วทิ้ง ซึ่งในกระบวนการทำงานของวงจรคุณภาพนั้นประกอบด้วย

1. การวางแผน (Plan)

การวางแผน คือ การตั้งเป้าหมาย วางวัตถุประสงค์ เพราะการควบคุมดูแล คือ กระบวนการที่จำเป็นเพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมาย ดังนั้น หากไม่มีวัตถุประสงค์ไม่ว่าจะป่าวร้องว่า ต้องควบคุมวงจรคุณภาพ ก็ไม่รู้ว่าจะทำไปเพื่ออะไร หรือจะเริ่มอย่างไร

เมื่อตั้งเป้าหมายเสร็จแล้ว ก็ต้องมากำหนดแผนการว่าจะไร จะต้องทำเมื่อไร เป็นตารางเทียบระหว่างงานกับเวลาที่หลายคนนึกภาพกันออก แต่จริงๆ แล้วการวางแผนไม่ใช่จบแค่นั้น การวางแผนต้องครอบคลุมว่า ใครจะทำ ทำอะไร ต้องให้เสร็จเมื่อไร จะทำอย่างไร รวมถึงสิ่งต่างๆ ที่ครอบคลุมถึงการแบ่งหน้าที่ วิธีการ และอื่น ๆ ให้ครบถ้วนด้วย

2. ลองทำ (Do)

การลองทำ คือ ก่อนจะลงมือทำได้นั้นแท้จริงแล้วต้องเตรียมวัตถุดิบ เตรียมขั้นตอนต่างๆ เสียก่อน หากจะลงมือทำเรื่องใหม่ ๆ ก็ต้องเตรียมไปรับการฝึกหรืออบรมก่อน ขั้นตอนการเตรียมเหล่านี้รวมอยู่ในการลองทำนี้ด้วย ซึ่งต้องมีการตระเตรียมเสียก่อนให้พร้อม จึงจะสามารถลองทำตามแผนได้

3. ตรวจสอบ (Check)

การตรวจสอบ คือ การพิจารณาว่า ผลจากการลองทำนั้น ก่อให้เกิดสิ่งที่วางแผนว่า จะได้รับหรือไม่ ดังนั้น หากการวางแผนไม่มีการกำหนดว่าจะต้องได้อะไรเมื่อไร ตัวเลขของอะไร ที่ควรจะเป็นเป้าหมายไว้เสียตั้งแต่ต้นก็จะไม่มีอะไรมาเป็นตัวเทียบได้ว่าผลจากการลองทำนั้นได้ตามจริง ตามแผนหรือไม่ จะได้ก็เพียงแต่ว่ามันก็เป็นไปตามแผนหรือไม่ค่อยจะได้ผลสักเท่าไร

4. ปรับใช้ (Act)

จากผลของการตรวจสอบ ก็ไม่ควรวางใจในทันทีหากผลที่ได้เป็นไปตามแผน เพราะอาจบังเอิญดีครั้งนี้เพียงครั้งเดียว พอทำครั้งต่อ ๆ ไปอาจใช้ไม่ได้ก็ได้ หากไม่มีการนำกระบวนการที่ได้ลองทำไปมากำหนดให้เป็นรูปแบบใหม่ของการทำงานปัจจุบัน หากผลของการตรวจสอบพบว่าสิ่งที่ลองทำไปไม่ก่อให้เกิดผลที่ตั้งไว้ตามแผน ก็ต้องปรับเปลี่ยนกระบวนการที่คิดไว้ แล้วลองทำใหม่ นอกจากการเปลี่ยนแปลงกระบวนการของการลองทำแล้ว การพิจารณาว่าทำไมกระบวนการเดิมจึงไม่ได้ผลตามแผน การหาสาเหตุที่แท้จริงเพื่อหากระบวนการแก้ปัญหาจนถึงรากก็เป็นสิ่งสำคัญมาก เพราะจะนำไปถึงการวางแผนใหม่ แล้วลองทำใหม่ ลองตรวจสอบดูใหม่ หรือวางจรรยาบรรณใหม่ เพื่อหาเป้าหมายและกระบวนการอันถูกต้องแท้จริง

วิฑูรย์ สิมะ โสคติ (2545, หน้า 43-47) กล่าวถึงวงจรคุณภาพ (PDCA) เป็นกิจกรรมที่จะนำไปสู่การปรับปรุงงานและการควบคุมอย่างเป็นระบบ อันประกอบด้วย การวางแผน (Plan) การนำแผนไปปฏิบัติ (Do) การตรวจสอบ (Check) และการปรับปรุงแก้ไข (Act) กล่าวคือ จะเริ่มจากการวางแผน การนำแผนที่วางไว้มาปฏิบัติ การตรวจสอบผลลัพธ์ที่ได้และหากไม่ได้ผลลัพธ์ตามที่คาดหมายไว้ จะต้องทำการทบทวนแผนการ โดยเริ่มต้นใหม่อีกครั้งหนึ่งและทำตามวงจรคุณภาพซ้ำอีก เมื่อวงจรคุณภาพหมุนซ้ำไปเรื่อย ๆ จะทำให้เกิดการปรับปรุงงานและทำให้ระดับผลลัพธ์สูงขึ้นเรื่อย ๆ ดังนั้น การกระทำตามวงจรคุณภาพเท่ากับการสร้างคุณภาพที่น่าเชื่อถือมากขึ้น โดยจุดเริ่มต้นของวงจรคุณภาพอยู่ที่การพยายามตอบคำถามให้ได้ว่าทำอะไรจึงจะดีขึ้น

ขั้นตอนที่ 1 การวางแผน (Plan)

ในบรรดาองค์ประกอบทั้ง 4 ประการของวงจรคุณภาพนั้น ต้องถือว่าการวางแผนเป็นเรื่องที่สำคัญที่สุด การวางแผนจะเป็นเรื่องที่ทำให้กิจกรรมอื่น ๆ ที่ตามมาสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะถ้าแผนการไม่เหมาะสมแล้ว จะมีผลทำให้กิจกรรมอื่นไร้ประสิทธิภาพตามไปด้วย แต่ถ้ามีการเริ่มต้นวางแผนที่ดี จะทำให้มีการแก้ไขน้อย และกิจกรรมจะมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ขั้นตอนที่ 2 การนำแผนไปปฏิบัติให้เกิดผล (Do)

เพื่อให้มั่นใจว่ามีการนำแผนการไปปฏิบัติอย่างถูกต้องนั้น เราจะต้องสร้างความมั่นใจว่าฝ่ายที่รับผิดชอบในการนำแผนไปปฏิบัติได้รับทราบถึงความสำคัญและความจำเป็นในแผนการนั้น ๆ มีการติดต่อสื่อสารไปยังฝ่ายที่มีหน้าที่ในการปฏิบัติอย่างเหมาะสม มีการจัดให้มีการศึกษาและการอบรมที่ต้องการเพื่อการนำแผนการนั้น ๆ มาปฏิบัติ และมีการจัดหาทรัพยากรที่จำเป็นในเวลาที่เป็นด้วย

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบ (Check)

การตรวจสอบและประเมินผลลัพธ์ของการปฏิบัติตามแผน ควรจะต้องมีการประเมินใน 2 ประการ คือ มีการปฏิบัติตามแผนหรือไม่ หรือตัวแผนการเองมีความเหมาะสมหรือไม่ การที่ไม่ประสบความสำเร็จตามที่ตั้งเป้าหมายไว้เป็นเพราะไม่ปฏิบัติตามแผนการ หรือความไม่เหมาะสมของแผนการ หรือจากทั้งสองประการรวมกัน เราจำเป็นต้องหาว่าสาเหตุมาจากประการไหน ทั้งนี้เนื่องจากการนำไปปฏิบัติการปรับปรุงแก้ไขจะแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง

1. ถ้าความล้มเหลวมาจากแผนการที่จัดทำขึ้นไม่เหมาะสม อาจเป็นผลมาจากสาเหตุดังต่อไปนี้

1.1 ความผิดพลาดในการทำความเข้าใจกับสถานการณ์ที่เป็นอยู่

1.2 เลือกเทคนิคที่ใช้ผิดเนื่องจากมีข้อมูลข่าวสารไม่เพียงพอและมีความรู้ในขั้นตอนการวางแผนไม่เพียงพอ

1.3 ประเมินผลกระทบจากการปฏิบัติตามแผนผิดพลาด

1.4 ประเมินความสามารถของบุคลากรที่ต้องนำแผนมาใช้ผิดพลาด

2. ถ้าความล้มเหลวมาจากการไม่ปฏิบัติตามแผน อาจเป็นผลมาจากสาเหตุต่อไปนี้

2.1 ขาดความตระหนักถึงความจำเป็นในการปรับปรุง

2.2 การติดต่อสื่อสารที่ไม่เหมาะสมและมีความเข้าใจในแผนไม่เพียงพอ

2.3 การให้การศึกษาและการฝึกอบรมไม่เพียงพอ

2.4 ปัญหาเกี่ยวกับตัวผู้นำและการประสานงานระหว่างการปฏิบัติ

2.5 ประเมินทรัพยากรที่ต้องใช้น้อยเกินไป

ขั้นตอนที่ 4 ปฏิบัติการปรับปรุงแก้ไข (Act)

ถ้าความล้มเหลวมาจากการวางแผนที่ไม่เหมาะสม การทบทวนแผนการเท่านั้นไม่เพียงพอต่อการแก้ปัญหา ต้องมีการปรับปรุงคุณภาพของกระบวนการวางแผน โดยการหาปัจจัยที่ไม่เหมาะสม สาเหตุของการวางแผน และทำการปฏิบัติการแก้ไข ความก้าวหน้าของการปรับปรุงจะเกิดขึ้นได้โดยการกำจัดสาเหตุ และขั้นตอนที่สำคัญ ก็คือ การทบทวนแผนการที่ต้องมีการชี้แจงถึงสาเหตุแห่งความล้มเหลวอย่างถูกต้องและมีการเปลี่ยนแปลงแผน เพื่อให้สามารถดำเนินกิจกรรมไปได้อย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น ควรมีการวางแผนการปรับปรุงคุณภาพเป็นรายปี และมีการทบทวนทุกปีเพื่อให้มั่นใจว่าแผนการดังกล่าวมีความเชื่อถือได้และเหมาะสม การนำวงจรคุณภาพไปปฏิบัติอย่างจริงจังและต่อเนื่องในทุกระดับขององค์กร จะทำให้เราสามารถปรับปรุงและเพิ่มคุณภาพงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเห็นผลลัพธ์ที่ชัดเจน เมื่อปัญหาเดิมหมดไปเราก็สามารถแก้ปัญหาใหม่ๆ ได้ด้วยวงจรคุณภาพต่อไป

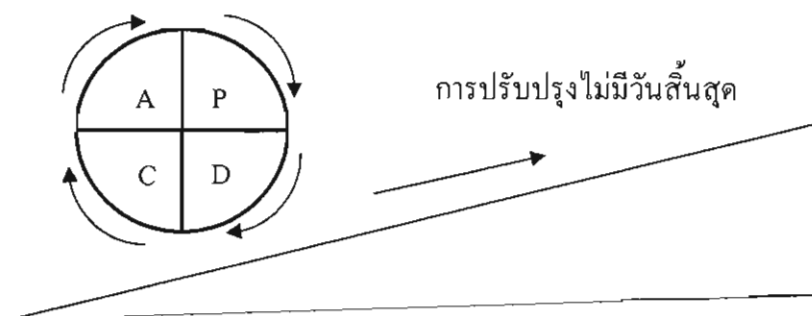
Melnyk and Denzler (1996) กล่าวถึงแนวคิดของเดมมิ่ง ว่าผู้บริหารระดับสูงต้องมีบทบาทหลายด้าน และการจัดการคุณภาพที่ประสบความสำเร็จนั้นต้องอาศัยหลักการที่เรียกว่า วงจรคุณภาพ (PDCA) แบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นตอนที่ 1 การวางแผน (Plan) หมายถึง วางแผนโดยใช้ข้อมูลที่มีอยู่หรืออาจเก็บรวบรวมขึ้นมาใหม่ นอกนั้นอาจทดสอบเพื่อเป็นการนำร่องก่อนก็ได้

ขั้นตอนที่ 2 การทำ (Do) หรือลงมือทำ หมายถึง ลงมือเอาแผนไปทำ ซึ่งอาจทำในขอบข่ายเล็ก ๆ เพื่อทดลองดูก่อน

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบ (Check) หมายถึง การตรวจสอบ หรือสังเกตสิ่งที่เกิดขึ้นว่ามีการเปลี่ยนแปลงมากน้อยเพียงใดและเป็นไปในทางใด

ขั้นตอนที่ 4 การแก้ไข (Act) หรือลงมือแก้ไข (Corrective action) หมายถึง หลังจากที่ได้ศึกษาผลลัพธ์แล้ว อาจไม่เป็นไปตามที่ต้องการหรือมีปัญหาที่ต้องแก้ไข ก็ต้องดำเนินการแก้ไขตามที่จำเป็น หลังจากนั้นสรุปเป็นบทเรียนและพยากรณ์เพื่อเป็นพื้นฐานในการคิดหาวิธีการใหม่ ๆ ต่อไป การลงมือปฏิบัติดังกล่าวนี้แสดงได้ ดังภาพที่ 3

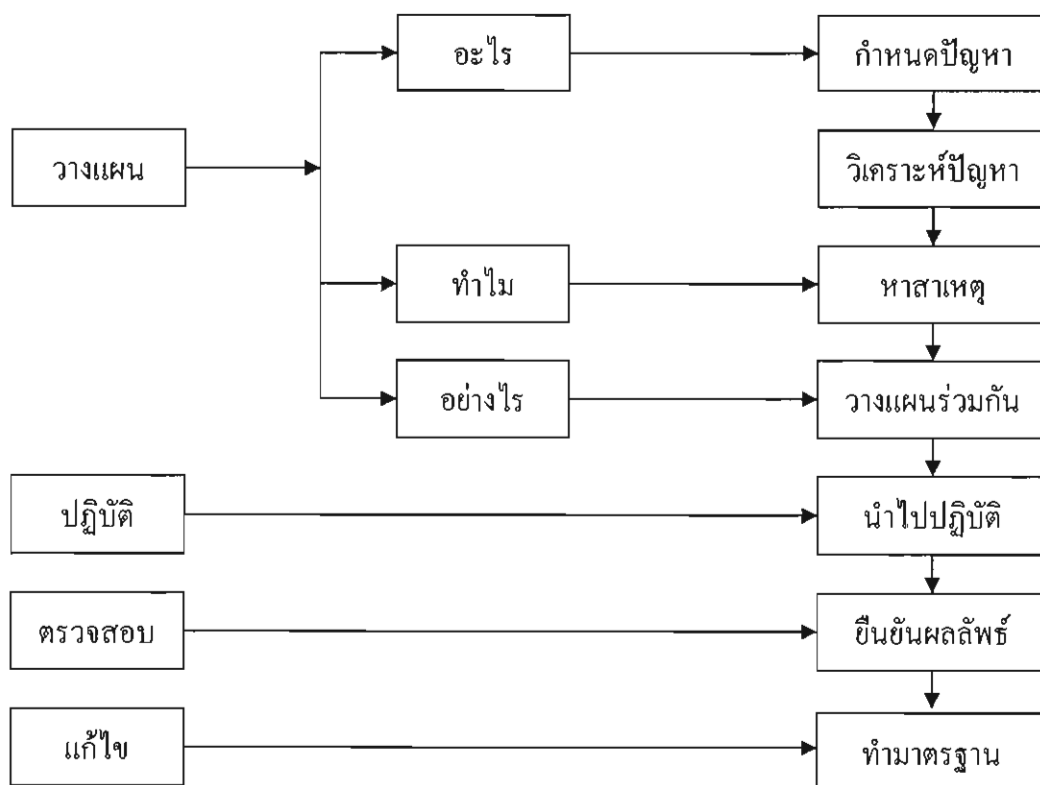
ภาพที่ 3 วงล้อเดมมิ่ง (Melnyk & Denzler, 1996)

การทำตามวงจรคุณภาพต้องทำซ้ำไปเรื่อย ๆ เพื่อสรุปเป็นบทเรียนอยู่ตลอด ยิ่งกว่านั้นต้องเข้าใจดีว่าการบริหารเชิงคุณภาพไม่ใช่สงครามที่ผู้บริหารจะรบชนะเพียงคนเดียว เนื่องจากการจัดการคุณภาพจะประสบความสำเร็จได้ ต้องเป็นการกระทำทั่วทั้งองค์กร เพราะการจัดการคุณภาพเป็นปรัชญาสำหรับโรงเรียนและคนทุกคนในโรงเรียน

สมศักดิ์ สีนุระเวชชัย (2542, หน้า 188-190) กล่าวถึงจุดหมายที่แท้ของวงจรคุณภาพ (PDCA) ว่าเป็นกิจกรรมพื้นฐานในการบริหารเชิงคุณภาพ นั้นมิใช่เพียงแค่การปรับแก้ผลลัพธ์ที่เบี่ยงเบนออกไปจากเกณฑ์มาตรฐานให้กลับมาอยู่ในเกณฑ์ที่ต้องการเท่านั้น แต่เพื่อก่อให้เกิดการปรับปรุงในแต่ละรอบของ PDCA อย่างต่อเนื่องเป็นระบบและมีการวางแผน PDCA ที่ม้วนไต่สูงขึ้นเรื่อย ๆ วงจรควบคุมคุณภาพ PDCA มีภารกิจหลัก 4 ขั้นตอน

- ขั้นที่ 1 การวางแผน (Plan-P)
 ขั้นที่ 2 การดำเนินการตามแผน (Do-D)
 ขั้นที่ 3 การตรวจสอบ (Check-C)
 ขั้นที่ 4 การแก้ไขปัญหา (Act-A)

ภาพที่ 4 กระบวนการ PDCA (สมศักดิ์ สันธูระเวชญ์, 2542, หน้า 188)

ขั้นตอนที่ 1 การวางแผน (Plan) การวางแผนงานจะช่วยพัฒนาความคิดต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่รูปแบบที่เป็นจริงขึ้นมาในรายละเอียดให้พร้อมในการเริ่มต้นลงมือปฏิบัติ แผนที่ดีควรมีลักษณะ 5 ประการ ซึ่งสรุปได้ ดังนี้

1. อยู่บนพื้นฐานของความเป็นจริง (Realistic)
2. สามารถเข้าใจได้ (Understandable)
3. สามารถวัดได้ (Measurable)
4. สามารถปฏิบัติได้ (Behavioral)
5. สามารถบรรลุผลสำเร็จได้ (Achievable)

วางแผนที่ดีควรมีองค์ประกอบ ดังนี้

1. กำหนดขอบเขตปัญหาให้ชัดเจน
2. กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมาย
3. กำหนดวิธีการที่จะบรรลุถึงวัตถุประสงค์และเป้าหมายให้ชัดเจนและถูกต้องแม่นยำ

ที่สุดเท่าที่เป็นไปได้

ขั้นตอนที่ 2 ปฏิบัติ (Do) ประกอบด้วย การทำงาน 3 ระยะ

1. การวางแผนกำหนดการ
  - 1.1 การแยกกิจกรรมต่าง ๆ ที่ต้องการกระทำ
  - 1.2 กำหนดเวลาที่คาดว่าจะต้องใช้ในกิจกรรมแต่ละอย่าง
  - 1.3 การจัดสรรทรัพยากรต่าง ๆ
2. การจัดการแบบเมทริกซ์ (Matrix management) การจัดการแบบนี้สามารถ

ช่วยดึงเอาผู้เชี่ยวชาญหลายแขนงจากแหล่งต่าง ๆ มาได้ และเป็นวิธีช่วยประสานระหว่างฝ่ายต่าง ๆ

3. การพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของผู้ร่วมงาน
  - 3.1 ให้ผู้ร่วมงานเข้าใจถึงงานทั้งหมดและทราบเหตุผลที่ต้องกระทำ
  - 3.2 ให้ผู้ร่วมงานพร้อมในการใช้ดุลพินิจที่เหมาะสม
  - 3.3 พัฒนาจิตใจให้รักการร่วมมือ

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบ (Check) การตรวจสอบทำให้รับรู้สภาพการณ์ของงานที่เป็นอยู่เปรียบเทียบกับสิ่งที่วางแผน ซึ่งมีกระบวนการ ดังนี้

1. กำหนดวัตถุประสงค์ของการตรวจสอบ
2. รวบรวมข้อมูล
3. การทำงานเป็นตอน ๆ เพื่อแสดงจำนวน และคุณภาพของผลงานที่ได้รับในแต่ละ

ขั้นตอนเปรียบเทียบกับที่ได้วางแผนไว้

4. การรายงานจะเสนอผลการประเมิน รวมทั้งมาตรการป้องกันความผิดพลาดหรือความล้มเหลว

- 4.1 รายงานเป็นทางการอย่างสมบูรณ์
- 4.2 รายงานแบบอย่างไม่เป็นทางการ

ขั้นตอนที่ 4 การแก้ไขปัญหา (Act) ผลของการตรวจสอบหากพบว่าเกิดข้อบกพร่องขึ้น ทำให้งานที่ได้ไม่ตรงตามเป้าหมายหรือผลงานไม่ได้มาตรฐาน ให้ปฏิบัติการแก้ไขปัญหาตามลักษณะปัญหาที่ค้นพบ

1. ถ้าผลงานเบี่ยงเบนไปจากเป้าหมายต้องแก้ไขที่ต้นเหตุ
2. ถ้าพบความผิดปกติใดๆ ให้สอบสวนค้นหาสาเหตุแล้วทำการป้องกัน เพื่อมิให้ความผิดปกตินั้นเกิดขึ้นซ้ำอีก

ในการแก้ไขปัญหาเพื่อให้ผลงานได้มาตรฐานอาจใช้มาตรการ ดังต่อไปนี้

1. การขยับนโยบาย
2. การปรับปรุงระบบหรือวิธีการทำงาน
3. การประชุมเกี่ยวกับกระบวนการทำงาน

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า หลักการบริหารเชิงคุณภาพ ประกอบด้วย การวางแผน คือ การตั้งเป้าหมาย การวางวัตถุประสงค์และกระบวนการที่จำเป็น เพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมาย การปฏิบัติตามแผน คือ การปฏิบัติตามแผนที่วางไว้โดยมีการกำกับ การนิเทศ การตรวจสอบ คือ การตรวจสอบและรายงานสรุปผลการปฏิบัติงานตามแผนที่วางไว้หรือไม่ และการปรับปรุงแก้ไข คือ การนำผลที่รวบรวมมาวิเคราะห์ สังเคราะห์เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนางานต่อไปโดยการวางแผน การลงมือปฏิบัติตามแผน การตรวจสอบผลลัพธ์ที่ได้และหากไม่บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้จะต้องทำการทบทวนแผนการโดยเริ่มต้นใหม่และทำตามวงจรคุณภาพซ้ำอีก เมื่อวงจรคุณภาพหมุนซ้ำไปเรื่อยๆ จะทำให้เกิดการปรับปรุงงานและระดับผลลัพธ์ที่สูงขึ้นเรื่อยๆ ซึ่งหลักการดังกล่าว หากนำมาปรับใช้ให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน จะช่วยพัฒนาการบริหารโรงเรียนให้บรรลุประสิทธิผลยิ่งขึ้น

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารเชิงคุณภาพ

การบริหารเชิงคุณภาพของโรงเรียนตามแนวคิดของเดมมิ่ง (Deming) เป็นขั้นตอนอย่างต่อเนื่องสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบ ดังต่อไปนี้

สุรัสวดี ราชกุลชัย (2543, หน้า 327-328) ได้กล่าวถึงแนวคิดของเดมมิ่ง (Deming) ว่าเป็นวงจรการวางแผน ลงมือทำ ตรวจสอบและปฏิบัติเพื่อแก้ไขหรือปรับปรุงพัฒนาจากการควบคุมคุณภาพและได้อธิบายถึงการบริหารทั้ง 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. การวางแผน เช่น การกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายให้ชัดเจน กำหนดคุณลักษณะที่ใช้ในการควบคุม กำหนดวิธีการทำงานเพื่อบรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ เป็นต้น
2. การลงมือทำ เช่น ศึกษาและฝึกอบรมให้เข้าใจวิธีการทำงานในแต่ละครั้งและลงมือปฏิบัติ เก็บข้อมูลคุณลักษณะทางคุณภาพว่าตรงตามเป้าหมายที่กำหนดไว้
3. การตรวจสอบ เป็นการตรวจสอบความก้าวหน้าของงานและการประเมินผลสิ่งที่ได้ลงมือปฏิบัติไปแล้ว เช่น ตรวจสอบว่างานที่ทำได้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดหรือไม่
4. การแก้ไขปรับปรุง เมื่อตรวจสอบสิ่งที่ได้ทำตามแผน พบว่า มีความผิดพลาดหรือข้อบกพร่องต้องแก้ไขปรับปรุง เช่น ค้นหาสาเหตุแล้วทำการป้องกัน หาทางพัฒนาปรับปรุงงาน

สุมณ อมรวิวัฒน์ (2544, หน้า 11-12) ได้กล่าวถึงแนวคิดของการบริหารเชิงคุณภาพ ตามแนวคิดของเดมมิง (Deming) ว่า ดร.ชีวฮาร์ต (Schewhart) เป็นผู้พัฒนาขึ้นเป็นครั้งแรกในปี ค.ศ. 1939 และ ดร.เดมมิง (Deming) เป็นผู้นำมาเผยแพร่ในประเทศญี่ปุ่น จุดมุ่งหมายของการบริหารเชิงคุณภาพ เพื่อต้องการปรับปรุงการทำงานในแต่ละรอบของการทำงานอย่างต่อเนื่อง มีระบบ และมีการวางแผนพัฒนาต่อไปเรื่อย ๆ โดยมีหลักการบริหาร 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การวางแผน จะช่วยพัฒนาความคิดต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่รูปแบบที่เป็นจริงขึ้นมา ในรายละเอียดให้พร้อมในการเริ่มต้น การลงมือปฏิบัติ ดังนั้น การวางแผนจึงต้องมีการวิเคราะห์ ข้อมูลโดยละเอียดรอบคอบ เพื่อให้แผนสมบูรณ์และดีที่สุด

ขั้นที่ 2 การดำเนินงานหรือการปฏิบัติตามแผน ประกอบด้วย การทำงาน 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การวางแผนกำหนดการ ในระยะนี้มีการแยกแยะกิจกรรมต่าง ๆ ที่ต้องการทำ กำหนด เวลาที่คาดว่าจะต้องใช้ในกิจกรรมแต่ละอย่างและการจัดสรรทรัพยากรต่าง ๆ ระยะที่ 2 การจัดการ โดยเชิญผู้เชี่ยวชาญหลายแขนงจากแหล่งต่าง ๆ มาช่วยและประสานงานให้กับฝ่ายต่าง ๆ ระยะที่ 3 พัฒนาความสามารถในการทำงานของผู้ร่วมงาน โดยการทำให้ผู้ร่วมงานเข้าใจถึงงานทั้งหมด

ขั้นที่ 3 การตรวจสอบ จะทำให้ทราบสถานการณ์ของงานที่เป็นอยู่ เปรียบเทียบกับ สิ่งที่วางแผนไว้ เช่น กำหนดวัตถุประสงค์ของการตรวจสอบ รวบรวมข้อมูล พิจารณากระบวนการ ทำงานเป็นตอน ๆ เปรียบเทียบกับแผนที่วางไว้ การรายงานและการเสนอผลการประเมิน

ขั้นที่ 4 การปรับปรุงและพัฒนา จากผลการตรวจสอบ หากพบว่าเกิดปัญหาอุปสรรค และข้อบกพร่อง ทำให้งานที่ได้ไม่ตรงตามเป้าหมายหรือผลงานไม่ได้มาตรฐาน จะต้องวิเคราะห์ หาสาเหตุ เพื่อวางแผนปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น หรือการปฏิบัติการแก้ไขปัญหา ตามลักษณะปัญหา ที่ค้นพบโดยอาจใช้มาตรการดังนี้ การทบทวนนโยบาย การปรับปรุงระบบ หรือวิธีการทำงาน การประชุมแก้ไขกระบวนการทำงาน หากประสบผลสำเร็จก็จะวางแผนปรับปรุงให้ได้ผลดียิ่งขึ้น ไปเรื่อย ๆ การบริหารเชิงคุณภาพจึงเป็นวงจรที่จะต้องหมุนให้มีการพัฒนาให้ดีขึ้นเรื่อย ๆ

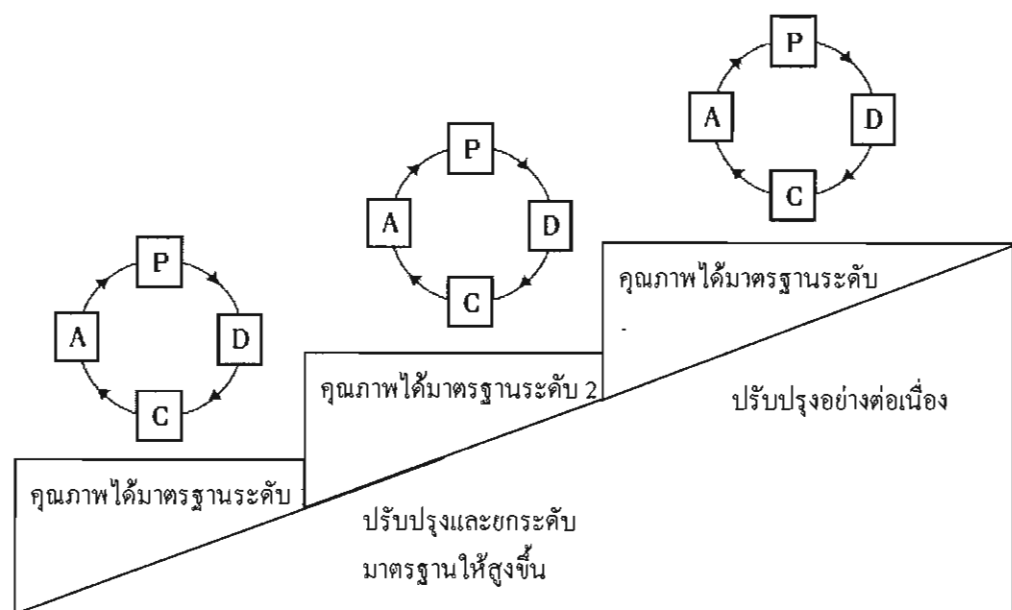
Maylor (1999, pp. 6-7) ได้กล่าวถึงแนวคิดในการบริหารเชิงคุณภาพว่าจะบรรลุผลสำเร็จ ได้นั้น จะต้องมีการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เช่น การวางแผน เป็นระยะที่มีการกำหนด และทบทวนเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของกิจกรรม การดำเนินงาน เป็นระยะเวลาที่เริ่มดำเนินการ ปฏิบัติตามโครงการ การตรวจสอบ เป็นระยะที่มีการประเมินผลของการปฏิบัติงานและผลของ การดำเนินงานตามโครงการ การปรับปรุงและพัฒนา เป็นระยะที่มีการทบทวนจากรายงาน โดยได้มีการกลับไปพิจารณาถึงความเป็นไปได้ของโครงการและผู้ที่เกี่ยวข้อง

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า แนวคิดการบริหารเชิงคุณภาพ หมายถึง การบริหาร ที่เป็นขั้นตอนต่อเนื่องสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบ ช่วยให้การดำเนินงานสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและ

ผลการดำเนินงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ โดยประกอบด้วยการบริหาร 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน การปฏิบัติตามแผน การตรวจสอบและการแก้ไขปรับปรุง

การบริหารเชิงคุณภาพกับการประยุกต์ใช้เพื่อการบริหารของโรงเรียน

สำหรับการบริหารโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยส่วนใหญ่ โรงเรียนจะใช้กระบวนการของวงจร PDCA ในการบริหารจัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของโรงเรียน ซึ่งเมื่อโรงเรียนพัฒนาคุณภาพตามวงจรคุณภาพไปบรรลุเป้าหมายตามมาตรฐานระดับ 1 แล้ว โรงเรียนก็ต้องพัฒนามาตรฐานให้สูงขึ้นตามมาตรฐานระดับ 2 และระดับ 3 โดยดำเนินการพัฒนาคุณภาพตามวงจร PDCA เพื่อกำหนดแผนงานใหม่ โดยใช้ผลการประเมินมาวางแผนว่าจะพัฒนาไปถึงมาตรฐานระดับ 2 และระดับ 3 ได้อย่างไร (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554, หน้า 37-38) ดังภาพที่ 5

ภาพที่ 5 วงจรการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554, หน้า 38)

Deming (1986) กล่าวถึงการนำการบริหารเชิงคุณภาพหรือวงจรคุณภาพ (PDCA) มาใช้ในโรงเรียนในแต่ละขั้นตอน ดังนี้

1. การวางแผนเพื่อเตรียมการปฏิบัติ (Plan-P) การวางแผนหรือการจัดทำแผนเพื่อเป็นการเตรียมการอย่างฉลาดรอบคอบในการปฏิบัติงาน เป็นการเตรียมการในเรื่องที่เกี่ยวกับคนเกี่ยวข้องกับงาน และเกี่ยวข้องกับทรัพยากรต่าง ๆ ของหน่วยงานที่จะเกิดในอนาคต ซึ่งผู้ปฏิบัติงาน

ทุกอย่างไม่ว่าจะเป็นงานใหญ่หรืองานเล็กมากน้อยแค่ไหน ต้องอาศัยการวางแผนหรือการเตรียมการ เพื่ออนาคต เพื่อช่วยให้สามารถทำงานได้ดี มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น การวางแผนปฏิบัติงานจึงเป็นการกำหนดรายละเอียด เพื่อการทำงานในอนาคตของโรงเรียนโดยรวม และระบบการวางแผนในการทำงานจะก่อให้เกิดประโยชน์มากมาย โดยเฉพาะในประเด็นต่อไปนี้

- 1.1 การทำงานมีจุดหมาย เพราะได้เตรียมการแก้ปัญหาล่วงหน้าไว้แล้ว
- 1.2 สามารถตรวจวัดความสำเร็จ และประเมินผลการดำเนินงานได้เป็นระยะ ๆ และหากพบปัญหาหรืออุปสรรคก็สามารถปรับแก้ได้ทัน่วงที
- 1.3 ใช้ทรัพยากรได้อย่างประหยัดและคุ้มค่า
- 1.4 ทำให้เกิดการประสานงานภายในหน่วยงาน
- 1.5 ช่วยผู้บริหารในการตัดสินใจ และทำให้เกิดการกระจายอำนาจรับผิดชอบ

สรุปได้ว่า การวางแผน หมายถึง การคิดเตรียมการไว้ล่วงหน้า เพื่อให้การบริหารงานบรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพโดยวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ นโยบาย เป้าหมายและสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป นอกจากนี้มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ แผนงานให้ชุมชนมีส่วนร่วมและรับทราบ กำหนดปฏิทินการดำเนินงานและผู้รับผิดชอบ ตามความสามารถของบุคลากร ตลอดจนวางระบบประกันคุณภาพภายในอย่างเป็นระบบ

2. การปฏิบัติตามแผน (Do-D) คือ การดำเนินกิจกรรมที่กำหนดไว้ในแผนการปฏิบัติตามแผนเป็นการบริหารแผน แผนงาน หรือโครงการของแต่ละคนตามลักษณะงานที่รับผิดชอบ บุคลากรในหน่วยงานต่างปฏิบัติตามภารกิจตามที่ได้เตรียมการ หรือวางแผนล่วงหน้าไว้แล้วในงานของตนเองที่ต่างก็มุ่งเพื่อพัฒนาให้ดีขึ้นอยู่ตลอดเวลา ฝ่ายบริหารโรงเรียนจะทำหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุน และอำนวยความสะดวก รวมทั้งการกำกับ ติดตาม เพื่อให้บุคลากรฝ่ายปฏิบัติทั้งที่รับผิดชอบงานเฉพาะตัวหรืองานเป็นกลุ่มได้ปฏิบัติงานโดยราบรื่นมีประสิทธิภาพ ในขณะเดียวกันหากจำเป็นต้องมีผู้นิเทศ แนะนำ เพื่อให้การดำเนินงานประสบผลสำเร็จดียิ่งขึ้น ก็เป็นหน้าที่ที่ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องคอยสอดส่อง ดูแล และพร้อมที่จะให้การสนับสนุนอยู่ตลอดเวลา จุดบกพร่องของการดำเนินงานของโรงเรียนในขั้นตอนนี้ คือ เมื่อได้มีการวางแผนการดำเนินงานไว้แล้ว ไม่ว่าจะไปในรูปของแผน แผนงาน หรือโครงการต่าง ๆ ที่จัดเป็นรูปเล่มสวยงาม แต่ไม่ได้นำไปปฏิบัติอย่างจริงจังสมกับที่ได้ทุ่มเททรัพยากรอย่างมากมาเพื่อการนี้ บางแห่งวางแผนไว้อย่าง แต่ปฏิบัติจริงเป็นอีกอย่าง หรือบางแห่งมีการนำไปใช้เหมือนกัน แต่เป็นไปในลักษณะต่างคนต่างทำ ขาดการกำกับ ติดตาม หรือประสานงานการทำงานให้ไม่เกิดประสิทธิภาพเท่าที่ควร ในการปฏิบัติตามแผน ถ้าเป็นโรงเรียนที่มีปริมาณงานมาก มีบุคลากรมาก จำเป็นจะต้องมีระบบงานที่ตรวจสอบได้ว่าในห้วงเวลาหนึ่ง ๆ ใครกำลังทำโครงการอะไรอยู่ และในขณะเดียวกัน

จะต้องมีการนิเทศเพื่อช่วยเหลือแนะนำในการปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างมีประสิทธิภาพ การดำเนินงานในเรื่องไหน ขั้นตอนใดยังล่าช้าหรือทำไม่ถูกต้องก็สามารถช่วยเหลือในการปรับปรุงแก้ไข หรือปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานได้ทันที

สรุปได้ว่า การปฏิบัติตามแผน หมายถึง การดำเนินกิจกรรมที่กำหนดไว้ในแผนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้โดยประชุมชี้แจงวิธีดำเนินงานตามแผนการบริหารโรงเรียนแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง มีการพัฒนาบุคลากรเพื่อเพิ่มพูนความรู้ทักษะการปฏิบัติงานโดยวิธีการต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง ส่งเสริม สนับสนุนงบประมาณ ระดมทรัพยากรจากหน่วยงานต่าง ๆ ในการบริหารโรงเรียนได้อย่างเหมาะสม ร่วมมือกับผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา นิเทศติดตาม กำกับการดำเนินงานตามแผนให้ดำเนินงานตามเวลาที่กำหนด ประชุมชี้แจง ประชาสัมพันธ์ ความก้าวหน้าของโรงเรียนให้ชุมชนทราบอย่างต่อเนื่อง

3. การตรวจสอบและประเมินผล (Check-C) การตรวจสอบและประเมินผล เป็นขั้นตอนต่อเนื่องจากการปฏิบัติในกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อให้ทราบว่าการดำเนินงานประสบผลสำเร็จเป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้มากน้อยเพียงใด เพื่อเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงแก้ไขวิธีการทำงานหรือปรับเปลี่ยนวัตถุประสงค์และเป้าหมายของงานที่กำลังปฏิบัติอยู่ให้เหมาะสมสอดคล้องกับทรัพยากรที่มีอยู่ในหน่วยงาน การตรวจสอบและประเมินผลเป็นการหาข้อมูลเพื่อใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงพัฒนางาน กิจกรรมนี้จึงถือเป็นพื้นฐานของการพัฒนางาน ถ้าทำงานโดยไม่มุ่งหวังที่จะทำให้อัตโนมัติขึ้นต่อไปก็ไม่ต้องตรวจสอบและประเมินผลให้เสียเวลา แต่ในวัฏจักรของการทำงานเราต้องการปรับเปลี่ยนและพัฒนาให้งานดีขึ้นอยู่ตลอดเวลา จึงต้องใช้ผลจากการตรวจสอบและประเมินเป็นข้อมูล เพื่อประโยชน์ในการดำเนินงานต่อไป ซึ่งในการดำเนินงานในการตรวจสอบและประเมินผลมีกิจกรรมที่ควรปฏิบัติมี 4 ขั้นตอน คือ

3.1 การระบุสภาพความสำเร็จของงานในช่วงเวลาที่จะตรวจสอบ โดยปกติแล้วในการปฏิบัติงานเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่มีการวางแผนไว้ล่วงหน้า จะมีข้อมูลที่บอกให้เราทราบว่างานนั้นมีวัตถุประสงค์และเป้าหมายอะไรบ้าง มากน้อยแค่ไหน ภายในระยะเวลาตามที่วางแผนไว้ใน การระบุความสำเร็จของงานในขั้นตอนนี้ก็ต้องดูช่วงเวลาที่จะทำการตรวจสอบ

3.2 การตรวจสอบวัดผลการดำเนินงาน เป็นการตรวจวัดผลการปฏิบัติงานจริง ๆ ณ วันที่ทำการตรวจสอบว่าสำเร็จมากน้อยแค่ไหน ในการตรวจวัดก็อาศัยเครื่องมือและวิธีการในการตรวจวัดที่แตกต่างกัน เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ การใช้แบบสอบถาม การทดสอบ เป็นลายลักษณ์อักษร การดูผลการปฏิบัติงานจริง เป็นต้น

3.3 การประเมินผลการดำเนินงาน เป็นการเปรียบเทียบเพื่อตีค่าการดำเนินงานว่าดี มีความเหมาะสมหรือไม่ เพียงใด โดยการเปรียบเทียบผลจากการวัด (Measurement) กับเกณฑ์

(Criteria) ก็คือหลักของการประเมิน (Evaluation) โดยทั่วไป การประเมินกรณีนี้อาจกล่าวได้ว่า สภาพความสำเร็จของงานถือเป็นเกณฑ์ ผลการดำเนินงานถือเป็นการวัด ดังนั้น เมื่อจะทำการประเมิน เรื่องใดก็ต้องคำนึงถึงองค์ประกอบทั้งสองอย่างของการประเมิน คือ เกณฑ์ และผลจากการตรวจวัด ถ้าองค์ประกอบทั้งสองอย่างไม่ครบถ้วนก็ไม่สามารถจะประเมินได้

3.4 การเสนอแนะ เป็นการเสนอข้อคิดเห็นของผู้ตรวจสอบและประเมินจากผล การประเมินในข้อ 3 เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องได้ปรับปรุงแก้ไข ทำให้การดำเนินงานในเรื่องนั้นเป็นผลดี มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น กล่าวคือ ถ้าผลการประเมินว่าดี มีความเหมาะสมอยู่แล้ว ก็อาจจะยกย่อง ชมเชย หรือให้กำลังใจผู้ปฏิบัติหรือปรับเป้าหมายการดำเนินงานให้สูงขึ้น ให้ยากขึ้น ถ้าผล การประเมินยังไม่ดี ยังไม่เหมาะสม ก็อาจจะเสนอแนะให้ปรับเปลี่ยนวิธีการทำงาน เพิ่มคน เพิ่มอุปกรณ์ หรือแนะนำวิธีปฏิบัติที่คิดว่าเหมาะสม ซึ่งข้อมูลจากการชี้แนะของผู้ประเมินจะเป็น ประโยชน์สำหรับผู้เกี่ยวข้องในการปฏิบัติเพื่อปรับปรุงพัฒนางานต่อไป

สรุปได้ว่า การตรวจสอบ หมายถึง การควบคุมการดำเนินงานให้เป็นไปตามมาตรฐาน ที่กำหนดโดยให้มีกลไกการตรวจสอบการบริหารที่ชัดเจน ตรวจสอบการรายงานผลการปฏิบัติงาน ตามแผน ประเมินผลการใช้หลักสูตรที่สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น จัดให้มีครู ชุมชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการบริหารโรงเรียน ตรวจสอบการทำงานของบุคลากร ที่ได้รับมอบหมายในกิจกรรมต่าง ๆ มีการตรวจสอบการบริหารโรงเรียนเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง

4. การแก้ไขปรับปรุงการปฏิบัติงาน (Act-A) การแก้ไขปรับปรุงการปฏิบัติงาน เป็นการปรับแก้ตามผลการตรวจสอบ และประเมินในขั้นตอนก่อนหน้านี้ ถ้าผลการประเมินพบว่า งานยังไม่สำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ก็จะต้องเร่งรัด ปรับเปลี่ยนวิธีการทำงาน หรือใช้เวลาใน การทำงานให้มากขึ้น เพื่อจะสามารถทำงานที่คาดหวังไว้แล้วให้สำเร็จ แต่ถ้าผลการประเมิน พบว่า งานสำเร็จตามเป้าหมายแล้ว ในการดำเนินงานต่อไปก็จะได้ปรับเปลี่ยนตั้งเป้าหมายให้สูงขึ้น จะได้เป็นการท้าทายผู้ปฏิบัติ จึงเห็นได้ว่าการปรับปรุงการปฏิบัติงานสามารถทำได้ตลอดเวลา ไม่ว่าจะงานที่ทำมาแล้วประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายหรือไม่ ผลจากการปฏิบัติในลักษณะนี้ก็จะเกิด ผลดีต่อโรงเรียน ทำให้โรงเรียนได้เปลี่ยนแปลงพัฒนาไปในทางที่ดี ที่พึงประสงค์มากยิ่งขึ้น อยู่ตลอดเวลา ปัญหาที่พบเห็นอยู่ในโรงเรียนขณะนี้ก็คือ ไม่ได้มีการปรับปรุงการดำเนินงานจาก ผลของการตรวจสอบกันอย่างจริงจัง หลายเรื่องที่ได้มีการประเมินผลการดำเนินงานพบข้อบกพร่อง เรียบร้อยแล้วแต่ก็ยังทำใหม่อยู่เช่นเดิม ผู้มีอำนาจที่พอจะผลักดันให้มีการปรับปรุงแก้ไขก็ไม่เห็น ความสำคัญของข้อเท็จจริงที่ได้จากการประเมิน หรือเมื่อมีการโยกย้ายเปลี่ยนแปลงตำแหน่ง ผู้บริหาร การดำเนินงานของโรงเรียนก็มีการกำหนดงานใหม่ บางเรื่องก็แตกต่างไปจากที่เคย ปฏิบัติเดิม กระบวนการที่จะปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องของการปฏิบัติงานให้เกิดความต่อเนื่อง จึงไม่ประสบผลสำเร็จ

สรุปได้ว่า การแก้ไขปรับปรุง หมายถึง การรวบรวมผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยปรับปรุงระบบข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียนให้ครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน ปรับปรุงระบบประกันคุณภาพภายใน วิทยาลัยฯ เป้าหมายตามการเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคม นำผลการประเมินระหว่างดำเนินการมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของโรงเรียน นำผลจากการศึกษาดูงานมาพัฒนาโรงเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554, หน้า 5) กล่าวว่า การบริหารเชิงคุณภาพตามวงจรคุณภาพ PDCA ในขั้นตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานเป็นขั้นที่มีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะเป็นข้อมูลเชื่อมโยงไปสู่ขั้นการแก้ไขปรับปรุง เพื่อเป็นพื้นฐานในขั้นการวางแผนพัฒนา ทำให้การบริหารเชิงคุณภาพขับเคลื่อนไปจนครบวงจรคุณภาพและเกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งในขั้นการแก้ไขปรับปรุง มีความหมายเป็น 2 นัย คือ นัยแรกถ้าพบว่าผลการดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์อยู่ในเกณฑ์ดี ก็รักษาวิธีปฏิบัติที่ดี แล้วนำมาจัดทำเป็นมาตรฐานการปฏิบัติงานของโรงเรียน ส่วนนัยที่สองถ้าพบว่าผลการดำเนินงานไม่บรรลุวัตถุประสงค์ต้องนำผลการดำเนินงานมาพิจารณา วิเคราะห์สาเหตุของปัญหาเพื่อวางแผนปรับปรุงพัฒนาในปีต่อไป

นอกจากนี้ในการบริหารงานให้ประสบความสำเร็จนั้น ผู้บริหารจะต้องมีความตระหนักและเข้ามามีส่วนส่งเสริม สนับสนุน และร่วมคิดร่วมทำ รวมทั้งจะต้องมีการทำงานเป็นทีม และในการดำเนินการควรมีการเตรียมการเพื่อสร้างความพร้อมให้แก่บุคลากรและจัดให้มีกลไกในการดำเนินงาน หลังจากนั้นบุคลากรทุกคนในโรงเรียนและผู้เกี่ยวข้องต้องร่วมกันวางแผน ร่วมกันปฏิบัติ ร่วมกันตรวจสอบ และร่วมกันปรับปรุงเพื่อประสิทธิผลของโรงเรียน

หลักการ แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียน

ความหมายของประสิทธิผล

คำว่า ประสิทธิผล (Effectiveness) มีผู้ให้ความหมายไว้หลากหลาย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะขององค์กรและมุมมองของผู้เขียนหรือนักวิชาการ แต่ส่วนใหญ่แล้ว คือ จุดหมายที่มุ่งหวังผลสำเร็จของงานหรือการทำงานที่บรรลุวัตถุประสงค์

ภรณ์ ศิริสุขชัยวุฒิ (2545, หน้า 47) สรุปไว้ว่า ประสิทธิผล คือ ความสามารถของครู ผู้บริหารที่สามารถบริหารจัดการโรงเรียนในการทำงานร่วมกัน โดยอาศัยหลักในการดำเนินการให้งานบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ โดยความสามารถในการปรับตัวให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมต่าง ๆ รวมถึงความสามารถในการแก้ปัญหาภายใน ปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับสถานการณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

มิตรชัย กอกพื่น (2545, หน้า 26) กล่าวสรุปไว้ว่า ประสิทธิภาพ คือ ความสามารถของผู้บริหารและคณะครูโรงเรียนประถมศึกษาในการปฏิบัติงานร่วมกัน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของงานที่วางไว้ โดยมีความสามารถในการปรับปรุงโรงเรียนและมีความสามารถในการบูรณาการโรงเรียน

ปาติกา นิธิประเสริฐกุล (2547, หน้า 38) สรุปไว้ว่า ประสิทธิภาพ คือ ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น ความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก สามารถแก้ปัญหาภายในโรงเรียน ตลอดจนมีความสามารถในการบูรณาการผสมผสานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การตามที่ตั้งไว้

สุรชัย ช่วยเกิด (2547, หน้า 17) สรุปไว้ว่า ประสิทธิภาพ คือ ความสามารถของโรงเรียนในการดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายของโรงเรียนที่ตั้งไว้ ซึ่งเป็นผลลัพธ์ของการปฏิบัติงานในโรงเรียนโดยพิจารณาจากผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน ความพึงพอใจในการทำงานของครู และการรับรู้ประสิทธิภาพของโรงเรียนโดยรวม ที่เป็นความสามารถในการผลิตทั้งปริมาณและคุณภาพของผลผลิต ประสิทธิภาพ ความสามารถในการปรับตัว และความสามารถในการยืดหยุ่น รวมทั้งการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด

Mott (1972, p. 188) กล่าวว่า ประสิทธิภาพขององค์กร หมายถึง ความสามารถในการผลิต ความสามารถในการปรับตัว และความสามารถในการยืดหยุ่นขององค์กร

Hoy and Miskel (1991, p. 373) กล่าวว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียน คือ การที่โรงเรียนสามารถผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง สามารถพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก และสามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้

จากความหมายของประสิทธิภาพที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียน คือ ความสามารถในการดำเนินงานของโรงเรียนจนประสบผลสำเร็จในการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามขอบข่ายงาน ตลอดจนผลสำเร็จในการจัดการศึกษาตามวัตถุประสงค์และบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยพิจารณาจากความสามารถ 4 ประการ คือ ความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ความสามารถพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน และความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม

แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิภาพของโรงเรียน

มีนักวิชาการหลายท่านให้แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิภาพของโรงเรียน ดังนี้

Caplow (1964, pp. 108-111) ได้เสนอแนวคิดว่าประสิทธิภาพขององค์การ พิจารณาได้ตามเกณฑ์ ดังนี้

1. ความมั่นคง เป็นความสามารถในการรักษาโครงสร้างขององค์กรไว้
2. ความผสมผสาน เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน
3. ความสมัครใจ เป็นความสามารถในการจัดให้มีการพึงพอใจสำหรับสมาชิก
4. ความสำเร็จ

Mott (1972) ได้เสนอแนวคิดที่ว่า ประสิทธิภาพขององค์กร พิจารณาได้ตามเกณฑ์ ดังนี้

1. ปริมาณและคุณภาพของผลผลิต
2. ประสิทธิภาพ
3. ความสามารถในการปรับตัว
4. ความสามารถในการยืดหยุ่น

Gibson (1979, p. 27) ได้เสนอแนวคิดที่ว่า ประสิทธิภาพขององค์กร พิจารณาได้ตามเกณฑ์

ดังนี้

1. ความสามารถในการผลิต
2. ประสิทธิภาพ
3. ความพึงพอใจ
4. ความสามารถในการปรับตัว
5. การพัฒนาและการอยู่รอด

Hoy and Miskel (1991, p. 373) ได้เสนอแนวคิดที่ว่า ประสิทธิภาพขององค์กร พิจารณาได้ตามเกณฑ์ ดังนี้

1. ความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
2. ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก
3. ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน
4. ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียน พิจารณาจากความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน และความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม

ประสิทธิผลของโรงเรียน

การวิจัยในครั้งนี้ใช้หลักการ แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียนตามแนวคิดของ Mott (1972) โดยพิจารณาจากความสามารถ 4 ประการ ดังนี้

1. ความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ซึ่งหมายถึง ปริมาณและคุณภาพของนักเรียน รวมถึงประสิทธิผลของโรงเรียนที่สร้างความเชื่อมั่นได้สูง โดยวัดความนิยมจากชุมชนและผู้ปกครองนักเรียน อีกประการหนึ่งคือ โรงเรียนนั้นมีนักเรียน เข้าเรียนปริมาณมากและคุณภาพการเรียนการสอนอยู่ในระดับสูง โดยดูจากผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียนของนักเรียน ความสามารถในการศึกษาต่อในสถาบันชั้นสูงได้จำนวนมาก โรงเรียนที่มี ทั้งปริมาณและคุณภาพสูง ดังกล่าวนี้ ได้แก่ โรงเรียนในเมือง โรงเรียนระดับจังหวัดที่มีชื่อเสียง โรงเรียนที่มีความพร้อมทั้งทางด้านปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ วัสดุ อุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก อย่างเพียงพอ อาคารสถานที่ บรรยากาศสิ่งแวดล้อมเหมาะสม ปัจจัยด้านการเงินคล่องตัว สามารถจัดซื้อ จัดจ้าง และการเบิกจ่ายงบประมาณได้อย่างสะดวก มีบุคลากร คือ ครูผู้สอน มีคุณภาพ ตลอดจนการบริหารจัดการที่ดีมีระบบและมีประสิทธิภาพ เรื่องคุณภาพของนักเรียนนั้น ส่วนใหญ่จะดูที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นเกณฑ์ชี้วัดเพียงประการเดียว ซึ่งเป็นความเข้าใจผิด ควรจะพิจารณาถึงส่วนประกอบต่าง ๆ ได้แก่ การพัฒนาทัศนคติ แรงจูงใจของนักเรียน ความคิด ริเริ่มสร้างสรรค์ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความปรารถนาและความคาดหวังต่าง ๆ รวมทั้งการประพฤติ ปฏิบัติตนอย่างเหมาะสม มีจริยธรรม คุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม ซึ่งลักษณะดังกล่าวนี้เป็นลักษณะ ที่พึงประสงค์ตามที่สังคมคาดหวัง และมีความต้องการอย่างมาก

องค์ประกอบต่าง ๆ ในการสร้างเสริมประสิทธิผล ทั้งด้านปริมาณและคุณภาพของ นักเรียน นอกจากปัจจัยต่าง ๆ ซึ่งได้แก่ อาคารสถานที่ที่เหมาะสมและเพียงพอต่อความต้องการ บรรยากาศสิ่งแวดล้อมสะอาด ร่มรื่น สวยงาม วัสดุอุปกรณ์ที่เพียงพอและทันสมัยต่อการเรียน การสอนแล้ว บุคลากรที่สำคัญ ได้แก่ ผู้บริหารและครู ซึ่งเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อประสิทธิผล ของโรงเรียน หากผู้บริหารเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ และมองเห็นถึงความสำคัญของงานในโรงเรียนอย่างแท้จริง หาแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนา ให้มีคุณภาพได้มาตรฐานและเป็นไปตามความคาดหวังของรัฐบาล ผู้ปกครอง ชุมชน และสร้าง บรรยากาศในการทำงานที่ก่อให้เกิดประสิทธิผล ครูผู้บทบาทหน้าที่ของตนเอง มีการวางแผน พัฒนาความรู้ความสามารถของตนเองอยู่เสมอ วางแผนพัฒนาการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม โดยยึดกระบวนการและนักเรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนการสอน ตลอดจนปรับพฤติกรรมการสอน ให้ทันสมัยต่อการเปลี่ยนแปลงและความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีใหม่ ๆ จึงกล่าวได้ว่า โรงเรียนนั้นจะต้องบรรลุวัตถุประสงค์ เกิดประสิทธิผลในด้านปริมาณและคุณภาพของผู้เรียน

สรุปได้ว่า ความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารและครูในการบริหารจัดการโรงเรียนในทุก ๆ ด้าน เพื่อให้ นักเรียน ส่วนใหญ่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับสูง รวมถึงความสามารถทางด้านวิชาการ การจัดทำ

หลักสูตรที่สอดคล้องกับผู้เรียน ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนและความสามารถในการจัดกิจกรรม ตลอดจนการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนและนักเรียนที่จบการศึกษาสามารถศึกษาต่อในระดับที่สูงได้

2. ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก หมายถึง การมีความคิดเห็นท่าที ความรู้สึกหรือพฤติกรรมของผู้ที่ได้รับการศึกษาแสดงออกในทางที่ดีงาม สมเหตุสมผลและสอดคล้องกับความต้องการของสังคม การศึกษานอกจากจะสร้างเสริมความเจริญงอกงามให้บุคคลทั้ง 4 ด้าน กล่าวคือ ด้านร่างกาย ให้มีความสมบูรณ์แข็งแรง พัฒนาการส่วนต่าง ๆ อย่างเหมาะสมกับวัย ด้านสติปัญญา มีความใฝ่รู้ใฝ่เรียน รู้จักคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลและมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ด้านสังคม สามารถนำความรู้ความสามารถและทักษะอันจำเป็นนำไปใช้ในการดำรงชีวิตในสังคมยุคโลกาภิวัตน์ได้อย่างเป็นสุข และด้านจิตใจรู้จักเหตุผล มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม อย่างเหมาะสมและดีงามแล้ว ทัศนคติทางบวกจะเป็นผลที่เกิดขึ้นจากผู้ได้รับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาทั้ง 4 ด้าน ดังกล่าวแล้ว ผู้ที่มีทัศนคติทางบวกจะเป็นผู้ที่มีความรู้สึกและแสดงออกซึ่งพฤติกรรมต่าง ๆ เป็นที่พึงประสงค์ของสังคมโดยรวม มีจิตใจกว้างขวาง ไม่ทำตนต่อต้านหรือถดถอยหนีสังคม มีความมั่นคงทางจิตใจ มีเหตุผล ขอมรับและเคารพความคิดเห็นของส่วนรวม เห็นความสำคัญและคุณค่าของการอยู่ร่วมกันในสังคม ให้ความร่วมมือร่วมใจต่อการปฏิบัติการกิจของส่วนรวมให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี เป็นผู้ที่มีความสามารถควบคุมจิตใจและมีวินัยในตนเอง ออกถ้อยและเผชิญหน้ากับเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม ประพฤติปฏิบัติตัวเป็นแบบอย่างที่ดีของสังคม รู้จักเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และมีความเอื้ออาทรต่อเพื่อนมนุษย์ เป็นแบบอย่างที่ดีของสังคม ตลอดจนผู้บริหารและครูสามารถดำเนินการอบรม สั่งสอนให้นักเรียนเป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม อยู่ในระเบียบวินัย รู้จักพัฒนาตนเอง มีเจตคติที่ดีต่อการศึกษาและอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข

สรุปได้ว่า ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารและครูผู้สอนในด้านการดำเนินการอบรมสั่งสอน พัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลที่แข็งแรง สมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ รวมถึงการมีคุณธรรม จริยธรรม รู้จักพัฒนาตนเอง มีเจตคติที่ดีต่อสังคมและคนรอบข้าง รู้จักประหยัดและเห็นคุณค่าของทรัพยากร ตลอดจนทักษะความสามารถในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

3. ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน กล่าวคือ โรงเรียนจะมีประสิทธิภาพนั้น ปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่ง คือ ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน นอกจากนี้องค์การต่าง ๆ หรือโรงเรียนย่อมมีรูปแบบในการบริหารงาน เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้แตกต่างกัน ซึ่งในการกำหนดรูปแบบการบริหารงานภายในโรงเรียนนั้นแต่ละโรงเรียนจะมีการกำหนดรูปแบบให้เหมาะสมกับขนาดและภารกิจของโรงเรียน แต่ไม่ว่าจะมีรูปแบบ

การบริหารงานแบบใดก็ตาม ระบบในการทำงานของโรงเรียนย่อมประกอบด้วยองค์ประกอบต่าง ๆ ได้แก่ เป้าหมาย คือ การมุ่งถึงความสำเร็จสูงสุดที่เกิดจากการทำงาน บทบาทหน้าที่เป็นส่วนประกอบรองลงมา เพื่อร่วมกันปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย เพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด การประสานงานเป็นแนวทางของความร่วมมือในการปฏิบัติงาน ให้มีความชัดเจน สมบูรณ์และเกิดความเรียบร้อยและกิจกรรม คือ การจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมาย การจัดการศึกษาในโรงเรียนเป็นการสร้างคนให้เกิดการเรียนรู้ และพัฒนาศักยภาพของบุคคลตามแนวทางที่เหมาะสม การบริหารและการจัดการในโรงเรียนจึงควรมีความยืดหยุ่นพอสมควร นับตั้งแต่เรื่องของหลักสูตรควรปรับให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น สภาพของบุคลากรและทรัพยากรที่มีอยู่ การจัดวิชาต่าง ๆ สำหรับการเรียนการสอน รวมทั้งการจัดกิจกรรมทั้งในหลักสูตรและเสริมหลักสูตร ควรจัดให้เพียงพอและหลากหลายเพื่อให้สอดคล้องกับความสนใจ ความต้องการและความถนัดของนักเรียน จะช่วยเป็นแนวทางการพัฒนาการเรียนรู้ การปรับตัว บุคลิกภาพของนักเรียนได้อย่างเหมาะสม กฎระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ บางเรื่องเป็นสิ่งที่ล้าสมัยไม่ทันกับสภาพปัจจุบันควรมีการปรับปรุงให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

ผู้บริหารเป็นผู้มีส่วนสำคัญยิ่งในการดำเนินการให้เกิดประสิทธิภาพเกิดความราบรื่นเรียบร้อยและเจริญก้าวหน้า ผู้บริหารจึงควรปฏิบัติตนให้เหมาะสม ไม่ควรใช้อำนาจหน้าที่ในทางเผด็จการ ไม่สมควรยึดกฎระเบียบโดยเคร่งครัด สิ่งใดที่จะเป็นอุปสรรคต่อการทำงานควรมีการยืดหยุ่นบ้างแต่ไม่เสียประโยชน์หรือเป้าหมายขององค์กร ผู้บริหารควรเป็นผู้ที่สร้างความไว้วางใจให้กับผู้ร่วมงานให้มีการยอมรับและมีความเอื้ออาทรต่อเพื่อนร่วมงาน สร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีงามกับผู้ร่วมงาน ไม่ควรวางตัวเป็นผู้บังคับบัญชา แต่ควรวางตัวเสมือนเพื่อนร่วมงาน เพื่อไม่ให้เกิดช่องว่างซึ่งกันและกัน ควรมีการสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานโดยวิธีต่าง ๆ เช่น การยกย่องชมเชยหรือให้รางวัลในบางโอกาส พยายามสร้างบรรยากาศในโรงเรียนให้เกิดความเป็นมิตรให้ความร่วมมือร่วมใจแก่บุคลากรทุกฝ่าย ย่อมก่อให้เกิดประสิทธิผลในโรงเรียนได้เป็นอย่างดี

สรุปได้ว่า ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารและครู ที่รับรู้และร่วมมือร่วมใจกันแก้ปัญหาต่าง ๆ ทั้งทางด้านการเรียนการสอน การปกครองนักเรียนและงานรับผิดชอบ ตลอดจนความขัดแย้งที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียน นอกจากนี้ผู้บริหารยังต้องเป็นที่ปรึกษาและสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้บริหารและครู เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุวัตถุประสงค์ของโรงเรียน

4. ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม ในองค์กรต่าง ๆ ประกอบด้วย “คน” และ “งาน” โรงเรียนเป็นสถาบันทางการศึกษาก็เช่นเดียวกันย่อมประกอบด้วยผู้บริหาร โรงเรียน ครู นักเรียนและนักรภารโรง จึงทำให้เกิดการเรียนการสอนอย่างสมบูรณ์

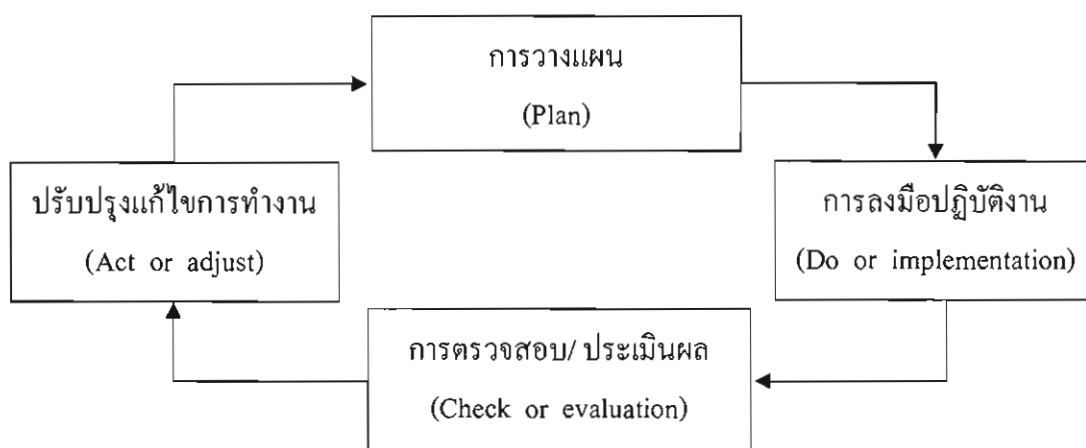
การจัดการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลนั้น โรงเรียนจะต้องมีความสามารถในการปรับตัวได้อย่างเหมาะสม การกำหนดนโยบายต่าง ๆ ของโรงเรียนจะต้องสอดคล้องและทันสมัยทันกับความเจริญก้าวหน้าและความเปลี่ยนแปลง นโยบายของโรงเรียนไม่ควรยึดติดตายตัวจนเปลี่ยนแปลงไม่ได้จะทำให้ล้าสมัย ในขณะที่เดียวกันจะต้องสามารถปรับตัวให้ทันสมัยทันความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ โดยเฉพาะในด้านการเรียนการสอน ควรมีนวัตกรรมและสื่อการสอนใหม่ ๆ มีการค้นคว้าและพัฒนาสื่ออุปกรณ์การสอนอย่างสม่ำเสมอ ปรับปรุงอาคารสถานที่ให้สะอาด ร่มรื่น เพื่อให้เกิดบรรยากาศทางวิชาการ และเกิดบรรยากาศการเรียนรู้ ผู้บริหารและครูจะต้องมีบทบาทสำคัญต่อการปรับตัวไม่หยุดนิ่งต้องพยายามปรับปรุงเปลี่ยนแปลงองค์การ รูปแบบการบริหารงานและการดำเนินการต่าง ๆ ให้มีความคล่องตัวต่อการปฏิบัติงาน ผู้บริหารและครูต้องเป็นนักพัฒนา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ให้เกิดสิ่งใหม่ ๆ อยู่เสมอ การจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนมีความรู้เพื่อให้สามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขนั้น จะต้องมียุทธศาสตร์การสอนที่เหมาะสม ครูต้องสร้างกระบวนการและวิธีการเรียนรู้ให้กับนักเรียน ทั้งเนื้อหาวิชาและคุณธรรม จริยธรรมมากกว่าที่จะบอกความรู้ หรือสอนหนังสือแบบธรรมดา เพราะวิธีการเรียนรู้หรือกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนจะเป็นวิธีการที่ติดตัวนักเรียน ซึ่งสามารถนำไปปรับใช้ต่อการประกอบอาชีพ และพัฒนาตนเองให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเหมาะสม

สรุปได้ว่า ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม หมายถึงความสามารถของผู้บริหารและครูในการร่วมดำเนินงานด้านการบริหาร ด้านการเรียนการสอน ด้านหลักสูตร ด้านอุปกรณ์และเทคโนโลยี รวมทั้งด้านอาคารสถานที่ เพื่อให้เกิดบรรยากาศทางวิชาการทางด้านการเรียนรู้ เพื่อให้โรงเรียนมีความก้าวหน้าเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป

ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารเชิงคุณภาพกับประสิทธิผลของโรงเรียน

ในช่วงของการปฏิรูปการศึกษา นวัตกรรมในการบริหารงานเพื่อก้าวไปสู่ความสำเร็จ เรื่องหนึ่งที่มีการนำเสนอมาใช้ในการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลเป็นอย่างยิ่ง ก็คือ กระบวนการบริหารเชิงคุณภาพด้วยวงจรคุณภาพ (PDCA) เนื่องจากวงจรคุณภาพเป็นทั้งปรัชญา นวัตกรรมและเป็นต้นธารภูมิปัญญา หรือเป็นศาสตร์ใหญ่ของการบริหารในปัจจุบัน ทั้งนี้เพราะเครื่องมือการบริหารที่มีนัยร้อย นัยพัน หรือหมื่นรูปแบบนั้นล้วนแต่มีแก่นร่วมที่สำคัญบนพื้นฐานเดียวกัน คือ วงจรคุณภาพ (PDCA) (ถวัลย์ มาศจรัส, 2546, หน้า 16)

สมคิด พรหมจ้อย และสุพัตร์ พิบูลย์ (2544, หน้า 7-8) กล่าวว่า การบริหารเชิงคุณภาพ เป็นกระบวนการดำเนินงานให้โรงเรียนบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ต้องการ ประกอบด้วย การดำเนินงาน 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน (Plan) การลงมือปฏิบัติ (Do or implementation) และการตรวจสอบผลปฏิบัติงานหรือประเมิน (Check or evaluation) และการปรับปรุงแก้ไขการทำงาน (Act or adjust) เรียกอ้อ ๆ ว่า วงจรการบริหารงานแบบวงจรคุณภาพ (PDCA) ดังภาพที่ 6

ภาพที่ 6 วงจรการบริหารเชิงคุณภาพ (สมคิด พรหมจ้อย และสุพัตร์ พิบูลย์, 2544, หน้า 7)

จากภาพที่ 6 แสดงให้เห็นความสัมพันธ์ของการบริหารเชิงคุณภาพกับประสิทธิผลของโรงเรียน ว่าเริ่มจากการวางแผนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ จากนั้นจึงนำไปปฏิบัติในระหว่างที่ปฏิบัติตามแผนจำเป็นต้องมีการตรวจสอบ ประเมินผล อยู่ตลอดเวลา ว่าได้ผลตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ นอกจากนี้ยังมีปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้าง หากพบปัญหาควรปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของสายใจ ศรีดี (2542, หน้า 95) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบที่สนับสนุนการบริหารคุณภาพกับสุขภาพองค์กรของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับแนวความคิดของ สมศักดิ์ คลประสิทธิ์ (2539, หน้า 33) ที่กล่าวว่า องค์ประกอบที่สำคัญของการบริหารคุณภาพ ทั้งทั้งองค์กร ส่งผลทำให้มีการปรับปรุงการทำงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การดำเนินงานในทุก ๆ ด้าน มีคุณภาพ ผลจากการทำงานที่มีคุณภาพจะได้ผลผลิตที่มีคุณภาพตามความต้องการและความคาดหวังของผู้รับบริการ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ Glickman, Gordon, and Ross (2001, p. 49) ที่สรุปคุณลักษณะของโรงเรียนที่มีประสิทธิผลหรือโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จในการบริหารงานที่

ปรับปรุงแล้ว คือ ใช้วิธีการที่หลากหลายเพื่อพัฒนาปรับปรุงโรงเรียนและสอดคล้องกับ Mott (1972) ซึ่งกล่าวว่าในการจัดการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลนั้น โรงเรียนจะต้องมีความสามารถในการปรับตัวได้อย่างเหมาะสม การกำหนดนโยบายต่าง ๆ ของโรงเรียนจะต้องสอดคล้องและทันสมัยต่อความเจริญก้าวหน้า ผู้บริหารและครูจะต้องมีบทบาทสำคัญต่อการปรับตัวไม่หยุดนิ่ง

นอกจากนี้ จันทนา มั่นคง (2546, หน้า 36) กล่าวว่า องค์ประกอบที่สนับสนุนการบริหารงานคุณภาพของโรงเรียน คือ การที่ผู้บริหารโรงเรียนสามารถดำเนินกิจกรรมของแต่ละโครงสร้างงานของโรงเรียนได้อย่างเหมาะสมและมีปัจจัยที่สนับสนุนการบริหารโรงเรียนให้สามารถบรรลุเป้าหมาย คือ การวางแผนและกำหนดนโยบายอย่างชัดเจน โดยใช้วงจร PDCA มาประยุกต์ใช้กับสถานการณ์เพื่อให้เกิดการบริหารคุณภาพ สอดคล้องกับฉวี ธีระเวศ (ม.ป.ป., หน้า 5) ที่กล่าวว่า การบริหารและทำงานด้วยกระบวนการบริหารเชิงคุณภาพที่ประสานสอดคล้องทั้งโรงเรียนคณาจารย์ที่และภารกิจที่ได้รับมอบหมาย นอกจากจะช่วยให้การบริหารงานของโรงเรียนเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่ชัดเจนแล้ว อานิสงส์จากการบริหารและการทำงานอย่างมีระบบของผู้บริหาร ก็จะทำให้เกิดผลงานที่เป็นรูปธรรมอย่างค่อเนื่องและชัดเจน

จะเห็นได้ว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารเชิงคุณภาพกับประสิทธิผลของโรงเรียนที่กล่าวมาข้างต้น เป็นการทำงานที่เป็นระบบ มีเป้าหมายชัดเจน มีการดำเนินงานตามแผน มีการตรวจสอบประเมินผล และมีการปรับปรุงแก้ไข เป็นวงจรต่อเนื่องเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จที่คาดหวังและเพื่อแสวงหาสภาพที่ดีกว่า ซึ่งสอดคล้องกับวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอี่ยมละออ (ม.ป.ป., หน้า 1-4 อ้างถึงใน เดือนใจ สืบทิม, 2545) ได้กำหนดระบบและกลไกการบริหารงานให้เกิดความชัดเจนในการปฏิบัติงาน ตลอดจนการวางแผนการปฏิบัติงานให้เกิดความต่อเนื่อง โดยใช้หลักการควบคุมคุณภาพของวงจรมะมิง (Deming cycle) โดยมีเป้าหมายเน้นผลงานตามมาตรฐาน 3 ด้าน คือ ด้านประสิทธิผลของโรงเรียน ด้านคุณภาพของผู้เรียน และด้านบริการที่วิทยาลัยจัดให้แก่ผู้เรียน จากที่กล่าวมาข้างต้นแสดงให้เห็นว่า การบริหารเชิงคุณภาพของโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียน เนื่องจากโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพต้องมีการวางแผนกำกับ ติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียน ชั้นเรียน งานทุกด้านของโรงเรียน และปรับปรุงโครงการหรือแผนงานต่าง ๆ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความชัดเจนที่จะสร้างจุดแข็งของโรงเรียน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาประสิทธิผลของโรงเรียนที่ยั่งยืน

ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

ขนาดโรงเรียน

ขนาดขององค์กรมีส่วนสำคัญที่จะทำให้ผลการปฏิบัติงานในองค์กรนั้น ๆ ประสบความสำเร็จได้มากหรือน้อย เมื่อองค์กรมีขนาดใหญ่ขึ้น กิจการในองค์กรก็จะมี ความซับซ้อน ทำให้ประสิทธิภาพขององค์กรต่าง ๆ ที่จัดไว้อาจลดต่ำลง ตลอดจนทรัพยากรบุคคลที่ปฏิบัติงานอยู่ในองค์กรก็เปลี่ยนแปลงไปด้วย (ธงชัย สันติวงษ์ และชัยยศ สันติวงษ์, 2534, หน้า 194) สอดคล้องกับ Moorhead and Griffin (1998) กล่าวว่า องค์กรที่มีขนาดใหญ่จะมีโครงสร้างที่สลับซับซ้อนกว่าองค์กรที่มีขนาดเล็ก องค์กรที่มีขนาดใหญ่จะมีพนักงานเฉพาะสาขา ขอบเขตการควบคุมสายการบังคับบัญชา และความเป็นทางการมากกว่าองค์กรที่มีขนาดเล็ก สอดคล้องกับงานวิจัยของประกอบ พอดี (2549, หน้า 90) ซึ่งศึกษาการนำวงจรเดมมิง (Deming cycle) มาใช้ในการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 พบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่ มีความแตกต่างกับโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลาง อย่างมีนัยสำคัญทุกด้าน เนื่องจากโรงเรียนขนาดใหญ่มีบุคลากรมาก ผู้บริหารมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการวางแผนไว้อย่างชัดเจน มีการกำหนดบุคคลที่รับผิดชอบพร้อมทั้งมีการกำกับ ตรวจสอบอย่างเป็นระบบ และเมื่อพบปัญหาที่มีการวางแผนร่วมกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของจันทนา มั่นคง (2546, หน้า 93-94) ที่เปรียบเทียบองค์ประกอบที่สนับสนุนการบริหารคุณภาพของโรงเรียนประถมศึกษา จำแนกตามขนาดโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจากโรงเรียนขนาดใหญ่ มีการวางแผนการปฏิบัติงานต่าง ๆ โดยผู้บริหารมีความสามารถนำบุคลากรในการปฏิบัติงานในโรงเรียนได้อย่างมีคุณภาพ สามารถเลือกบุคลากรทำงานได้ตรงตามความสามารถมากกว่าโรงเรียนที่มีบุคลากร ดังผลการวิจัยของสินสมุทร เหมนาถ (2549) ได้ศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะกับผลการปฏิบัติงานของผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนด้านการบริหารทั่วไปและด้านการบริหารงานบุคคลแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เขตที่ตั้งโรงเรียน

ความคิดเห็นของ Cope and Hannah (1975, p. 23) ได้กล่าวว่า สภาพทางภูมิศาสตร์ มีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ เนื่องจากสภาพทางภูมิศาสตร์ที่แตกต่างกัน จะมีผลต่อจุดมุ่งหมายในการดำรงชีวิต โครงสร้างทางค่านิยมและความรู้สึกนึกคิดที่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของพรรณี สุวตติ (2536, หน้า 262) พบว่า โรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมือง มีสุขภาพองค์กรต่างกับโรงเรียนที่ตั้งอยู่นอกเขต อำเภอเมือง สอดคล้องกับงานวิจัยของอภิชาติ บัวทอง

(2546, หน้า 101) ศึกษาการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนกับประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 3 พบว่า ประสิทธิผลของโรงเรียนด้านความสามารถผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง จำแนกตามเพศของครู แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เมื่อจำแนกตามสถานที่ตั้งของโรงเรียน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตเมืองสามารถผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าโรงเรียนที่ตั้งอยู่นอกเขตเมือง สอดคล้องกับรัชชัย สุภประคิษฐ์ (2556, หน้า 106) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับปริญญาโทของสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ พบว่า ที่ตั้งของสถานศึกษามีผลต่อผลสัมฤทธิ์ของการเรียนในระดับปริญญาโท

ดังนั้น ตัวแปรขนาดโรงเรียนและเขตที่ตั้งโรงเรียน จึงเป็นตัวแปรสำคัญที่น่าสนใจว่า จะมีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารเชิงคุณภาพกับประสิทธิผลของโรงเรียน ผู้วิจัยจึงได้นำมาเป็นตัวแปรของการศึกษาในครั้งนี้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

ชุมพล เปี่ยมศรี (2547, หน้า 73-74) ได้วิจัยเรื่อง ประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ด้านความสามารถพัฒนาให้นักเรียนมีทัศนคติในทางบวก ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และ ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน

บุญเชิด จำขุ่ม (2547) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการศึกษาการบริหารจัดการศึกษาและประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 132 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามมีทั้งหมด 3 ตอน การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐาน วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีของเซฟเฟ่ ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารจัดการศึกษาและประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบการบริหารจัดการศึกษาประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2

จำแนกตามขนาดโรงเรียนและประสบการณ์ในการบริหาร แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ประสิทธิภาพของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2 อยู่ในระดับมาก 4) ผลการเปรียบเทียบประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2 จำแนกตามขนาดโรงเรียนและประสบการณ์ในการบริหาร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 5) การบริหารการจัดการศึกษาและประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2 มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

พิชาติ ไชยวงศ์ (2547, หน้า 54-55) ได้ศึกษากระบวนการบริหารงานเชิงคุณภาพในการพัฒนาวิชาชีพครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลข เขต 2 ซึ่งการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการบริหารงานเชิงคุณภาพในการพัฒนาวิชาชีพครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลข เขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 428 คน ผลการศึกษาพบว่า สภาพการบริหารงานเชิงคุณภาพในการพัฒนาวิชาชีพครู ของผู้บริหารโรงเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ในด้านการวางแผน การลงมือปฏิบัติ และการปรับปรุงตามลำดับ ส่วนด้านการตรวจสอบประเมินมีการปฏิบัติมากเป็นอันดับสุดท้าย ปัญหาการบริหารงานเชิงคุณภาพในการพัฒนาวิชาชีพครู อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านการปรับปรุงมีปัญหา อยู่ในอันดับสุดท้าย

ภิรมย์ ขำดี (2547, หน้า 87) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานตามมาตรฐานการบริหารโรงเรียนด้วยวงจรเดมมิ่งของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณบุรี พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กและขนาดกลาง มีการดำเนินงานตามมาตรฐานการบริหารโรงเรียนด้วยวงจรเดมมิ่งแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการวางแผนเป็นการช่วยพัฒนาความคิดต่างๆ เพื่อนำไปสู่รูปแบบการทำงานที่เป็นจริง ความพร้อมในการเริ่มต้นลงมือปฏิบัติ โดยการกำหนดขอบเขตของปัญหาให้ชัดเจน กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมาย กำหนดวิธีการที่จะบรรลุถึงวัตถุประสงค์และเป้าหมายให้ชัดเจนและถูกต้องแม่นยำที่สุดเท่าที่เป็นไปได้ และนำผลการวางแผนกำหนดทางเลือกไปปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้ ซึ่งกระบวนการดังกล่าวจะเกิดขึ้นได้ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีวิสัยทัศน์ ประสบการณ์และความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการตามขั้นตอนอย่างเป็นระบบ

ทักษิณ อารยะจารุ (2548) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาการบริหารงานวิชาการ โดยใช้วงจรคุณภาพของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการ โดยใช้วงจรคุณภาพของผู้บริหารในภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ขั้นตอนการปฏิบัติตามแผน ขั้นตอน

การวางแผน ขั้นตอนการตรวจสอบ และขั้นตอนการปรับปรุงแก้ไข การบริหารงานวิชาการ โดยใช้วงจรคุณภาพของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ในการบริหารและขนาดของสถานศึกษา ในภาพรวม พบว่า ไม่แตกต่างกัน

นิภัทรา สังข์มณี (2549, หน้า 154-155) ได้ศึกษาการใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2 ตามทัศนะของครูวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี ผลการวิจัยพบว่า ระดับการใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2 ตามทัศนะของครูวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ชูศรี ถนอมกิจ (2550, หน้า 116-124) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ชลบุรี จำนวน 360 คน ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา ขนาดสถานศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษา โดยรวมและรายด้าน มีความสัมพันธ์กันในระดับมาก ยกเว้น ด้านงานพัฒนาแหล่งเรียนรู้สัมพันธ์กับโรงเรียนขนาดเล็ก ในระดับปานกลาง

งานวิจัยต่างประเทศ

Smith (1974, p. 1935-A) ได้วิจัยเกี่ยวกับลักษณะพฤติกรรมของครูใหญ่ที่ทำงานให้เกิดประสิทธิผลและไม่มีประสิทธิผล พบว่า พฤติกรรมของครูใหญ่ที่ทำงานให้เกิดประสิทธิผลนั้นมี 15 ประการ แต่ประการที่สำคัญในอันดับแรก ๆ คือ การสร้างความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา และคณะกรรมการโรงเรียน การวางแผนและร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดกับคณะครูในโรงเรียน การสร้างความเข้าใจที่ดีระหว่างบ้านกับโรงเรียนและการกระตุ้นให้ครูมีการพัฒนา ทั้งด้านอาชีพและด้านส่วนตัว

Eager (1987, p. 1974-A) ได้ทำการศึกษากลยุทธ์ในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนระดับมัธยมศึกษาที่มีประสิทธิผล โดยการสัมภาษณ์ผู้บริหารและคณะครู ผลการวิจัยพบว่า กลยุทธ์ที่สำคัญ ได้แก่ 1) การแสดงให้เห็นว่ามีความสนใจต่อนักเรียน 2) การภูมิใจในโรงเรียนและความสำเร็จของนักเรียน 3) การให้โปรแกรมการเรียนที่มีคุณภาพแก่นักเรียน 4) มีความเชื่อว่าเราเป็นโรงเรียนที่มีประสิทธิผล 5) ความสนใจในนักเรียนแต่ละคน 6) ฟังความคิดเห็นของนักเรียน 7) จัดหลักสูตรที่สนองต่อวัตถุประสงค์ของโรงเรียน 8) พัฒนาโปรแกรมการเรียนที่นักเรียนพอใจ

9) เป็นแบบอย่างที่ดีต่อนักเรียน 10) มีการติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครองถึงความก้าวหน้าของนักเรียน
11) แจ้งให้นักเรียนทราบถึงพฤติกรรมที่ควรประพฤติ

Davis and Magaret (1989) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับประสิทธิภาพของผู้บริหารโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพจะบริหารประสบผลสำเร็จเป็นที่พึงพอใจนั้นมีลักษณะโดดเด่นเฉพาะอยู่หลายประการ กล่าวคือ มีวิสัยทัศน์มองทะลุปรุโปร่งว่าโรงเรียนจะพัฒนาอย่างไร และกระตุ้นให้ผู้ร่วมงานตระหนักถึงวิสัยทัศน์นั้น ๆ เป็นผู้นำที่ได้รับความคาดหวังสูง ทั้งด้านผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนและการปฏิบัติงานของบุคลากร สะท้อนความคิดเพื่อปรับปรุงการสอน เน้นการใช้สื่ออุปกรณ์อย่างสร้างสรรค์ กำกับติดตามการปฏิบัติงานเอาใจใส่ในผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน ใช้ข้อมูลสารสนเทศเพื่อประโยชน์ต่อการวางแผนการสอน

McCurtain (1989, p. 41-A) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความสามารถของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษา และประสิทธิผลของงานตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนในอลาแบมา รัฐแคลิฟอร์เนีย การวิจัยได้ให้ความสำคัญของความสามารถในวิชาชีพของผู้บริหารโรงเรียน โดยศึกษาความสัมพันธ์ของโรงเรียนที่มีประสิทธิผลกับความสามารถในวิชาชีพของผู้บริหารโรงเรียน 8 รายการ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีความสามารถเท่าไรก็จะส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนมากขึ้นเท่านั้น และผู้บริหาร นักเรียน ชุมชน รู้ถึงระดับความสามารถของตนเอง

Spirito (1990, p. 3986-A) ทำการวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมของครูใหญ่ในฐานะผู้บริหารของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ในรัฐแคลิฟอร์เนีย ที่มีผลต่อความสำเร็จทางวิชาการของนักเรียน ได้ผลที่น่าสนใจอย่างหนึ่งว่า การพัฒนาบุคลากรของครูใหญ่มีความสำคัญต่อความสำเร็จทางวิชาการของนักเรียน

Goodhart (1991, p. 1941-A) ได้ศึกษาลักษณะของโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐที่มีประสิทธิภาพในด้านวิชาการ ซึ่งทำการวิเคราะห์โดยศึกษาผลผลิตทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในด้านผลสัมฤทธิ์ทางด้านวิชาการ ความสำเร็จของโรงเรียนและประสิทธิภาพของการวัดผลพบว่า ความเป็นผู้นำในด้านการจัดการของผู้บริหาร ความมีคุณธรรมจริยธรรมของครูปฏิบัติการสอนและความเป็นหนึ่งเดียวของสถานศึกษา มีความสัมพันธ์ต่อความมีประสิทธิภาพของโรงเรียนและส่งผลต่อความมีประสิทธิภาพซึ่งกันและกัน

Taff (1998, p. 2486-A) ได้ทำการศึกษาความเข้าใจของครูเกี่ยวกับบทบาทพฤติกรรมของผู้บริหารและความสำเร็จของโรงเรียน โดยศึกษาเพื่อพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนจากครู 536 คน ใน 25 โรงเรียน เป็นครูที่สอนเต็มเวลาในภาคตะวันออกเฉียงใต้ ของรัฐอลาบามา สหรัฐอเมริกา พบว่า บทบาทพฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียนมีผลต่อการประสบความสำเร็จของโรงเรียน

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จะเห็นได้ว่าประสิทธิผลของโรงเรียน เป็นหัวใจสำคัญของการบริหาร โรงเรียนและมีความสำคัญต่อการบริหารจัดการศึกษา เพื่อพัฒนา คุณภาพทรัพยากรมนุษย์ของชาติ ซึ่งในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนผู้บริหารและครู จะต้องมีการนำหลักการบริหารเชิงคุณภาพอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ก็ส่งผลให้เกิดประสิทธิผล ต่อโรงเรียนและคุณภาพของผู้เรียน ซึ่งจะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาชาติให้เจริญก้าวหน้าต่อไป ในอนาคต

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารเชิงคุณภาพกับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การหาคุณภาพเครื่องมือ
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การจัดกระทำข้อมูล
7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนของรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ในปีการศึกษา 2557 จำนวน 1,338 คน จำแนกเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก 289 คน โรงเรียนขนาดกลาง 647 คน และโรงเรียนขนาดใหญ่ 402 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูที่ปฏิบัติการสอนอยู่ในโรงเรียนของรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ซึ่งหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (1970, pp. 607-610) หลังจากนั้นทำการสุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) ตามขนาดโรงเรียนและเขตที่ตั้งโรงเรียน ด้วยวิธีเทียบสัดส่วนประชากรแล้วจึงทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) โดยได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 302 คน รายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนของรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 จำแนกตามขนาดโรงเรียนและเขตที่ตั้งโรงเรียน

ที่ตั้งของโรงเรียน	จำนวนประชากร (คน)				จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (คน)			
	จำแนกตามขนาดโรงเรียน				จำแนกตามขนาดโรงเรียน			
	เล็ก	กลาง	ใหญ่	รวม	เล็ก	กลาง	ใหญ่	รวม
อำเภอรัฐประเศ	120	160	79	359	27	36	18	81
อำเภอวัฒนานคร	120	238	140	498	27	54	32	113
อำเภอโคกสูง	21	101	15	137	5	23	3	31
อำเภอตาพระยา	28	148	168	344	6	33	38	77
รวม	289	647	402	1338	65	146	91	302

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามและแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารเชิงคุณภาพกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 จำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) สอบถามเกี่ยวกับขนาดของโรงเรียนและเขตที่ตั้งโรงเรียน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารเชิงคุณภาพของโรงเรียน จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการวางแผน 2) ด้านการปฏิบัติตามแผน 3) ด้านการตรวจสอบ และ 4) ด้านการแก้ไขปรับปรุง รวมจำนวน 39 ข้อ ซึ่งแบบสอบถามเป็นชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามแบบของ Likert (1961) แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ

- 5 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียน จำนวน 4 ด้าน ได้แก่
 1) ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 2) ด้านความสามารถในการพัฒนาทัศนคติทางบวก 3) ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน 4) ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม รวมจำนวน 30 ข้อ ซึ่งแบบสอบถามเป็นชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามแบบของ Likert (1961) แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ

- 5 หมายถึง ความสำเร็จของโรงเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง ความสำเร็จของโรงเรียนอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง ความสำเร็จของโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง ความสำเร็จของโรงเรียนอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง ความสำเร็จของโรงเรียนอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารเชิงคุณภาพตามแนวคิดของ Deming (1986) ทั้ง 4 ด้าน คือ 1) ด้านการวางแผน 2) ด้านการปฏิบัติตามแผน 3) ด้านการตรวจสอบ และ 4) ด้านการแก้ไขปรับปรุง เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาที่จะนำมาสร้างแบบสอบถาม โดยแบบสอบถามเป็นชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ
2. ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลของโรงเรียนตามแนวความคิดของ Mott (1972) ประกอบด้วย ความสามารถ 4 ด้านคือ 1) ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 2) ด้านความสามารถในการพัฒนาทัศนคติทางบวก 3) ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน 4) ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาที่จะนำมาสร้างแบบสอบถาม โดยแบบสอบถามเป็นชนิด มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ
3. เขียนนิยามสิ่งที่ต้องการวัด และศึกษาเนื้อหาในการสร้างแบบสอบถามไว้ในแบบสอบถามแต่ละตอน
4. กำหนดขอบเขตการวิจัยครั้งนี้ โดยแบ่งเป็นสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม การบริหารเชิงคุณภาพของโรงเรียน และประสิทธิผลของโรงเรียน
5. ดำเนินการสร้างแบบสอบถามจำนวน 3 ตอน ข้อคำถามรวมทั้งสิ้น 69 ข้อ เป็นคำถามเกี่ยวกับการบริหารเชิงคุณภาพของโรงเรียน จำนวน 39 ข้อ และคำถามเกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียน จำนวน 30 ข้อ จำแนกได้ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) สอบถามเกี่ยวกับขนาดของโรงเรียนและเขตที่ตั้งโรงเรียน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารเชิงคุณภาพของโรงเรียน จำนวน 4 ด้าน แบบสอบถามเป็นชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับตามแบบของ Likert (1961) โดยเรียงคะแนนจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ใช้วัดการบริหารเชิงคุณภาพของโรงเรียน จำนวน 4 ด้าน รวม 39 ข้อ ได้แก่

1. ด้านการวางแผน จำนวน 10 ข้อ (ข้อ 1-10)
2. ด้านการปฏิบัติตามแผน จำนวน 10 ข้อ (ข้อ 11-20)
3. ด้านการตรวจสอบ จำนวน 10 ข้อ (ข้อ 21-30)
4. ด้านการแก้ไขปรับปรุง จำนวน 9 ข้อ (ข้อ 31-39)

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียน จำนวน 4 ด้าน แบบสอบถามเป็นชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับตามแบบของ Likert (1961) โดยเรียงคะแนนจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ใช้วัดประสิทธิผลของโรงเรียน จำนวน 4 ด้าน รวม 30 ข้อ ได้แก่

1. ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง จำนวน 5 ข้อ (ข้อ 1-5)
2. ด้านความสามารถในการพัฒนาทัศนคติทางบวก จำนวน 9 ข้อ (ข้อ 6-14)
3. ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน จำนวน 9 ข้อ (ข้อ 15-23)
4. ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม จำนวน 7 ข้อ (ข้อ 24-30)

6. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วไปให้ประธานกรรมการวิทยานิพนธ์ตรวจสอบแล้วนำไปแก้ไขปรับปรุง

การหาคุณภาพเครื่องมือ

การหาคุณภาพของแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็นการหาค่าความเที่ยงตรง การทดสอบค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่น

1. ความเที่ยงตรง (Validity) การหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถามนี้ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นดำเนินการ ดังนี้

1.1 เสนอแบบสอบถามที่สร้างขึ้นต่อประธานกรรมการและกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหาและสำนวนภาษาแล้วนำไปปรับปรุงแก้ไข

1.2 นำแบบสอบถามที่ผ่านการแก้ไขและปรับปรุงแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องและความครอบคลุมของเนื้อหา ตลอดจนความชัดเจนของเนื้อหา และความเหมาะสมในการใช้ภาษา โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วย

1.2.1 รองศาสตราจารย์ ดร.วชิระ ชาวหา อาจารย์พิเศษศูนย์นวัตกรรมการบริหาร และผู้นำทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

1.2.2 ดร.โสภิต ม่วงทอง อาจารย์พิเศษศูนย์นวัตกรรมการบริหารและผู้นำทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

1.2.3 นายศักดิ์ชัย บรรณสาร ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 วิทยฐานะเชี่ยวชาญ และเป็นอาจารย์พิเศษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

1.2.4 ดร.เพชรรัชต์ แก้วสุวรรณ ศึกษานิเทศก์ฝ่ายนิเทศ ติดตาม และประเมินผล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ และเป็นอาจารย์พิเศษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

1.2.5 นายวัลลภ วรรณาม ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองบัว วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ

1.3 นำแบบสอบถามมาทำการแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้ว นำเสนอต่อประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมก่อนนำไปทดลองใช้ต่อไป

2. การหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination power) และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามดำเนินการดังนี้

2.1 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วนี้ไปทดลองใช้ (Try out) กับครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนของรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อในแต่ละด้าน ด้วยวิธีการหาค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation) ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item-total correlation)

หลังจากที่นำแบบสอบถามไปทดลองใช้แล้ว ปรากฏว่าแบบสอบถามที่ใช้วัดการบริหารเชิงคุณภาพของโรงเรียนมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อยอมรับได้คือ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป โดยได้ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.22 - 0.90 และสามารถนำไปเก็บข้อมูลได้จริง 39 ข้อ สำหรับแบบสอบถามที่วัดประสิทธิผลของโรงเรียน ได้ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.26 - 0.87 และสามารถนำไปเก็บข้อมูลได้จริง 30 ข้อ

2.2 นำแบบสอบถามที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป มาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีการของ Cronbach (1990, pp. 202-204)

ผลการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ปรากฏว่าแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารเชิงคุณภาพมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95 แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียนมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.93

2.3 นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองแล้ว นำเสนอประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจสอบเป็นครั้งสุดท้ายและจัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจากครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนของรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ขออนุญาตจากศูนย์วัดกรรมการบริหารและผู้นำทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ถึงผู้อำนวยการ โรงเรียนที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 เพื่อขอความอนุเคราะห์และความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม จำนวน 302 ฉบับ พร้อมกับหนังสืออนุญาตให้เก็บข้อมูลและไปทุกโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ตามจำนวนครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และแจ้งกำหนดเวลาในการส่งแบบสอบถามคืน โดยให้ส่งไปยังกล่องรับหนังสือของโรงเรียนบ้านหนองบัว ณ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2

3. กรณีที่ยังไม่ได้รับแบบสอบถามคืนตามเวลาที่กำหนด ผู้วิจัยจะทำการติดต่อกับครูที่ยังไม่ได้ตอบแบบสอบถามกลับมาเพื่อขอรับแบบสอบถามด้วยตนเองจนครบ 302 ฉบับ

การจัดกระทำข้อมูล

การจัดกระทำข้อมูลได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. นำแบบสอบถามทั้งหมดที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม ลงรหัสแต่ละฉบับและจัดทำตารางลงคะแนนเป็นรายด้านและรายข้อให้ตรงกับรหัสของแต่ละฉบับ

2. นำข้อมูลจากตารางลงคะแนน ไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

3. ทำการวิเคราะห์ข้อมูลและนำผลการคำนวณมาวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานของการวิจัย

เกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถามและการแปลความหมายของคะแนนที่กำหนดไว้ ดังนี้
แบบสอบถามตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารเชิงคุณภาพของโรงเรียน
ซึ่งประกอบด้วย ข้อคำถาม 39 ข้อ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating
scale) ตามแบบของ Likert (1961) แบ่งเป็น 5 ระดับคือ

- 5 คะแนน หมายถึง มีการบริหารเชิงคุณภาพมากที่สุด
- 4 คะแนน หมายถึง มีการบริหารเชิงคุณภาพมาก
- 3 คะแนน หมายถึง มีการบริหารเชิงคุณภาพปานกลาง
- 2 คะแนน หมายถึง มีการบริหารเชิงคุณภาพน้อย
- 1 คะแนน หมายถึง มีการบริหารเชิงคุณภาพน้อยที่สุด

การแปลความหมายของคะแนน โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) ของคะแนนเป็นตัวชี้วัด
โดยกำหนดเกณฑ์ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 103)

- ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง มีการบริหารเชิงคุณภาพอยู่ในระดับสูงมาก
- ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง มีการบริหารเชิงคุณภาพอยู่ในระดับสูง
- ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง มีการบริหารเชิงคุณภาพอยู่ในระดับปานกลาง
- ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง มีการบริหารเชิงคุณภาพอยู่ในระดับต่ำ
- ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง มีการบริหารเชิงคุณภาพอยู่ในระดับต่ำมาก

แบบสอบถามตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียน ประกอบด้วย
ข้อคำถาม 30 ข้อ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามแบบของ
Likert (1961) แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ

- 5 คะแนน หมายถึง ประสิทธิผลของโรงเรียนมากที่สุด
- 4 คะแนน หมายถึง ประสิทธิผลของโรงเรียนมาก
- 3 คะแนน หมายถึง ประสิทธิผลของโรงเรียนปานกลาง
- 2 คะแนน หมายถึง ประสิทธิผลของโรงเรียนน้อย
- 1 คะแนน หมายถึง ประสิทธิผลของโรงเรียนน้อยที่สุด

การแปลความหมายของคะแนน โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) ของคะแนนเป็นตัวชี้วัด
โดยกำหนดเกณฑ์ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 103)

- ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง ประสิทธิผลของโรงเรียนอยู่ในระดับสูงมาก
- ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง ประสิทธิผลของโรงเรียนอยู่ในระดับสูง
- ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง ประสิทธิผลของโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง
- ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง ประสิทธิผลของโรงเรียนอยู่ในระดับต่ำ
- ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง ประสิทธิผลของโรงเรียนอยู่ในระดับต่ำมาก

เกณฑ์การแปลความหมายของระดับความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารเชิงคุณภาพกับประสิทธิผลของโรงเรียน โดยใช้เกณฑ์ในการพิจารณาระดับความสัมพันธ์ ดังนี้ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543, หน้า 153)

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่า +1 ถึง -1 โดยมีเกณฑ์กว้าง ๆ ดังนี้

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่า 0.81 - 1.00 ถือว่ามีความสัมพันธ์กันระดับสูงมาก

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่า 0.61 - 0.80 ถือว่ามีความสัมพันธ์กันระดับสูง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่า 0.41 - 0.60 ถือว่ามีความสัมพันธ์กันระดับปานกลาง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่า 0.21 - 0.40 ถือว่ามีความสัมพันธ์กันระดับค่อนข้างต่ำ

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่า 0.20 ถือว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่า 0 ถือว่าไม่มีความสัมพันธ์กันเชิงเส้นตรง

การแปลความหมายค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จะแปลว่าตัวแปร 2 ตัวมีความสัมพันธ์กันหรือไม่อย่างไรและในระดับใด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) สอบถามเกี่ยวกับขนาดโรงเรียนและเขตที่ตั้ง โรงเรียน สถิติที่ใช้คือ ร้อยละ
2. วิเคราะห์ข้อมูลการบริหารเชิงคุณภาพของโรงเรียน สถิติที่ใช้คือค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)
3. วิเคราะห์ข้อมูลประสิทธิผลของโรงเรียน สถิติที่ใช้คือค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)
4. วิเคราะห์ข้อมูลปฏิสัมพันธ์ของขนาดโรงเรียนและเขตที่ตั้งโรงเรียนที่มีผลต่อการบริหารเชิงคุณภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 สถิติที่ใช้คือ การวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทาง (Two - ways ANOVA)
5. วิเคราะห์ข้อมูลปฏิสัมพันธ์ของขนาดโรงเรียนและเขตที่ตั้งโรงเรียนที่มีผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 สถิติที่ใช้คือ การวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทาง (Two - ways ANOVA)
6. วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารเชิงคุณภาพกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 สถิติที่ใช้คือ การทดสอบสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารเชิงคุณภาพกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล และลำดับขั้นตอนนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจึงได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
SD	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)
n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
F	แทน	ค่าสถิติในการแจกแจงแบบเอฟ (F - Distribution)
p	แทน	ค่าความน่าจะเป็นในการยอมรับนัยสำคัญ (Probability)
df	แทน	ระดับขั้นของความเป็นอิสระ (Degree of freedom)
SS	แทน	ผลรวมคะแนนเบี่ยงเบนแต่ละตัวยกกำลังสอง (Sum of squares)
MS	แทน	คะแนนเฉลี่ยของคะแนนเบี่ยงเบนกำลังสอง (Mean squares)
r	แทน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Simple correlation)
*	แทน	ค่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
X	แทน	การบริหารเชิงคุณภาพ ทั้ง 4 ด้าน
X_1	แทน	การวางแผน
X_2	แทน	การปฏิบัติตามแผน
X_3	แทน	การตรวจสอบ
X_4	แทน	การแก้ไขปรับปรุง
Y	แทน	ประสิทธิผลของโรงเรียน ทั้ง 4 ด้าน
Y_1	แทน	ความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง
Y_2	แทน	ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก

- Y_3 แทน ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน
 Y_4 แทน ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 6 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สภาพทั่วไปของครูที่ปฏิบัติการสอนอยู่ในโรงเรียนของรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 จำแนกตามขนาดโรงเรียนและ เขตที่ตั้งโรงเรียน

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การบริหารเชิงคุณภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ของขนาดโรงเรียนและเขตที่ตั้งโรงเรียนที่มีผลต่อ การบริหารเชิงคุณภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ของขนาดโรงเรียนและเขตที่ตั้งโรงเรียนที่มีผลต่อ ประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2

ตอนที่ 6 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารเชิงคุณภาพกับประสิทธิผลของ โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สภาพทั่วไปของครูที่ปฏิบัติการสอนอยู่ในโรงเรียนของรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 จำแนกตามขนาดโรงเรียนและ เขตที่ตั้งโรงเรียน ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตารางที่ 2-3

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของครูที่ปฏิบัติการสอนอยู่ในโรงเรียนของรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 จำแนกตามขนาดโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน	n = 302	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ
โรงเรียนขนาดเล็ก	65	21.50
โรงเรียนขนาดกลาง	146	48.30
โรงเรียนขนาดใหญ่	91	30.10
รวม	302	100

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่คือครูที่ปฏิบัติการสอนอยู่ในโรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 146 คน รองลงมาคือ ครูที่ปฏิบัติการสอนอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 91 คน และอันดับสุดท้ายคือ ครูที่ปฏิบัติการสอนอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 65 คน

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของครูที่ปฏิบัติการสอนอยู่ในโรงเรียนของรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 จำแนกตามเขตที่ตั้งโรงเรียน

เขตที่ตั้งโรงเรียน	n = 302	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อำเภอรัฐประเทศ	81	26.80
อำเภอวัฒนานคร	113	37.40
อำเภอโคกสูง	31	10.30
อำเภอตาพระยา	77	25.50
รวม	302	100

จากตารางที่ 3 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่คือ ครูที่ปฏิบัติการสอนอยู่ในอำเภอวัฒนานคร จำนวน 113 คน รองลงมาคือ ครูที่ปฏิบัติการสอนอยู่ในอำเภอรัฐประเทศ จำนวน 81 คน รองลงมาคือ ครูที่ปฏิบัติการสอนอยู่ในอำเภอตาพระยา จำนวน 77 คน และอันดับสุดท้ายคือ ครูที่ปฏิบัติการสอนอยู่ในอำเภอโคกสูง จำนวน 31 คน

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การบริหารเชิงคุณภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตารางที่ 4-8

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับการบริหารเชิงคุณภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 โดยรวมและรายด้าน

การบริหารเชิงคุณภาพ	n = 302			อันดับ
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	
1 การวางแผน	3.70	0.66	มาก	1
2 การปฏิบัติตามแผน	3.68	0.65	มาก	2
3 การตรวจสอบ	3.67	0.65	มาก	3
4 การแก้ไขปรับปรุง	3.65	0.66	มาก	4
รวม	3.68	0.63	มาก	

จากตารางที่ 4 พบว่า การบริหารเชิงคุณภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ การวางแผน การปฏิบัติตามแผน และการตรวจสอบ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ การแก้ไขปรับปรุง

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับการบริหารเชิงคุณภาพของโรงเรียน ด้านการวางแผน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2

การวางแผน	n = 302			อันดับ
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	
1. โรงเรียนจัดประชุมครูเพื่อศึกษาสภาพปัญหาความต้องการมาเป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาคุณภาพนักเรียน	3.64	0.75	มาก	10
2. โรงเรียนวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง	3.64	0.74	มาก	9

ตารางที่ 5 (ต่อ)

การวางแผน	n = 302			อันดับ
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	
3. โรงเรียนวางแผนปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ นโยบายและเป้าหมาย	3.66	0.73	มาก	7
4. โรงเรียนวางแผนร่วมกับชุมชน โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วม ในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา	3.72	0.74	มาก	3
5. โรงเรียนจัดวางระบบประกันคุณภาพภายในอย่างมีระบบ	3.89	0.85	มาก	1
6. โรงเรียนวางแผนกรอบอัตราค่าจ้างทุกปีเพื่อวางแผน การดำเนินงานตามกิจกรรม	3.72	0.74	มาก	3
7. โรงเรียนวางแผนในการจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้	3.67	0.71	มาก	6
8. โรงเรียนจัดทำปฏิทินปฏิบัติงานตามแผนงานที่วางไว้	3.70	0.71	มาก	5
9. โรงเรียนเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์แผนงานให้ชุมชน/ องค์กรในชุมชนรับทราบ	3.79	0.78	มาก	2
10. โรงเรียนมอบหมายการปฏิบัติงานให้ตรงตาม วุฒิการศึกษาและความรู้ความสามารถของบุคลากร	3.64	0.73	มาก	8
รวม	3.70	0.66	มาก	

จากตารางที่ 5 พบว่า การบริหารเชิงคุณภาพของโรงเรียน ด้านการวางแผน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ โรงเรียนจัดวางระบบประกันคุณภาพภายในอย่างมีระบบ โรงเรียนเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์แผนงานให้ชุมชน/ องค์กรในชุมชนรับทราบ โรงเรียนวางแผนกรอบอัตราค่าจ้างทุกปีเพื่อวางแผนการดำเนินงานตามกิจกรรม และโรงเรียนวางแผนร่วมกับชุมชน โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา ส่วนข้อที่ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ โรงเรียนจัดประชุมครูเพื่อศึกษาสภาพปัญหาความต้องการมาเป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาคุณภาพนักเรียน

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับการบริหารเชิงคุณภาพของโรงเรียน
ด้านการปฏิบัติตามแผน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2

การปฏิบัติตามแผน	n = 302			อันดับ
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	
1. ปฏิบัติงานตามแผนงานหรือกิจกรรมที่วางไว้	3.84	0.80	มาก	1
2. โรงเรียนระดมทรัพยากรจากองค์กร หน่วยงาน และชุมชน เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	3.65	0.74	มาก	9
3. ดูแลอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนให้อยู่ในสภาพดี	3.66	0.73	มาก	7
4. จัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เช่น วัสดุ ครุภัณฑ์ อย่างเหมาะสมให้เพียงพอกับความต้องการของผู้เรียน	3.68	0.73	มาก	4
5. ดำเนินการจัดซื้อและจัดจ้างตามแผนการใช้จ่ายงบประมาณของโรงเรียน	3.76	0.78	มาก	2
6. กำกับ ติดตาม นิเทศการดำเนินงานของโรงเรียนตามแผนงานที่วางไว้อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ	3.70	0.74	มาก	3
7. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้รับผิดชอบแผนงานของโรงเรียน ปฏิบัติงานอย่างมีความสุข	3.65	0.72	มาก	8
8. โรงเรียนจัดทำข้อมูลคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่จะให้เกิดแก่ผู้เรียน	3.67	0.69	มาก	5
9. โรงเรียนสามารถดำเนินงานได้ตามระยะเวลาที่กำหนด	3.67	0.73	มาก	6
10. ประชาสัมพันธ์ความก้าวหน้าของโรงเรียนให้ชุมชนทราบอย่างต่อเนื่องและทั่วถึง	3.61	0.74	มาก	10
รวม	3.68	0.65	มาก	

จากตารางที่ 6 พบว่า การบริหารเชิงคุณภาพของโรงเรียน ด้านการปฏิบัติตามแผน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ปฏิบัติงานตามแผนงานหรือกิจกรรมที่วางไว้ ดำเนินการจัดซื้อและจัดจ้างตามแผนการใช้จ่ายงบประมาณของโรงเรียน และกำกับ ติดตาม นิเทศการดำเนินงานของโรงเรียนตามแผนงานที่วางไว้อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ส่วนข้อที่ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ประชาสัมพันธ์ความก้าวหน้าของโรงเรียนให้ชุมชนทราบอย่างต่อเนื่องและทั่วถึง

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับการบริหารเชิงคุณภาพของโรงเรียน
ด้านการตรวจสอบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2

การตรวจสอบ	n = 302			อันดับ
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	
1. ตรวจสอบปัญหาแทรกซ้อนที่ทำให้การดำเนินงาน ไม่เป็นไปตามแผนที่วางไว้	3.61	0.73	มาก	9
2. ตรวจสอบการประเมินผลคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของ ผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง	3.56	0.77	มาก	10
3. จัดให้ครู ชุมชนและผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ การบริหาร โรงเรียน	3.65	0.70	มาก	5
4. ติดตาม กำกับการจัดทำข้อมูลและระบบสารสนเทศของ โรงเรียน	3.67	0.72	มาก	3
5. ตรวจสอบและรายงานผลการปฏิบัติงานตามกิจกรรมของ โรงเรียน	3.96	0.84	มาก	1
6. ตรวจสอบการวัดและประเมินผลนักเรียนตามสภาพจริง	3.64	0.70	มาก	7
7. กำกับ ติดตาม และประเมินผลการใช้หลักสูตรที่สอดคล้อง กับสภาพท้องถิ่น	3.64	0.69	มาก	6
8. ติดตามและประเมินผลด้านอาคารสถานที่ให้มีสภาพพร้อม ใช้งาน	3.66	0.71	มาก	4
9. ตรวจสอบและวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตาม เป้าหมายที่กำหนดเพื่อปรับปรุงคุณภาพ	3.75	0.77	มาก	2
10. ตรวจสอบ ติดตามการทำงานของบุคลากรที่ได้รับ มอบหมาย โครงการจากผู้บริหาร	3.63	0.69	มาก	8
รวม	3.67	0.65	มาก	

จากตารางที่ 7 พบว่า การบริหารเชิงคุณภาพของโรงเรียน ด้านการตรวจสอบ สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก
โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ตรวจสอบและรายงานผลการปฏิบัติงาน
ตามกิจกรรมของโรงเรียน ตรวจสอบและวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามเป้าหมายที่กำหนด

เพื่อปรับปรุงคุณภาพ และติดตาม กำกับกับการจัดทำข้อมูลและระบบสารสนเทศของโรงเรียน ส่วนข้อที่ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ตรวจสอบการประเมินผลคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน อย่างต่อเนื่อง

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับการบริหารเชิงคุณภาพของโรงเรียน ด้านการแก้ไขปรับปรุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2

การแก้ไขปรับปรุง	n = 302			อันดับ
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	
1. ปรับปรุงระบบประกันคุณภาพภายใน โรงเรียน	3.60	0.77	มาก	9
2. นำผลการประเมินจากหน่วยงานต่าง ๆ มาใช้ในการปรับปรุงพัฒนาโรงเรียน	3.70	0.74	มาก	2
3. ปรับปรุงวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมายการจัดการศึกษาตาม การเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคม	3.67	0.74	มาก	4
4. กำหนดนโยบายในการแก้ไขข้อบกพร่องในการเรียนรู้ของ นักเรียนรายบุคคล	3.72	0.82	มาก	1
5. ปรับปรุงแผนกลยุทธ์เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน ครั้งต่อไป	3.64	0.70	มาก	5
6. นำผลจากการไปศึกษาดูงาน การอบรมมาปรับปรุงพัฒนา นักเรียนและโรงเรียน	3.64	0.70	มาก	5
7. พัฒนาปรับปรุงระบบสารสนเทศให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง	3.68	0.81	มาก	3
8. ระดมพลังสมองเพื่อหาทางแก้ไขปัญหาหรือจุดอ่อนของ โรงเรียน เพื่อให้โรงเรียนบรรลุตามวัตถุประสงค์	3.63	0.77	มาก	8
9. นำผลที่ได้จากการระดมพลังสมอง เสนอคณะกรรมการ ประกันคุณภาพภายในเพื่อพิจารณาสำหรับวางแผนงาน ในครั้งต่อไป	3.63	0.74	มาก	7
รวม	3.65	0.66	มาก	

จากตารางที่ 8 พบว่า การบริหารเชิงคุณภาพของโรงเรียน ด้านการแก้ไขปรับปรุง สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก

โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ กำหนดนโยบายในการแก้ไข ข้อบกพร่องในการเรียนรู้ของนักเรียนรายบุคคล นำผลการประเมินจากหน่วยงานต่าง ๆ มาใช้ในการปรับปรุงพัฒนาโรงเรียน และพัฒนาปรับปรุงระบบสารสนเทศให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ส่วนข้อที่ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ปรับปรุงระบบประกันคุณภาพภายในโรงเรียน

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 โดยรวมและรายด้าน ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตารางที่ 9-13

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับของประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 โดยรวมและรายด้าน

ประสิทธิผลของโรงเรียน	n = 302			อันดับ
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	
1. ความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง	3.70	0.67	มาก	1
2. ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก	3.69	0.65	มาก	2
3. ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน	3.64	0.64	มาก	4
4. ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม	3.65	0.67	มาก	3
รวม	3.67	0.61	มาก	

จากตารางที่ 9 พบว่า ประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก และความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม ส่วนข้อที่ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับของประสิทธิผลของโรงเรียน ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2

ความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง	n = 302			อันดับ
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	
1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในทุกระดับชั้นของ โรงเรียนอยู่ในเกณฑ์ระดับดี	3.76	0.72	มาก	1
2. นักเรียนรู้จักคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล	3.75	0.73	มาก	2
3. การเข้าศึกษาต่อในระดับชั้นที่สูงขึ้นของนักเรียนอยู่ใน ระดับที่น่าพอใจ	3.60	0.80	มาก	5
4. โรงเรียนมีชื่อเสียงทางด้านทักษะวิชาการ	3.73	0.73	มาก	3
5. ความพึงพอใจของครูต่อผลการสอบ O-Net ของนักเรียน	3.67	0.70	มาก	4
รวม	3.70	0.67	มาก	

จากตารางที่ 10 พบว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียน ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในทุกระดับชั้นของโรงเรียนอยู่ในเกณฑ์ระดับดี นักเรียนรู้จักคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล และโรงเรียนมีชื่อเสียงทางด้านทักษะวิชาการ ส่วนข้อที่ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ การเข้าศึกษาต่อในระดับชั้นที่สูงขึ้นของนักเรียนอยู่ในระดับที่น่าพอใจ

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับของประสิทธิผลของโรงเรียน
ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2

ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก	n = 302			อันดับ
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	
1. ผู้ปกครองและชุมชนมีความพึงพอใจในระเบียบวินัย คุณธรรมและความประพฤติของนักเรียน	3.64	0.75	มาก	8
2. นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม เหมาะสมกับวัย	3.63	0.75	มาก	9
3. นักเรียนมีระเบียบวินัยและความประพฤติที่เรียบร้อย	3.66	0.73	มาก	6
4. นักเรียนส่วนใหญ่ในโรงเรียนยอมรับฟังและเคารพ ความคิดเห็นของผู้อื่น	3.72	0.74	มาก	2
5. นักเรียนประพฤติตัวเป็นแบบอย่างที่ดีของสังคม	3.87	0.87	มาก	1
6. นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่	3.70	0.74	มาก	3
7. นักเรียนมีความรู้ความสามารถและทักษะที่จำเป็น ในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง	3.65	0.73	มาก	7
8. นักเรียนเป็นผู้มีมารยาทดีงามและปฏิบัติตาม ขนบธรรมเนียมประเพณีไทยอย่างเหมาะสม	3.69	0.72	มาก	4
9. นักเรียนรู้จักประหยัด รู้จักรักษาและเห็นคุณค่าของทรัพยากร ที่มีอยู่อย่างจำกัด	3.66	0.70	มาก	5
รวม	3.69	0.65	มาก	

จากตารางที่ 11 พบว่า ประสิทธิผลของโรงเรียน ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียน
ให้มีทัศนคติทางบวก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 โดยรวมและ
รายข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ นักเรียน
ประพฤติตัวเป็นแบบอย่างที่ดีของสังคม นักเรียนส่วนใหญ่ในโรงเรียนยอมรับฟังและเคารพ
ความคิดเห็นของผู้อื่น และนักเรียนมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ส่วนข้อที่ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่
นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรมเหมาะสมกับวัย

ตารางที่ 12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับของประสิทธิผลของโรงเรียน
ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาสกลนคร เขต 2

ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน	n = 302			อันดับ
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	
1. ผู้บริหารสามารถแก้ไขปัญหาคาการปฏิบัติงานของโรงเรียน ในกรณีที่ไม่บรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างเหมาะสม	3.65	0.79	มาก	4
2. ผู้บริหารสามารถผูกมิตรและใช้วิธีการประนีประนอม ในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียนได้	3.67	0.80	มาก	3
3. ผู้บริหารและครูมีความสามารถในการแก้ไขสถานการณ์ ฉุกเฉินหรือปัญหาเฉพาะหน้าของโรงเรียนที่เกิดขึ้นได้	3.67	0.77	มาก	2
4. ผู้บริหารและครูรับรู้ถึงปัญหาต่าง ๆ ของโรงเรียนที่เกิดขึ้น และร่วมมือกันแก้ไขปัญหาเหล่านั้นจนสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี	3.64	0.77	มาก	6
5. ครูมีความสามารถในการแก้ปัญหาด้านการเรียนการสอน หรือหลักสูตร	3.60	0.75	มาก	9
6. ผู้บริหารและครูยอมรับข้อเสนอแนะของผู้ปกครองและชุมชน ในการแก้ปัญหาดังกล่าวของโรงเรียน	3.61	0.79	มาก	8
7. ผู้ปกครองร่วมมือกับโรงเรียนในการแก้ปัญหาด้านการเรียน ของนักเรียน	3.61	0.78	มาก	7
8. ผู้ปกครองร่วมมือกับโรงเรียนในการแก้ปัญหา ด้านความประพฤติของนักเรียน	3.65	0.80	มาก	5
9. ผู้บริหารให้ความยืดหยุ่นต่อครูเพื่อรักษาผลประโยชน์หรือ เป้าหมายของโรงเรียน	3.69	0.79	มาก	1
รวม	3.64	0.64	มาก	

จากตารางที่ 12 พบว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียน ด้านความสามารถในการแก้ปัญหา
ภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 โดยรวมและรายชื่อ
อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารให้
ความยืดหยุ่นต่อครูเพื่อรักษาผลประโยชน์หรือเป้าหมายของโรงเรียน ผู้บริหารและครูมีความสามารถ

ในการแก้ไขสถานการณ์ฉุกเฉินหรือปัญหาเฉพาะหน้าของโรงเรียนที่เกิดขึ้นได้ และผู้บริหารสามารถผูกมิตรและใช้วิธีการประนีประนอมในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียนได้ ส่วนข้อที่ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ครูมีความสามารถในการแก้ปัญหาด้านการเรียนการสอนหรือหลักสูตร

ตารางที่ 13 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับของประสิทธิผลของโรงเรียน ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2

ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม	n = 302			อันดับ
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	
1. ผู้บริหารและครูได้นำนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีทางการศึกษา มาใช้ปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน	3.58	0.76	มาก	7
2. ผู้บริหารและครูสามารถจัดกระบวนการเรียนการสอนที่ สอดคล้องกับสังคมและสภาพแวดล้อมในท้องถิ่น	3.69	0.74	มาก	2
3. ผู้บริหารและครูยอมรับการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง ในการดำเนินการต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของ โรงเรียน	3.66	0.72	มาก	3
4. โรงเรียนมีการปรับเปลี่ยนวิสัยทัศน์ เป้าหมาย ตามสภาพ การเปลี่ยนแปลงของสังคม	3.75	0.76	มาก	1
5. โรงเรียนสามารถปรับตนเองให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมของสังคม ที่มีการเปลี่ยนแปลง	3.63	0.71	มาก	5
6. ครูพัฒนางานด้านต่าง ๆ ได้ตรงตามวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ของ โรงเรียน	3.65	0.69	มาก	4
7. การศึกษาดูงาน และสามารถนำข้อมูลมาปรับให้เข้ากับ สภาพแวดล้อมของ โรงเรียน	3.62	0.71	มาก	6
รวม	3.65	0.67		

จากตารางที่ 13 พบว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียน ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยน และพัฒนาให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2

โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ โรงเรียนมีการปรับเปลี่ยนวิสัยทัศน์ เป้าหมายตามสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคม ผู้บริหาร และครูสามารถจัดกระบวนการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับสังคมและสภาพแวดล้อมในท้องถิ่น และผู้บริหารและครูยอมรับการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงในการดำเนินการต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของโรงเรียน ส่วนข้อที่ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารและครูได้นำนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีทางการศึกษามาใช้ปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ของขนาดโรงเรียนและเขตที่ตั้งโรงเรียนที่มีผลต่อการบริหารเชิงคุณภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2

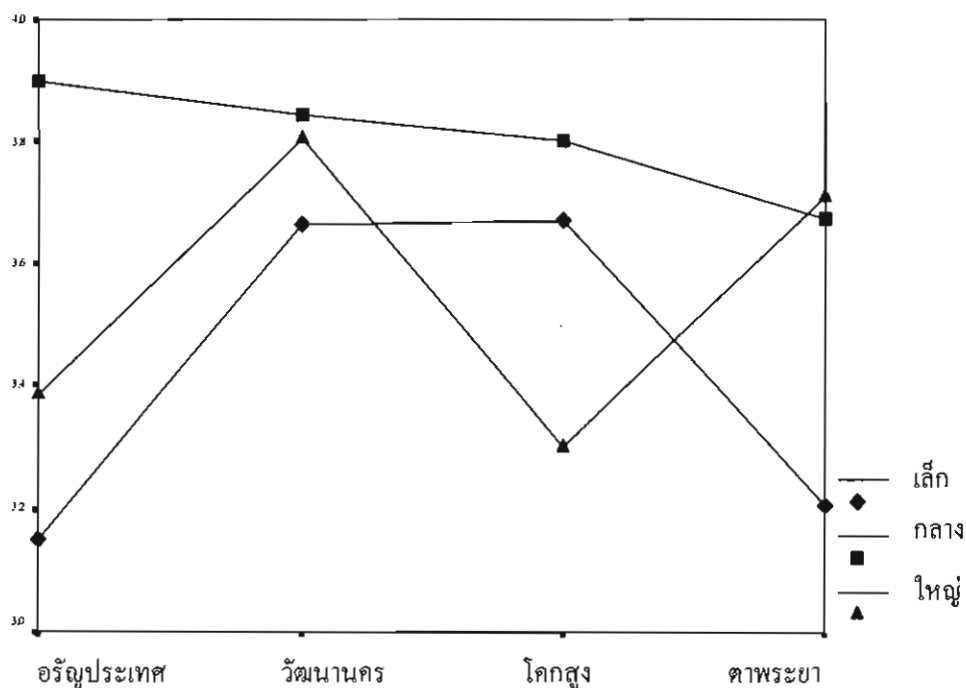
ตารางที่ 14 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทางของการบริหารเชิงคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 จำแนกตามขนาดโรงเรียน และเขตที่ตั้งโรงเรียน

แหล่งความแปรปรวน	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
ขนาดโรงเรียน	2	5.087	2.544	7.057*	0.001
เขตที่ตั้งโรงเรียน	3	4.187	1.396	3.872*	0.010
ขนาดโรงเรียน x เขตที่ตั้งโรงเรียน	6	4.940	0.823	2.284*	0.036
ความคลาดเคลื่อน (Error)	290	104.530	0.360		
รวม	302	4211.966			

* $p < .05$

จากตารางที่ 14 พบว่า ปฏิสัมพันธ์ของขนาดโรงเรียนและเขตที่ตั้งโรงเรียนที่มีผลต่อการบริหารเชิงคุณภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว พบว่ามีปฏิสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า ขนาดโรงเรียนและเขตที่ตั้งโรงเรียนมีอิทธิพลร่วมกันต่อการบริหารเชิงคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 เมื่อจำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าการบริหารเชิงคุณภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่แตกต่างกัน และเมื่อจำแนกตามเขตที่ตั้งโรงเรียน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า การบริหารเชิงคุณภาพของโรงเรียน

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ในอำเภอรัฐประเทษ อำเภอวัฒนานคร อำเภอโคกสูง และอำเภอตาพระยาแตกต่างกัน

ภาพที่ 7 กราฟแสดงปฏิสัมพันธ์ระหว่างขนาดโรงเรียนและเขตที่ตั้งโรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อการบริหารเชิงคุณภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2

จากภาพที่ 7 พบว่า กราฟทั้ง 3 เส้นไม่เป็นเส้นตรง มีทั้งขนานและไม่ขนานกัน แสดงให้เห็นว่าการบริหารเชิงคุณภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 โดยภาพรวมในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ ไม่เป็นไปตามรูปแบบเดียวกัน กล่าวคือ โรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอโคกสูงมีการบริหารเชิงคุณภาพสูงกว่าอำเภอรัฐประเทษ อำเภอตาพระยาและอำเภอวัฒนานคร โรงเรียนขนาดกลางในอำเภอรัฐประเทษมีการบริหารเชิงคุณภาพสูงกว่าอำเภอตาพระยา อำเภอโคกสูง และอำเภอวัฒนานคร โรงเรียนขนาดใหญ่ในอำเภอวัฒนานครมีการบริหารเชิงคุณภาพสูงกว่าอำเภอโคกสูง อำเภอรัฐประเทษ และอำเภอตาพระยา

เพื่อให้เกิดความมั่นใจผู้วิจัยได้วิเคราะห์ความแปรปรวนของการบริหารเชิงคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 จำแนกตามขนาดโรงเรียน และเขตที่ตั้งของโรงเรียน

ตารางที่ 15 วิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบการบริหารเชิงคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 จำแนกตามขนาดโรงเรียนและเขตที่ตั้งโรงเรียน

การบริหารเชิงคุณภาพ โดยรวม	แหล่งความ แปรปรวน	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
จำแนกตามขนาดโรงเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	7.403	3.701	9.868*	0.000
	ภายในกลุ่ม	299	112.154	0.375		
	รวม	301	119.556			
จำแนกตามเขตที่ตั้งโรงเรียน	ระหว่างกลุ่ม	3	3.171	1.057	2.706*	0.046
	ภายในกลุ่ม	298	116.386	0.391		
	รวม	301	119.556			

* $p < .05$

จากตารางที่ 15 แสดงว่า ขนาดโรงเรียนและเขตที่ตั้งโรงเรียนต่างกัน มีการบริหารเชิงคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เพื่อให้ทราบความแตกต่างเป็นรายคู่ ผู้วิจัยจึงดำเนินการเปรียบเทียบรายคู่ ดังตารางที่ 16-17

ตารางที่ 16 การเปรียบเทียบรายคู่ของการบริหารเชิงคุณภาพ จำแนกตามขนาดโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2

ขนาดของโรงเรียน	ค่าเฉลี่ย	ขนาดเล็ก	ขนาดใหญ่	ขนาดกลาง
	$\bar{X}$	3.40	3.66	3.81
ขนาดเล็ก	3.40	-	0.26*	0.41*
ขนาดใหญ่	3.66	-	-	0.15
ขนาดกลาง	3.81	-	-	-

* $p < .05$

จากตารางที่ 16 พบว่า การบริหารเชิงคุณภาพโดยภาพรวม ในโรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดใหญ่ มีการบริหารเชิงคุณภาพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ มีการบริหารเชิงคุณภาพสูงกว่าขนาดเล็ก ส่วนโรงเรียนขนาดกลางกับขนาดใหญ่ มีการบริหารเชิงคุณภาพแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 17 การเปรียบเทียบรายคู่การบริหารเชิงคุณภาพ จำแนกเขตที่ตั้ง โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2

เขตที่ตั้งโรงเรียน	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	อรัญประเทศ	ตาพระยา	โคกสูง	วัฒนานคร
		3.53	3.65	3.73	3.78
อรัญประเทศ	3.53	-	0.12	0.20	0.25*
ตาพระยา	3.65	-	-	0.08	0.13
โคกสูง	3.73	-	-	-	0.05
วัฒนานคร	3.78	-	-	-	-

* $p < .05$

จากตารางที่ 17 พบว่า การบริหารเชิงคุณภาพโดยภาพรวม โรงเรียนที่มีเขตที่ตั้งในอำเภออรัญประเทศกับอำเภอวัฒนานคร มีการบริหารเชิงคุณภาพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยอำเภอวัฒนานครมีการบริหารเชิงคุณภาพสูงกว่าอำเภออรัญประเทศ ส่วนคู่อื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

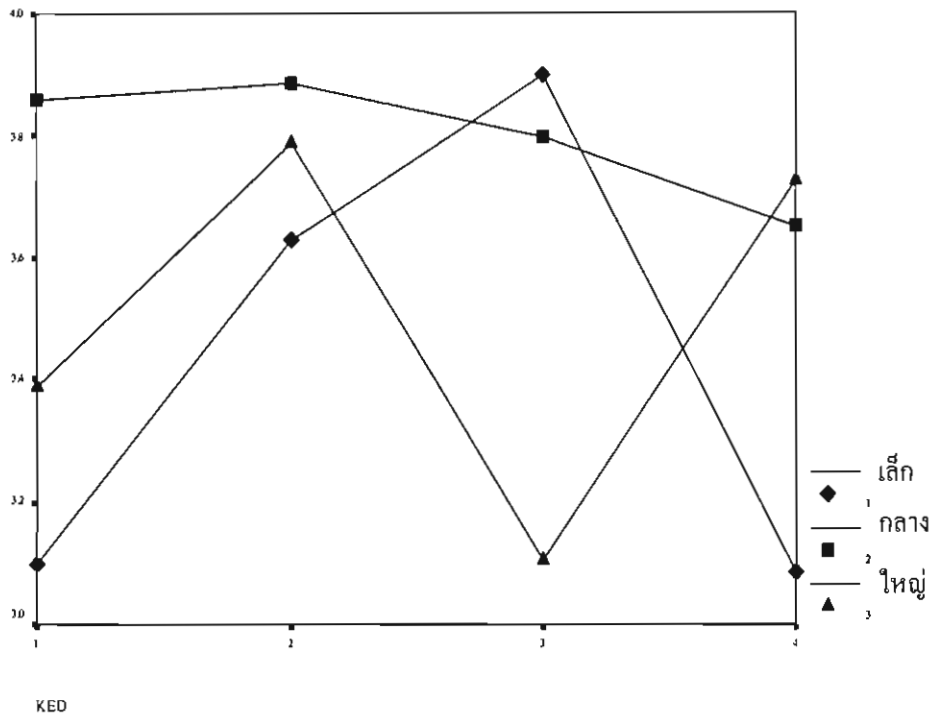
ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ของขนาดโรงเรียนและเขตที่ตั้ง โรงเรียนที่มีผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2

ตารางที่ 18 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทางของประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 จำแนกตามขนาดโรงเรียน และเขตที่ตั้ง โรงเรียน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ขนาดโรงเรียน	2	5.338	2.669	8.009*	0.000
เขตที่ตั้งโรงเรียน	3	5.114	1.705	5.115*	0.002
ขนาดโรงเรียน x เขตที่ตั้งโรงเรียน	6	6.227	1.038	3.114*	0.006
ความคลาดเคลื่อน (Error)	290	96.639	0.333		
รวม	302	4190.127			

* $p < .05$

จากตารางที่ 18 พบว่า ปฏิสัมพันธ์ของขนาดโรงเรียนและเขตที่ตั้ง โรงเรียนที่มีผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 มีปฏิสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า ขนาดโรงเรียนและเขตที่ตั้งโรงเรียน มีอิทธิพลร่วมกันต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 เมื่อจำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า ประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่แตกต่างกัน และเมื่อจำแนกตามเขตที่ตั้งโรงเรียน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า ประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ในอำเภออรัญประเทศ อำเภอวัฒนานคร อำเภอโคกสูง และอำเภอตาพระยาแตกต่างกัน

ภาพที่ 8 กราฟแสดงปฏิสัมพันธ์ระหว่างขนาดโรงเรียนและเขตที่ตั้งโรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2

จากภาพที่ 8 พบว่า กราฟทั้ง 3 เส้นไม่เป็นเส้นตรง มีทั้งขนานและไม่ขนานกัน แสดงให้เห็นว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 โดยภาพรวมในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ ไม่เป็นไปตามรูปแบบเดียวกัน กล่าวคือ โรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอโคกสูงมีประสิทธิภาพของโรงเรียนสูงกว่าอำเภอตาพระยา อำเภออรัญประเทศ และอำเภอวัฒนานคร โรงเรียนขนาดกลางในอำเภอวัฒนานคร มีประสิทธิภาพของโรงเรียนสูงกว่าอำเภอตาพระยา อำเภอโคกสูง และอำเภออรัญประเทศ โรงเรียนขนาดใหญ่ในอำเภอวัฒนานครมีประสิทธิภาพของโรงเรียนสูงกว่าอำเภอโคกสูง อำเภออรัญประเทศ และอำเภอตาพระยา

เพื่อให้เกิดความมั่นใจผู้วิจัยได้วิเคราะห์ความแปรปรวนของประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 จำแนกตามขนาดโรงเรียน และเขตที่ตั้งของโรงเรียน

ตารางที่ 19 วิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 จำแนกตามขนาดโรงเรียนและเขตที่ตั้งโรงเรียน

ประสิทธิผลของโรงเรียน โดยรวม	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
จำแนกตามขนาดโรงเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	8.513	4.256	11.949*	.000
	ภายในกลุ่ม	299	106.511	0.356		
	รวม	301	115.023			
จำแนกตามเขตที่ตั้งโรงเรียน	ระหว่างกลุ่ม	3	4.341	1.447	3.896*	.009
	ภายในกลุ่ม	298	110.682	0.371		
	รวม	301	115.023			

* $p < .05$

จากตารางที่ 19 แสดงว่า ขนาดโรงเรียนและเขตที่ตั้งโรงเรียนต่างกัน มีประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เพื่อให้ทราบความแตกต่างเป็นรายคู่ ผู้วิจัยจึงดำเนินการเปรียบเทียบรายคู่ ดังตารางที่ 20-21

ตารางที่ 20 การเปรียบเทียบรายคู่ของประสิทธิผลของโรงเรียน จำแนกตามขนาดโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2

ขนาดของโรงเรียน	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	ขนาดเล็ก	ขนาดใหญ่	ขนาดกลาง
		3.37	3.66	3.81
ขนาดเล็ก	3.37	-	0.29*	0.44*
ขนาดใหญ่	3.66	-	-	0.15
ขนาดกลาง	3.81	-	-	-

* $p < .05$

จากตารางที่ 20 พบว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียนโดยภาพรวม ในโรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดใหญ่ มีประสิทธิภาพของโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนสูงกว่าขนาดเล็ก ส่วนคู่อื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 21 การเปรียบเทียบรายคู่ประสิทธิภาพของโรงเรียน จำแนกเขตที่ตั้ง โรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2

เขตที่ตั้งโรงเรียน	ค่าเฉลี่ย	อรัญประเทศ	ตาพระยา	โคกสูง	วัฒนานคร
	$\bar{X}$	3.50	3.64	3.73	3.79
อรัญประเทศ	3.50	-	0.14	0.23	0.29*
ตาพระยา	3.64	-	-	0.09	0.15
โคกสูง	3.74	-	-	-	0.05
วัฒนานคร	3.79	-	-	-	-

* $p < .05$

จากตารางที่ 21 พบว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียนโดยภาพรวม โรงเรียนที่มีเขตที่ตั้งในอำเภออรัญประเทศกับอำเภอวัฒนานคร มีประสิทธิภาพของโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยอำเภอวัฒนานครมีการบริหารเชิงคุณภาพสูงกว่าอำเภออรัญประเทศ ส่วนคู่อื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตอนที่ 6 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารเชิงคุณภาพกับประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตารางที่ 22

ตารางที่ 22 ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารเชิงคุณภาพกับประสิทธิผลของโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2

ตัวแปร	Y_1		Y_2		Y_3		Y_4		Y	
	r	p	r	p	r	p	r	p	r	p
X_1	0.718*	0.000	0.992*	0.000	0.729*	0.000	0.763*	0.000	0.854*	0.000
X_2	0.861*	0.000	0.866*	0.000	0.814*	0.000	0.901*	0.000	0.919*	0.000
X_3	0.940*	0.000	0.809*	0.000	0.886*	0.000	0.978*	0.000	0.965*	0.000
X_4	0.907*	0.000	0.828*	0.000	0.881*	0.000	0.951*	0.000	0.953*	0.000
X	0.899*	0.000	0.918*	0.000	0.869*	0.000	0.943*	0.000	0.969*	0.000

* $p < .05$

จากตารางที่ 22 พบว่า การบริหารงานเชิงคุณภาพ โดยรวมและทุกด้าน กับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 โดยรวมและทุกด้าน มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูงมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เพื่อศึกษาระดับการบริหารเชิงคุณภาพของโรงเรียน และศึกษาระดับประสิทธิผลของโรงเรียน ศึกษาปฏิสัมพันธ์ของขนาดโรงเรียนและเขตที่ตั้งโรงเรียน ที่มีผลต่อการบริหารเชิงคุณภาพ และศึกษาปฏิสัมพันธ์ของขนาดโรงเรียนและเขตที่ตั้งโรงเรียนที่มีผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน รวมทั้งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารเชิงคุณภาพกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ส่วนประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ ครูที่ปฏิบัติการสอนจำนวน 1,338 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จะกำหนดขนาดจากตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (1970, pp. 607-610) หลังจากนั้น ทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) ตามขนาดโรงเรียน แล้วจึงทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) โดยได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 302 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารเชิงคุณภาพและประสิทธิผลของโรงเรียน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง 0.22 - 0.90 และ 0.26 - 0.87 มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามแต่ละฉบับเท่ากับ 0.95 และ 0.93 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทาง (Two-ways ANOVA) และการทดสอบสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation) แล้วทำการแปรผลและนำเสนอเป็นตารางประกอบ การบรรยายความเรียง

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารเชิงคุณภาพกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ปรากฏผลดังนี้

1. การบริหารเชิงคุณภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ การวางแผน การปฏิบัติตามแผน และการตรวจสอบ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ การแก้ไขปรับปรุง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

1.1 ด้านการวางแผน โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ โรงเรียนจัดวางระบบประกันคุณภาพภายในอย่างมีระบบ โรงเรียนเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์แผนงานให้ชุมชน/ องค์กรในชุมชนรับทราบ โรงเรียนวางแผน

กรอบอัตรากำลังทุกปีเพื่อวางแผนการดำเนินงานตามกิจกรรม และ โรงเรียนวางแผนร่วมกับชุมชน โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา ส่วนข้อที่ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ โรงเรียน จัดประชุมครูเพื่อศึกษาสภาพปัญหาความต้องการมาเป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาคุณภาพ นักเรียน

1.2 ด้านการปฏิบัติตามแผน โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ย จากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ปฏิบัติงานตามแผนงานหรือกิจกรรมที่วางไว้ ดำเนินการจัดซื้อและจัดจ้างตามแผนการใช้จ่ายงบประมาณของโรงเรียน และกำกับ ติดตาม นิเทศการดำเนินงานของโรงเรียนตามแผนงานที่วางไว้อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ส่วนข้อที่ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ประชาสัมพันธ์ความก้าวหน้าของโรงเรียนให้ชุมชนทราบอย่างต่อเนื่องและทั่วถึง

1.3 ด้านการตรวจสอบ โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ย จากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ตรวจสอบและรายงานผลการปฏิบัติงานตามกิจกรรมของโรงเรียน ตรวจสอบและวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามเป้าหมายที่กำหนดเพื่อปรับปรุงคุณภาพ และติดตาม กำกับการจัดทำข้อมูลและระบบสารสนเทศของโรงเรียน ส่วนข้อที่ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ตรวจสอบการประเมินผลคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

1.4 ด้านการแก้ไขปรับปรุง โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ย จากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ กำหนดนโยบายในการแก้ไขข้อบกพร่องในการเรียนรู้ของ นักเรียนรายบุคคล นำผลการประเมินจากหน่วยงานต่าง ๆ มาใช้ในการปรับปรุงพัฒนาโรงเรียน และพัฒนาปรับปรุงระบบสารสนเทศให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ส่วนข้อที่ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ปรับปรุงระบบประกันคุณภาพภายในโรงเรียน

2. ประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ความสามารถในการพัฒนา นักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก และความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม ส่วนข้อที่ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน เมื่อพิจารณาเป็น รายด้านพบว่า

2.1 ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง โดยรวม และรายข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในทุกระดับชั้นของ โรงเรียนอยู่ในเกณฑ์ระดับดี นักเรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ อย่างมีเหตุผล และโรงเรียนมีชื่อเสียงทางด้านทักษะวิชาการ ส่วนข้อที่ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ การเข้าศึกษาต่อในระดับชั้นที่สูงขึ้นของนักเรียนอยู่ในระดับที่น่าพอใจ

2.2 ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ นักเรียนประพฤติตัวเป็นแบบอย่างที่ดีของสังคม นักเรียนส่วนใหญ่ในโรงเรียนยอมรับฟังและเคารพความคิดเห็นของผู้อื่น และนักเรียนมีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ ส่วนข้อที่ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ นักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรมเหมาะสมกับวัย

2.3 ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารให้ความยืดหยุ่นต่อครูเพื่อรักษาผลประโยชน์หรือเป้าหมายของโรงเรียน ผู้บริหารและครูมีความสามารถในการแก้ไขสถานการณ์ฉุกเฉินหรือปัญหาเฉพาะหน้าของโรงเรียนที่เกิดขึ้นได้ และผู้บริหารสามารถผูกมิตรและใช้วิธีการประนีประนอมในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียนได้ ส่วนข้อที่ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ครูมีความสามารถในการแก้ปัญหาด้านการเรียนการสอนหรือหลักสูตร

2.4 ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ โรงเรียนมีการปรับเปลี่ยนวิสัยทัศน์ เป้าหมาย ตามสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคม ผู้บริหารและครูสามารถจัดกระบวนการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับสังคมและสภาพแวดล้อมในท้องถิ่น และผู้บริหารและครูยอมรับการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงในการดำเนินการต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของโรงเรียน ส่วนข้อที่ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารและครูได้นำนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีทางการศึกษามาใช้ปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน

3. ปฏิสัมพันธ์ของขนาดโรงเรียนและเขตที่ตั้ง โรงเรียนที่มีผลต่อการบริหารเชิงคุณภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 พบว่า มีปฏิสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า ขนาดโรงเรียนและเขตที่ตั้งโรงเรียนมีอิทธิพลร่วมกันต่อการบริหารเชิงคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 เมื่อจำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อจำแนกตามเขตที่ตั้งโรงเรียน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เช่นกัน

4. ปฏิสัมพันธ์ของขนาดโรงเรียนและเขตที่ตั้งโรงเรียนที่มีผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 พบว่า มีปฏิสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า ขนาดโรงเรียนและเขตที่ตั้งโรงเรียนมีอิทธิพลร่วมกันต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 เมื่อจำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อจำแนกตามเขตที่ตั้ง พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เช่นกัน

5. ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารเชิงคุณภาพกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า โดยรวมและทุกด้าน มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูงมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การอภิปรายผล

การอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกล่าวถึงประเด็นสำคัญจากการศึกษาค้นพบ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การบริหารเชิงคุณภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยตามลำดับดังนี้ ด้านการวางแผน ด้านการปฏิบัติตามแผน ด้านการตรวจสอบ และด้านการปรับปรุงแก้ไข ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนส่วนใหญ่เห็นความสำคัญของการบริหารเชิงคุณภาพ จึงทำให้การปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก และอาจเป็นเพราะโรงเรียนทุกแห่งได้มีการจัดวางระบบประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนอย่างเข้มแข็งซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ด้านการบริหารจัดการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ที่กล่าวถึงความสำเร็จในการบริหารคือโรงเรียนทุกแห่งมีระบบประกันคุณภาพภายในที่เข้มแข็ง ตามกฎกระทรวงว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 ประกอบด้วย การวางแผน ปฏิบัติตามแผน ตรวจสอบ และแก้ไขปรับปรุง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2, 2557, หน้า 31-32) ซึ่งสอดคล้องกับสำนักเลขาธิการสภาการศึกษา (2544, หน้า 10-12) ที่กล่าวว่า การใช้กระบวนการดำเนินงานวงจรเดมมิง (Deming) โดยการควบคุมคุณภาพคือ การที่โรงเรียนต้องร่วมกันวางแผนและดำเนินการตามแผนเพื่อให้โรงเรียนมีคุณภาพตามเป้าหมายและมาตรฐานการศึกษา ส่วนการตรวจสอบคุณภาพ คือ การที่โรงเรียนต้องร่วมกันตรวจสอบเพื่อพัฒนาปรับปรุงคุณภาพของงานให้เป็นที่ไปตามเป้าหมายและมาตรฐานการศึกษา สอดคล้องกับสมศักดิ์ ฝั้นคำฮ้าย (2546, หน้า 108) ซึ่งศึกษาการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารที่ผ่านเกณฑ์คุณภาพของคณะกรรมการข้าราชการครูตามความเห็นของข้าราชการครูในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดลำปาง ผลการศึกษาพบว่า ข้าราชการครูมีความเห็นว่า การบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนตามวงจรแห่งความสำเร็จ (PDCA) ในภาพรวม ผู้บริหารได้ปฏิบัติตามวงจรแห่งความสำเร็จ (PDCA) อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏว่า มีการใช้กระบวนการบริหารตามวงจรแห่งความสำเร็จอยู่ระดับมากทุกด้าน สอดคล้องกับงานวิจัยของภูษิต โภคพลากรณ์ (2547, หน้า 84) ซึ่งศึกษาการบริหารเชิงคุณภาพตามธรรมนูญโรงเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 มีการบริหารเชิงคุณภาพ

ตามธรรมนูญโรงเรียน โดยใช้กระบวนการบริหารคุณภาพวงจร PDCA โดยภาพอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของนพรัตน์ ชัชวาลย์ (2549, หน้า 59) ซึ่งศึกษาการบริหารโดยใช้วงจรคุณภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 1 ผลการศึกษาพบว่า ครูผู้สอนในโรงเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียน โดยใช้วงจรคุณภาพ โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของประกอบ พอดิ (2549, หน้า 83) ซึ่งศึกษาการนำวงจรเดมมิ่งมาใช้ในการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า การนำวงจรเดมมิ่งมาใช้ในการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงทำให้การบริหารเชิงคุณภาพของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 ทั้งโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน ผู้วิจัยได้แยกอภิปรายแต่ละด้านไว้ ดังนี้

1.1 ด้านการวางแผน โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 (2557) มียุทธศาสตร์เกี่ยวกับการวางแผนด้านการจัดทำแผนปฏิบัติการตามปีงบประมาณ โดยจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้รับบริการให้มีประสิทธิภาพและความคุ้มค่ามากที่สุด มีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล นโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ มีการวิเคราะห์ผลดี ผลเสียให้ครอบคลุมทุกด้าน กำหนดขั้นตอนการปฏิบัติงานที่โปร่งใส มีกลไกตรวจสอบการปฏิบัติงานในแต่ละขั้นตอน มีรายละเอียดของการปฏิบัติงาน ระยะเวลา และงบประมาณที่ชัดเจน นอกจากนี้ยังให้ความสำคัญกับการวางแผนด้านการจัดโครงสร้างและกระบวนการทำงานที่ชัดเจน ตามภารกิจและหน้าที่ มีการจัดการบริหารงานออกเป็น 6 กลุ่มงาน คือ กลุ่มอำนวยการ กลุ่มบริหารงานบุคคล กลุ่มนโยบายและแผน กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา และกลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์ ซึ่งแต่ละกลุ่มงานจะทำหน้าที่ในการดูแลคุณภาพของโรงเรียนในด้านต่าง ๆ ช่วยลดการทำงานที่ซ้ำซ้อน เกิดความคุ้มค่าและประโยชน์สูงสุดต่อโรงเรียน สอดคล้องกับ Sergiovanni (1982, p. 332) กล่าวว่า การวางแผนเป็นการเชื่อมโยงความมุ่งหมายและโครงการการปฏิบัติงานให้เป็นเชิงประจักษ์และการวางแผนจะช่วยทำให้โครงสร้างของงานออกมาในรูปของการนำไปปฏิบัติ สอดคล้องกับงานวิจัยของสมศักดิ์ ฝั้นคำอ้าย (2546, หน้า 102) ซึ่งศึกษาการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารที่ผ่านเกณฑ์คุณภาพของคณะกรรมการข้าราชการครูตามความเห็นของข้าราชการครูในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดลำปาง ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารใช้กระบวนการวางแผน

ในการบริหารงานวิชาการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการปฏิบัติ อยู่ในระดับมากทุกข้อ สอดคล้องกับงานวิจัยของประกอบ พอดี (2549, หน้า 86) ซึ่งศึกษาการนำ วงจรเดมมิ่งมาใช้ในการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า การนำวงจรเดมมิ่งมาใช้ในการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 ด้านการวางแผนอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัย ของมงคล จันทนะ (2546, หน้า 91) ศึกษาพฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอำเภอพนัสนิคม ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมการบริหารของ ผู้บริหารโรงเรียนด้านการวางแผน อยู่ในระดับมากเช่นกัน

1.2 ด้านการปฏิบัติตามแผน โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจาก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 (2557) ให้ความสำคัญกับการปฏิบัติตามแผน โดยมีมาตรการเร่งรัดการเบิกจ่ายงบประมาณให้เป็นไปตามแผนงานที่กำหนดไว้ใน แผนปฏิบัติราชการ เพื่อเป็นการผลักดันการปฏิบัติงานตามแผนงานหรือกิจกรรมตามปฏิทินที่กำหนด มีการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาบุคลากรของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและ โรงเรียนในสังกัด ให้สามารถพัฒนาการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพตามสมรรถนะ ทำให้โรงเรียนมีความเข้มแข็ง ในการบริหารจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ อาจกล่าวได้ว่าความสำเร็จในการบริหารคือ ผู้บริหาร และบุคลากรทุกระดับให้ความสำคัญในการใช้แผนเป็นเครื่องมือในการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543, หน้า 28) ที่กล่าวว่า บุคลากรที่มีหน้าที่รับผิดชอบ ในงานแต่ละงานต้องดำเนินงานตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ ซึ่งในขั้นตอนของการปฏิบัติตามแผน จะทำให้ทราบว่าแผนที่วางไว้มีปัญหาหรือมีอุปสรรคใดบ้าง สอดคล้องกับงานวิจัยของขงยุทธ แดงหอม (2546, หน้า 94) ซึ่งศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินการวางแผนปฏิบัติการประจำปีของ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอ่างทอง ผลการศึกษาพบว่า สภาพ การดำเนินการวางแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดอ่างทอง ด้านการปฏิบัติตามแผน อยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฉลอง จำมา (2544, หน้า 63) ที่ได้ศึกษาพฤติกรรมการใช้วงจรควบคุมคุณภาพในการปฏิบัติงาน ตามเกณฑ์มาตรฐานด้านการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมการใช้วงจรควบคุมคุณภาพในการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านการตรวจสอบ โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากการตรวจสอบทำให้โรงเรียนทราบข้อมูลว่ามีปัญหาอะไรเกิดขึ้นบ้าง จำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงแก้ไข สิ่งใดเพื่อให้โรงเรียนบรรลุประสิทธิผล อีกทั้งหลังจากตรวจสอบแล้วหากโรงเรียนทำได้ตาม

เป้าหมายที่กำหนดให้รักษาคุณภาพนี้ไว้ แต่หากตรวจสอบแล้วไม่เป็นไปตามเป้าหมายจะทำให้โรงเรียนหาสาเหตุได้ทันทีและแก้ไขปัญหานั้น สอดคล้องกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 (2557) ได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการนิเทศ ตรวจสอบและประเมินผล โดยการติดตามความก้าวหน้าของจุดเน้นและตัวชี้วัดความสำเร็จเพื่อตรวจสอบถึงผลงานที่เกิดขึ้นจริงแล้วเปรียบเทียบกับเป้าหมายที่กำหนด อันจะนำไปสู่การทบทวนปรับปรุง แก้ไขเป้าหมายและกลยุทธ์ให้มีความเหมาะสม โดยแบ่งเป็น 2 ระยะ คือ 1) การตรวจสอบ การประเมินผลระยะครึ่งปีเพื่อทราบถึงความก้าวหน้า ปัญหา อุปสรรค รวมทั้งทบทวนกลยุทธ์ จุดเน้น ความสำเร็จหรือการปรับแผนให้มีความเหมาะสม 2) การตรวจสอบ ประเมินผลเมื่อสิ้นสุดแผน เป็นการประมวลผลแผน เมื่อสิ้นสุดปีงบประมาณ เพื่อสรุปผลการปฏิบัติงานและประสิทธิผลของโรงเรียนตลอดช่วงเวลา 1 ปีงบประมาณ สอดคล้องกับเนตรนพิชญ์ จำปาเทศทอง (2544, หน้า 22) ที่กล่าวว่า การตรวจสอบและประเมินผลเป็นกลไกกระตุ้นให้เกิดการพัฒนา เพื่อเป็นข้อมูลย้อนกลับที่ทำให้โรงเรียนทราบผลการดำเนินงานของตนเอง

1.4 ด้านการแก้ไขปรับปรุง โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 (2557) มีนโยบายในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในการบริหารโรงเรียน โดยมีการกำหนดนโยบายการปรับปรุงระบบประกันคุณภาพภายในโรงเรียน นำผลที่ได้จากการประเมินมาปรับปรุงและหาแนวทางแก้ไขและพัฒนา โดยมีการระดมทรัพยากรจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อสนับสนุนปัจจัยพื้นฐาน สร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสำนักงานเขตพื้นที่ โรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน นำผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมาวิเคราะห์ เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา นอกจากนี้ยังให้ความสำคัญในการปรับปรุงข้อมูลสารสนเทศอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับวรรณิ พจน์พัฒนพล (2542, หน้า 111) ซึ่งศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานตามมาตรฐาน โรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 12 ผลการศึกษาพบว่า ด้านการบริหารโรงเรียนมีการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนและจัดให้มีการนิเทศอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ มีการนิเทศและดำเนินงานตามแผนที่กำหนดไว้ทุกขั้นตอน และนำผลการนิเทศมาปรับปรุงพัฒนางาน ซึ่งสอดคล้องกับสมศักดิ์ ผืนคำอ้าย (2546, หน้า 113) ซึ่งศึกษาการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารที่ผ่านเกณฑ์คุณภาพของคณะกรรมการข้าราชการครูตามความเห็นของข้าราชการครูในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดลำปาง ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารมีการปรับปรุงแก้ไขการบริหารโรงเรียนทั้ง 6 งาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. ประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่

ความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม และความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน ทั้งนี้เนื่องจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 (2557) ได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการจัดการศึกษา 5 ด้านเพื่อให้เกิดแก่ผู้เรียน ได้แก่

- 1) พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับตามหลักสูตรและส่งเสริมความสามารถด้านเทคโนโลยีเพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้
- 2) ปลุกฝังคุณธรรม ความสำนึกในความเป็นชาติไทย และวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม เช่น การจัดกิจกรรมค่ายส่งเสริมวิถีประชาธิปไตย สถานศึกษาพอเพียง จัดกิจกรรมปฏิบัติธรรมรักษาศีล
- 3) ขยายโอกาสทางการศึกษาให้ทั่วถึงครอบคลุม ผู้เรียนได้รับโอกาสในการพัฒนาเต็มศักยภาพ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กได้เรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับ
- 4) พัฒนาคูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งระบบให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพ เช่น การศึกษาดูงาน ด้านวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียน จัดอบรมเชิงปฏิบัติการทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และ
- 5) พัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาตามแนวทางการกระจายอำนาจทางการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล เน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน สอดคล้องกับแนวคิดของ Mott (1972, p. 373) กล่าวว่า ประสิทธิภาพ คือ คุณภาพที่เกิดกับผู้เรียน เป็นผู้ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงเป็นที่น่าพอใจ มีการพัฒนาความรู้ ความสามารถ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรม สอดคล้องกับงานวิจัยของสมบุญ เพ็ญพิจิตร (2548, หน้า 41) ซึ่งศึกษาประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ฉะเชิงเทรา เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ฉะเชิงเทรา เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของภัทรพร อะพรรัมย์ (2555, หน้า 76) ซึ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียน ประถมศึกษาในอำเภอบินทร์บุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอบินทร์บุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของเสาวลักษณ์ โสมาทต (2553, หน้า 59) ซึ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสตรีกับประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 พบว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเช่นกัน

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงทำให้ประสิทธิผลของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ทั้งโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน ผู้วิจัยได้แยกอภิปรายแต่ละด้านไว้ ดังนี้

2.1 ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง โดยรวมและรายช้อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 (2557) ได้กำหนดยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับตามหลักสูตร และส่งเสริมความสามารถด้านเทคโนโลยีเพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ โดยมีการกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้จากการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (O-Net) และการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ (NT) เพิ่มขึ้นร้อยละ 5 และจัดให้มีโครงการหรือกิจกรรมสร้างและพัฒนาคลังข้อสอบเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยมอบหมายให้กลุ่มเครือข่าย 10 กลุ่มจัดทำแบบทดสอบ แบ่งเป็น 2 ระยะ คือ ระยะแรกจัดทำแบบทดสอบระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ประถมศึกษาปีที่ 5 และมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระยะที่ 2 จัดทำแบบทดสอบระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ประถมศึกษาปีที่ 6 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากนั้นดำเนินการทดสอบผู้เรียนทุกโรงเรียนในสังกัด ก่อนที่จะมีการทดสอบจริงตามกำหนดการสอบของสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ เพื่อเป็นการวางแผนเตรียมความพร้อมและเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อีกทั้งปัจจุบัน โรงเรียนต้องจัดการศึกษาโดยเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางทำให้ผู้บริหารและครูมีความกระตือรือร้นที่จะพัฒนานักเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของมนตรี บุญธรรม (2544, หน้า 93) ซึ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ผลการศึกษาพบว่า ประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานการศึกษาแห่งชาติ ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของอำนาจ ชัยนันทน์คร (2544, หน้า 83) ซึ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารกับประสิทธิผลของ โรงเรียนมูลนิธิคณะเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทย พบว่า ประสิทธิผลของโรงเรียน ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ทั้งโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของฉิมพัญญา เสงาย (2549, หน้า 73) ซึ่งศึกษาประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษาเครือข่ายการศึกษาที่ 2 แกลงบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า ประสิทธิผลของโรงเรียน ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง อยู่ในระดับมากเช่นกัน

2.2 ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก โดยรวมและรายช้อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนให้ความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ส่งเสริมให้นักเรียนประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 (2557) ที่ได้กำหนดยุทธศาสตร์ด้านการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ความสำนึกในความเป็นชาติไทยและวิถีชีวิตตามหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม โดยมีการกำหนดให้แต่ละโรงเรียนมีกิจกรรม

ทางศาสนา กิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นและสังคมอย่างสม่ำเสมอ จัดให้มีโครงการปฏิบัติธรรม รักษาศีล อีกทั้งส่งเสริมให้โรงเรียนจัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน เช่น กิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียน กิจกรรมส่งเสริมความมีจิตสาธารณะ นอกจากนี้ยังส่งเสริมให้โรงเรียน ให้โรงเรียนเข้ารับการประเมิน โรงเรียนวิถีพุทธ เพื่อมุ่งเน้นพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวกต่อตนเองและสังคม ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541, หน้า 33-39) ที่ได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานด้านทัศนคติของนักเรียนไว้ ซึ่งโรงเรียนทุกโรงเรียนต้องพยายามทำให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐานเพื่อรองรับการประเมินจากสถาบันส่งเสริมการประเมินคุณภาพ และมาตรฐานแห่งชาติ (สมศ.) การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นนักเรียนเป็นสำคัญและเน้นคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ตามหลักสูตรของโรงเรียน ทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นที่จะพัฒนาตนเอง ส่งผลให้ประสิทธิผลของโรงเรียนสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับประเวศ วะสี (2544, หน้า 25) กล่าวว่า การปฏิรูปการเรียนรู้ให้มีกระบวนการที่ง่าย สนุก และพัฒนาได้ตามศักยภาพของความเป็นมนุษย์ จะต้องปรับการเรียนรู้ให้นักเรียนมีคุณลักษณะสามารถดำรงชีวิตในสังคมโลกาภิวัตน์ได้อย่างมีความสุข สอดคล้องกับงานวิจัยของสมโชค โพธิ์งาม (2550, หน้า 68) ซึ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาสระแก้ว เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า ประสิทธิผลของโรงเรียน ด้านความสามารถในการพัฒนา นักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก อยู่ในระดับมาก เนื่องจากโรงเรียนที่การจัดการเรียนการสอนที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนจะหาวิธีที่เหมาะสมพัฒนานักเรียนให้เป็นคนดี คนเก่ง และเรียนรู้อย่างมีความสุข สอดคล้องกับงานวิจัยของขวัญใจ ศรีทาพัคค์ (2548, หน้า 85) ซึ่งศึกษาความสัมพันธ์ ระหว่างภาวะผู้นำเชิงปฏิรูปกับประสิทธิผลในการบริหารของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า ประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ งานวิจัยของทิพวรรณ ปุณณินท์ (2551, หน้า 65) ซึ่งศึกษาอิทธิพลของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ของผู้บริหารต่อประสิทธิผลของโรงเรียนคาทอลิก สังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑล กรุงเทพฯ เขต 6 พบว่า ประสิทธิผลของโรงเรียนคาทอลิก ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติ ทางบวก อยู่ในระดับมาก

2.3 ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน โดยรวมและรายชื่ออยู่ใน ระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 (2557) ได้กำหนด ยุทธศาสตร์ด้านพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาตามแนวทางการกระจายอำนาจทาง การศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล เน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนและความร่วมมือกับองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา มุ่งพัฒนาระบบ

การจัดการตามเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ มีระบบการบริหารจัดการที่มีการใช้เทคโนโลยีในการบริหาร เพื่อให้แก้ปัญหาได้อย่างรวดเร็ว ทันเหตุการณ์ นอกจากนี้ยังมีนโยบายในการจัดตั้งกลุ่มเครือข่าย เพื่อเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการและแก้ปัญหาต่าง ๆ ของโรงเรียนได้อย่างใกล้ชิด จึงทำให้การแก้ปัญหาภายในโรงเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ จินพัญ เภาฉาย (2549, หน้า 70) ซึ่งศึกษาประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษาเครือข่ายการศึกษาที่ 2 แกลงบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียน ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของนิศานาด นนท์จุมจัง (2552, หน้า 103) ซึ่งศึกษาภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพของผู้บริหารโรงเรียน และประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว ผลการศึกษาพบว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียน ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียนอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของสมบุรณ์ เพ็ญพิจิตร (2548, หน้า 42) ซึ่งศึกษาประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะเชิงเทรา เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียน ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะเชิงเทรา เขต 1 อยู่ในระดับมาก

2.4 ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม โดยรวม และรายชื่ออยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากในยุคที่สังคมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โรงเรียนมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการดำเนินงานอย่างค่อเนื่อง มีการวางแผนในการพัฒนาโรงเรียนให้เข้ากับบริบทของชุมชนและสิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 (2557) ได้กำหนดยุทธศาสตร์ด้านพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งระบบให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการกำหนดตัวชี้วัดร้อยละ 80 ของครูและบุคลากรทางการศึกษาใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารอย่างสะดวก รวดเร็ว ทันต่อเหตุการณ์ และพัฒนาตนเองตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ส่งเสริมสนับสนุนให้โรงเรียนที่มีครูน้อยจัดการศึกษาโดยใช้การเรียนรู้ทางไกลผ่านดาวเทียม เพื่อทดแทนอัตราค่าจ้างครูที่ขาด จัดให้มีการอบรมแท็บเล็ตให้กับครู เพื่อให้สามารถใช้สื่อนวัตกรรม เทคโนโลยีสมัยใหม่ประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน ทำให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับเสาวลักษณ์ โสมาทัด (2553, หน้า 66) กล่าวว่า การที่โรงเรียนมีความสามารถยอมรับในการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ และนำมาซึ่งการปรับใช้เพื่อการพัฒนาโรงเรียน มีการวางแผน การปรับปรุงรูปแบบในการดำเนินงาน โดยนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาพัฒนาผู้เรียน ส่งผลให้โรงเรียนมีความเจริญก้าวหน้าและประสบผลสำเร็จในทุกด้าน สอดคล้องกับงานวิจัยของ จินพัญ เภาฉาย (2549, หน้า 70) ซึ่งศึกษาประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษาเครือข่ายการศึกษาที่ 2

แกลงบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียน ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของจิตติมา นันทพานิช (2547, หน้า 101) ซึ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียน ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม ในอำเภอเมืองจังหวัดฉะเชิงเทรา อยู่ในระดับมาก

3. ปฏิสัมพันธ์ของขนาดโรงเรียนและเขตที่ตั้งโรงเรียนที่มีผลต่อการบริหารเชิงคุณภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 พบว่า มีปฏิสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า ขนาดโรงเรียนและเขตที่ตั้งโรงเรียนมีอิทธิพลร่วมกันต่อการบริหารเชิงคุณภาพของโรงเรียน โดยพบว่า โรงเรียนขนาดกลางในเขตที่ตั้งอำเภอวัฒนานครร่วมส่งผลต่อการบริหารเชิงคุณภาพของโรงเรียน ทั้งนี้เนื่องจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 (2557) ได้กำหนดจุดเน้นด้านการบริหารจัดการไว้ว่า ร้อยละ 100 ของโรงเรียนได้รับการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลอย่างเป็นระบบและทั่วถึง จึงส่งผลให้โรงเรียนขนาดกลางในเขตที่ตั้งอำเภอวัฒนานครมีการบริหารเชิงคุณภาพอย่างเป็นระบบ เพราะโรงเรียนส่วนใหญ่ในอำเภอวัฒนานครเป็นโรงเรียนขนาดกลาง ทำให้การปฏิบัติงานเกิดความคล่องตัว ผู้บริหารและครูมีปฏิสัมพันธ์กัน มีการวางแผนพัฒนาโรงเรียนร่วมกัน ในขณะที่เดียวกันเขตที่ตั้งโรงเรียนร่วมส่งผลต่อการบริหารเชิงคุณภาพของโรงเรียนเช่นกัน ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากอำเภอวัฒนานครเป็นที่ตั้งภูมิลำเนาของผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ตลอดจนข้าราชการการเมืองหลายท่าน จึงทำให้รับรู้ถึงสภาพ ปัญหา ข้อมูลที่เป็นจริง และสามารถหาแนวทางแก้ไขปัญหา พร้อมทั้งวางแผนพัฒนาอำเภอวัฒนานครให้เกิดความเจริญก้าวหน้าในทุก ๆ ด้าน รวมถึงด้านการศึกษา โดยเป็นอำเภอเดียวในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ที่มีมหาวิทยาลัยมากถึง 2 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยบูรพาและวิทยาลัยโพธิวิชชาลัย ภายใต้การดูแลของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สอดคล้องกับงานวิจัยของชูเพียร คำสำราญ (2549, หน้า 94) ซึ่งศึกษาคุณธรรมจริยธรรมอิสลามของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ปัตตานี ยะลา นราธิวาส ผลการศึกษาพบว่า ขนาดโรงเรียนและจังหวัดที่ตั้งมีปฏิสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

4. ปฏิสัมพันธ์ของขนาดโรงเรียนและเขตที่ตั้งโรงเรียนที่มีผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 พบว่า มีปฏิสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า ขนาดโรงเรียนและเขตที่ตั้งโรงเรียนมีอิทธิพลร่วมกันต่อประสิทธิผลของโรงเรียน โดยพบว่า โรงเรียนขนาดกลางในเขตที่ตั้งอำเภอวัฒนานครร่วมส่งผลต่อ

ประสิทธิผลของโรงเรียน ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนขนาดกลางสามารถจัดประชุม อบรมครูทั้งโรงเรียน เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจให้เกิดความตระหนักเห็นความสำคัญและความจำเป็นในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีการบริหารจัดการที่คล่องตัว ลดขั้นตอนการทำงาน สามารถแสดงความคิดเห็น และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ซึ่งกันและกันได้อย่างทั่วถึง ครูมีความใกล้ชิด สนับสนุน ผูกพันกันมากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ อีกทั้งโรงเรียนขนาดใหญ่มีนุศลากรมาก ทำให้เมื่อมีข่าวสารการประชุมต้องดำเนินการประชุมทีละกลุ่ม เช่น เรียกประชุมหัวหน้าฝ่าย หัวหน้ากลุ่มสาระ แล้วนำข้อมูลข่าวสารที่รับทราบมาแจ้งผู้ที่เกี่ยวข้องอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งอาจทำให้รับข้อมูลคลาดเคลื่อน ส่วนโรงเรียนขนาดเล็กจะประสบปัญหาขาดแคลนหลายด้าน เช่น ด้านงบประมาณ ด้านอาคารเรียน อาคารประกอบการ ห้องปฏิบัติการ แหล่งเรียนรู้และสื่อต่าง ๆ ครูไม่ครบชั้น ไม่ครบทุกกลุ่มสาระ การเรียนรู้ ในขณะที่เดียวกันเขตที่ตั้งอำเภอพัฒนานครร่วมส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน เนื่องจากมีความอุดมสมบูรณ์ด้านทรัพยากรธรรมชาติ เช่น เขื่อนพระพรอง อ่างเก็บน้ำห้วยชัน อ่างเก็บน้ำทับประคู้ ป่าชุมชนหนองมะอี ป่าชุมชนหนองน้ำใส เป็นต้น จึงทำให้ประชากรในพื้นที่มีแหล่งอาหารซึ่งมาจากแหล่งน้ำและป่าของชุมชนในการเลี้ยงชีพ สามารถนำประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่มาใช้ในการประกอบอาชีพ ด้านเศรษฐกิจ อาชีพหลัก ได้แก่ เกษตรกรรม ค้าขาย ทำไร่ไถนา และข้าราชการ ด้านเกษตรและอุตสาหกรรมมีผลผลิตทางการเกษตรที่สำคัญ ได้แก่ ข้าว มันสำปะหลัง อ้อย ยูคาลิปตัส ข้าวโพด รวมถึงเป็นเขตที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรม เช่น โรงงานอีสต์บอร์ด จำกัด โรงงานน้ำตาลตะวันออก โรงงานแปรงไม้เย็บบุรพา โรงงานโปรเฟสชั่นแนล เวสต์ จำกัด ด้านการศึกษา มีสถาบันการศึกษาที่สำคัญ ได้แก่ มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาลัยเทคนิคสระแก้ว และวิทยาลัยโพธิวิชชาลัยภายใต้การดูแลของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ศูนย์สารสนเทศเพื่อการบริหารและพัฒนางานปกครอง, 2555) นอกจากนี้อำเภอพัฒนานครยังเป็นที่ตั้งภูมิลำเนาของข้าราชการการเมืองระดับจังหวัดและระดับประเทศ รวมทั้งเป็นที่ตั้งภูมิลำเนาของผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 2 สอดคล้องกับงานวิจัยของชูเพียร คำสำราญ (2549, หน้า 94) ซึ่งศึกษาคุณธรรมจริยธรรมอิสลามของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ปัตตานี ยะลา นราธิวาส ผลการศึกษาพบว่า ขนาดโรงเรียนและจังหวัดที่ตั้งมีปฏิสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

5. ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารเชิงคุณภาพกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ผลการศึกษา พบว่า โดยรวมและทุกด้าน มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูงมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 6 มาตรา 47 ได้กำหนดให้โรงเรียนมีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546ก, หน้า 28-29) และระบบการประกันคุณภาพจัดเป็นเรื่องเดียวกับกระบวนการบริหารงานเชิงคุณภาพหรือวงจรคุณภาพที่ผู้บริหารโรงเรียนทราบกันคืออยู่แล้วว่าเป็นการทำงานตามปกติของโรงเรียน ซึ่งจะเป็นระบบที่ผสมผสานอยู่ในกระบวนการบริหารจัดการศึกษาที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545, หน้า 12) สอดคล้องกับแนวคิดของสมคิด พรหมจรรย์ และสุพัตร์ พิบูลย์ (2544, หน้า 7-8) ที่กล่าวว่า การบริหารเชิงคุณภาพเป็นกระบวนการดำเนินงานให้สถานศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ต้องการประกอบด้วยการดำเนินงาน 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน (Plan) การลงมือปฏิบัติ (Do or implementation) และการตรวจสอบผลปฏิบัติงานหรือประเมิน (Check or evaluation) และการปรับปรุงแก้ไขการทำงาน (Act or adjust) เรียกย่อ ๆ ว่า วงจรการบริหารงานแบบวงจรคุณภาพ (PDCA) สอดคล้องกับแนวความคิดของสมศักดิ์ คลประสิทธิ์ (2539, หน้า 33) ที่กล่าวว่า องค์ประกอบที่สำคัญของการบริหารคุณภาพทั่วทั้งองค์กรส่งผลทำให้มีการปรับปรุงการทำงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การดำเนินงานในทุก ๆ ด้านมีคุณภาพ ผลจากการทำงานที่มีคุณภาพจะได้ผลผลิตที่มีคุณภาพตามความต้องการและความคาดหวังของผู้รับบริการ และสอดคล้องกับ Glickman, Gordon, and Ross (2001, p. 49) ที่สรุปคุณลักษณะของโรงเรียนที่มีประสิทธิผลหรือโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จในการบริหารงานที่ปรับปรุงแล้ว คือ ใช้วิธีการที่หลากหลายเพื่อพัฒนาปรับปรุงโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอำนาจ เหมขุนทด (2544, หน้า 80) ซึ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินงานตามมาตรฐานวิชาชีพครูกับประสิทธิผลของวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก ผลการศึกษาพบว่า การดำเนินงานตามมาตรฐานวิชาชีพครูกับประสิทธิผลของวิทยาลัยเทคนิค ทั้งโดยรวมและรายทุกด้านมีความสัมพันธ์ทางบวก สอดคล้องกับงานวิจัยของสายใจ ศรีดี (2542, หน้า 95) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบที่สนับสนุนการบริหารคุณภาพกับสุขภาพองค์กรของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ผลการศึกษาพบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของวรรณ พงษ์วงษ์ (2544, หน้า 79) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพองค์กรกับประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ผลการศึกษาพบว่า สุขภาพองค์กรแต่ละด้านและประสิทธิผลโดยรวมของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 12 มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อยู่ในระดับสูง

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารเชิงคุณภาพกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 มีข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การบริหารเชิงคุณภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

1.1 ด้านการวางแผน พบว่า ข้อที่ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ โรงเรียนจัดประชุมครูเพื่อศึกษาสภาพปัญหาความต้องการมาเป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาคุณภาพนักเรียน ซึ่งโรงเรียนควรปรับปรุงพัฒนาเกี่ยวกับการจัดให้ชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพนักเรียน มีการวางแผนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

1.2 ด้านการปฏิบัติตามแผน พบว่า ข้อที่ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ประชาสัมพันธ์ความก้าวหน้าของโรงเรียนให้ชุมชนทราบอย่างต่อเนื่องและทั่วถึง ซึ่งโรงเรียนควรเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ผลงานการปฏิบัติงานของโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ

1.3 ด้านการตรวจสอบ พบว่า ข้อที่ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ตรวจสอบการประเมินผลคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งโรงเรียนควรมีการกำหนดแนวทางในการพัฒนาทั้งระบบ มีการจัดประชุมแลกเปลี่ยนความรู้และทักษะในการติดตามตรวจสอบ โดยเฉพาะการตรวจสอบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน รวมถึงควรจัดหาและจัดทำเครื่องมือการตรวจสอบการปฏิบัติงานที่มีคุณภาพ

1.4 ด้านการแก้ไขปรับปรุง พบว่า ข้อที่ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ปรับปรุงระบบประกันคุณภาพภายในโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนควรให้ความสำคัญในปรับปรุงคุณภาพของโรงเรียนอย่างต่อเนื่องและไม่หยุดนิ่ง ถึงแม้ว่าระบบประกันคุณภาพภายในจะดีอยู่แล้ว

2. ประสิทธิภาพผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

2.1 ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง พบว่า ข้อที่ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การเข้าศึกษาต่อในระดับชั้นที่สูงขึ้นของนักเรียนอยู่ในระดับที่น่าพอใจ ซึ่งโรงเรียนควรจัดให้มีครูแนะแนวและให้สอนแนะแนวอย่างจริงจังและต่อเนื่องสม่ำเสมอ นอกจากนี้ควรสร้างเครือข่ายแนะแนวกับโรงเรียนอื่น ๆ

2.2 ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก พบว่า ข้อที่ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรมเหมาะสมกับวัย ซึ่งโรงเรียนควรสร้างแรงจูงใจให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการศึกษา เสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและความมีระเบียบวินัยในตนเอง จนเกิดการพัฒนาตนเองและนำไปปฏิบัติได้เป็นอย่างดี

2.3 ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน พบว่า ข้อที่ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ครูมีความสามารถในการแก้ปัญหาด้านการเรียนการสอนหรือหลักสูตร ซึ่งโรงเรียนควรเข้าร่วม

การอบรม ประชุมสัมมนาเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ต่าง ๆ จากนั้นนำข้อมูลมาจัดทำหลักสูตร และประยุกต์ใช้ในโรงเรียนเพื่อประโยชน์ของโรงเรียน รวมถึงสร้างความสามัคคีกัน ประสานความร่วมมือเพื่อเป้าหมายในการพัฒนาการเรียนการสอนของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

2.4 ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม พบว่า ข้อที่ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารและครูได้นำนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีทางการศึกษามาใช้ ปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน ซึ่งโรงเรียนควรส่งเสริมและเปิดโอกาสให้ครูได้พัฒนาวิธีการสอน หรือพัฒนานวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ของนักเรียน จัดให้มีสื่อและแหล่งเรียนรู้ ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2
2. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารเชิงคุณภาพและปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาต่อไป
3. การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาการบริหารเชิงคุณภาพเฉพาะโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ดังนั้น หากมีการศึกษาการบริหารเชิงคุณภาพในเขตพื้นที่การศึกษาที่ใกล้เคียงกัน รวมทั้งมีการเปรียบเทียบให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างเขตพื้นที่การศึกษา จะทำให้เห็นภาพรวมของการศึกษาอย่างครอบคลุม

บรรณานุกรม

- กมล สูดประเสริฐ. (2542). *โครงสร้างการบริหารการศึกษาประเทศสหรัฐอเมริกา*. กรุงเทพฯ: ที พี พรินท์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). *เอกสารการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา: กรอบและแนวการดำเนินงาน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546 ก). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 พร้อมกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องและพระราชบัญญัติการศึกษา ภาคบังคับ พ.ศ. 2545*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546 ข). *คู่มือบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กลุ่มนโยบายและแผน. (2555). *คู่มือการวางแผนเชิงกลยุทธ์*. สุราษฎร์ธานี: สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3.
- กิตติ เฟื่องฟู. (2549). *การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครศรีธรรมราช.
- เก่ง ตลาดธานี. (2550). *การบริหารงานสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคลตามรูปแบบศูนย์พัฒนาคุณภาพ การศึกษาในเขตอำเภอเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ขวัญใจ ศรีทาพัคตร์. (2548). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงปฏิรูปกับประสิทธิผลใน การบริหารของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จันทนา มั่นคง. (2546). *ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบที่สนับสนุนการบริหารคุณภาพกับ ประสิทธิภาพของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัด กำแพงเพชร*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.

- จันทร์ธานี สงวนนาม. (2551). *ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: บั๊กพอยท์.
- จรัส นองมาก. (2545). *การประกันคุณภาพการศึกษาอย่างถูกต้องและมีความสุข*. กรุงเทพฯ: ฟิสิกส์การพิมพ์.
- ฉิมพัญ เงาฉาย. (2549). *ประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษาเครือข่ายการศึกษาที่ 2 แกลงบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 2. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- จิตติมา นันทพานิช. (2547). *ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหารกับ ประสิทธิภาพของสถานศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- ฉลอง ขำมาก. (2544). *พฤติกรรมการใช้วงจรควบคุมคุณภาพภายในการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานด้านการบริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันราชภัฏนครปฐม.*
- ชุมพล เปี่ยมศรี. (2547). *ประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษา จังหวัดฉะเชิงเทรา. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- ชูศรี ถนอมกิจ. (2550). *ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารกับประสิทธิผล ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลบุรี. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2546). *เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย* (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: เทพเนรมิต การพิมพ์.
- ชูเพียร คำสำราญ. (2549). *คุณธรรมจริยธรรมอิสลามของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาในโรงเรียน เอกชนสอนศาสนาอิสลามในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ปัตตานี ยะลา นราธิวาส. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- ฐปนพรธ ฤกษ์เปลี่ยน. (2548). *ประสิทธิภาพในการบริหารโรงเรียนกีฬาตามปฏิรูปการศึกษา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.*

- ณรินทร์ ชำนาญดู. (2548). *การบริหารการควบคุมภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เตือนใจ สืบทิม. (2545). *ศึกษาประสิทธิผลในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ถวัลย์ มาศจรัส. (2546). *PDCA: นวัตกรรมเขียนแผนการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการเขียนหนังสือสำหรับครูและผู้บริหาร*. กรุงเทพฯ: 21 เซนจูรี.
- ถวิล อรัญเวศ. (ม.ป.ป.). *นวัตกรรมการบริหารแบบมีส่วนร่วมใจด้วยเทคนิคสี่แนวคิดพิชิตคุณภาพการศึกษา*. นครราชสีมา: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4.
- ทักษิณ อารยะจารุ. (2548). *การศึกษากาการบริหารงานวิชาการ โดยใช้วงจรคุณภาพของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณบุรี*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, สำนักบัณฑิตศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- ทิพย์วรรณ ปุณณินท์. (2551). *อิทธิพลของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารต่อประสิทธิผลของโรงเรียนคาทอลิก สังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑล กรุงเทพฯ เขต 6*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ทศนา แจมณี และภายิต ประมวลศิลป์ชัย. (2547). *ประสบการณ์และกลยุทธ์ของผู้บริหารในการปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียน*. กรุงเทพฯ: เมธิทิปส์.
- โทชาวะ บุญจิ. (2544). *คิดใหม่ ทำใหม่ด้วยไคเซ็น (ซีโมพร สุธรรมวงศ์, แปล)*. กรุงเทพฯ: ส เอเชียบเรส.
- ธงชัย สันติวงษ์ และชัยยศ สันติวงษ์. (2534). *การเงินธุรกิจ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- ธงชัย สันติวงษ์ และชัยยศ สันติวงษ์. (2546). *พฤติกรรมบุคคลในองค์กร*. กรุงเทพฯ: เจริญพัฒน์.
- ธงชัย สันติวงษ์. (2546). *การบริหารสู่ศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: ประชุมช่าง.
- ธวัชชัย ศุภประดิษฐ์. (2556). *ศึกษาปัจจัยที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับปริญญาโทของสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์*. ม.ป.ท.
- นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์. (2548). *นิตยย่อบริหาร*. เชียงใหม่: Orange Group Tactics Design.
- นพรัตน์ ชัชวาลย์. (2549). *การบริหาร โดยใช้วงจรคุณภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลอย เขต 1*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.

- นิภัทรา สังข์มณี. (2549). *การใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา* ขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2 ตามที่สภาระของครูวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, สำนักบัณฑิตศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- นิตานถ นนท์จุมจัง. (2552). *ศึกษาภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพของผู้บริหารโรงเรียนและ* *ประสิทธิผลของโรงเรียน* สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว. งานนิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัย บูรพา.
- เนตรนพิชญ์ จำปาเทศทอง. (2544). *โครงการการเรียนการสอนเพื่อการค้นพบ. วารสารวิชาการ,* 4(4), 30-32.
- เนตร์พัฒนา ยาวีราช. (2546). *การจัดการสมัยใหม่ (Modern management).* กรุงเทพฯ: เซ็นทรัลเอ็กซ์เพรส.
- บุญจันทร์ จันทร์เจียม. (2548). *การบริหารสถานศึกษาแบบกระจายอำนาจของสถานศึกษา* สังกัด *สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1.* วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 7).* กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญเชิด จำขุ่ม. (2547). *การศึกษาการบริหารการจัดการศึกษาและประสิทธิผลของโรงเรียน* สังกัด *สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1.* วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- ประกอบ พอดี. (2549). *การนำวงจรเดมมิงมาใช้ในการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา* สังกัด *สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1.* วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชา การบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- ประทีป โดสารเดช. (2549). *สภาพและปัญหาการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.* *สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2.* วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- ประเวศ ะสี. (2546). *ปฏิรูปการศึกษายกเครื่องทางปัญญาทางรอดจากความหายนะ.* กรุงเทพฯ: มูลนิธิสตรี-สตรีศึกษาคีรี.
- ประเสริฐ กล่อมหอมหวล. (2547). *ศึกษาปัญหาการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับ* *ชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษา* สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบางละมุง *จังหวัดชลบุรี.* วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.

- ปริทรรศน์ พันธบุรุษรงค์. (2545). *TQM ภาคปฏิบัติ: เทคนิคการแก้ปัญหาแบบ “สยามา”*.
กรุงเทพฯ: สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น).
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2546). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- ปลูตา เพ็งประสพ. (2551). *การศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร โรงเรียนเซนต์หลุยส์
จังหวัดฉะเชิงเทรา*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา,
คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ปาติกา นิธิประเสริฐกุล. (2547). *ปัจจัยภาวะผู้นำและองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อประสิทธิผล
ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขต
พัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ปิยะพร ทำบุญ. (2546). *การบริหารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในสถานศึกษา
ศรีสะเกษ*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา,
คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- พรรณี สุวัตติ. (2536). *การวิเคราะห์สุขภาพองค์กรของโรงเรียนประถมศึกษา*. วิทยานิพนธ์
ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2543). *วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 7)*.
กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พิชาติ ไชยวงศ์. (2547). *กระบวนการบริหารงานเชิงคุณภาพในการพัฒนาวิชาชีพครู สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาเขต 2*. การศึกษาค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ภรณ์ กิรีติบุตร. (2529). *การประเมินประสิทธิผลขององค์กร*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ภรณ์ ศิริสุขชัยวุฒิ. (2545). *ความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพองค์กรกับประสิทธิผลของโรงเรียน
อาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จังหวัดนครสวรรค์*.
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, สำนักบัณฑิตศึกษา,
สถาบันราชภัฏกำแพงเพชร.
- ภัทรพร อะพรรัมย์. (2555). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารกับประสิทธิผลของ
โรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอบินทร์บุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 2*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.

- ภาวิณี ชินคำ. (2547). รูปแบบการบริหารงานด้วยหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษา นครสวรรค์ เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- ภิรมย์ ขำดี. (2547). การดำเนินงานตามมาตรฐานการบริหารโรงเรียนด้วยวงจรเดมมิงของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- ภูษิต โภคผลากรณ์. (2547). การศึกษาการบริหารเชิงคุณภาพตามธรรมนุญโรงเรียนของโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- มงคล จันทร์นะ. (2546). ศึกษาพฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาบัณฑิต. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- มนตรี บุญธรรม. (2544). ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- มยุรี อนุมานราชชน. (2546). การบริหารโครงการ (พิมพ์ครั้งที่ 4). เชียงใหม่: คณิงนิการพิมพ์.
- มิตรชัย กอกฝัน. (2545). ความสัมพันธ์ระหว่างวิสัยทัศน์ของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากำแพงเพชร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, สำนักบัณฑิตศึกษา, สถาบันราชภัฏกำแพงเพชร.
- ขงยุทธ แดงหอม. (2546). การศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินการวางแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอ่างทอง. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- รัตนาภรณ์ สุกณี. (2546). การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันราชภัฏกาญจนบุรี

- เรื่องวิทย์ เกษสุวรรณ. (2545). การจัดการคุณภาพ: จาก TQC ถึง TQM, ISO 9000และการประกันคุณภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: บพิธการพิมพ์.
- วรรณ พยุงวงษ์. (2544). ความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพองค์กรกับประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 12. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วรรณ พงษ์พัฒนาผล. (2542). การศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนามาตรฐานโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 12. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วัชรภรณ์ ศรีเมืองช้าง. (2552). ความสัมพันธ์ระหว่างองค์การแห่งการเรียนรู้กับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยนครพนม.
- วิฑูรย์ สิมะโชคดี. (2541). คุณภาพคือความอยู่รอด = *Quality means survival*. กรุงเทพฯ: สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น).
- วิฑูรย์ สิมะโชคดี. (2545). คุณภาพคือ การบูรณาการ. กรุงเทพฯ: สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น).
- ศิริพร จินดาพงษ์. (2549). ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกรรมการบริหารองค์การแห่งการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ศูนย์สารสนเทศเพื่อการบริหารและพัฒนางานปกครอง. (2555). ศูนย์บริการข้อมูลอำเภอ. เข้าถึงได้จาก <http://www.amphoe.com>
- สถาบันราชภัฏเทพสตรี. (2546). เอกสารประกอบการสอนหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ลพบุรี: สถาบันราชภัฏเทพสตรี.
- สมคิด พรหมจ้อย และสุพัตร์ พิบูลย์. (2544). การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา. นนทบุรี: จตุพรดีไซด์.
- สมโชค โพธิ์งาม. (2550). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.

- สมถวิล ศรีจันทร์วิโรจน์. (2552). *สภาพและปัญหาการบริหารสถานศึกษา สำนักงานส่งเสริม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดสมุทรปราการ*. งานนิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัย นเรศวร.
- สมบูรณ์ เพ็ญจิตร์. (2548). *การศึกษาประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ฉะเชิงเทรา เขต 1*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สมศักดิ์ คลประสิทธิ์. (2539). *การนำรูปแบบระบบบริหารคุณภาพแบบมุ่งคุณภาพทั้งองค์กร ในสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชา การบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมศักดิ์ ฝั้นคำอ้าย. (2546). *การบริหารโรงเรียนของผู้บริหารที่ผ่านเกณฑ์คุณภาพของคณะกรรมการ ข้าราชการครู ตามความคิดเห็นของข้าราชการครูในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดลำปาง*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, สำนักบัณฑิตศึกษา, สถาบันราชภัฏลำปาง.
- สมศักดิ์ สีนุระเวชญ์. (2542). *มุ่งสู่คุณภาพการศึกษา*. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- สายใจ ศรีดี. (2542). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบที่สนับสนุนการบริหารคุณภาพ กับสภาพองค์การของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2. (2557). *แผนปฏิบัติการประจำปี งบประมาณ พ.ศ. 2557*. สระแก้ว: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2554 ก). *การพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2554 ข). *แนวทางการพัฒนาระบบการประกัน คุณภาพภายในของสถานศึกษาตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการ ประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 เล่ม 1*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์ การเกษตรแห่งประเทศไทย.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545-2559). กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา. (ม.ป.ป.). คู่มือกำกับติดตามการประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยอาชีวศึกษาเอี่ยมละออ.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2546). ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- สินสมุทร เหมนาค. (2549). คุณลักษณะกับผลการปฏิบัติงานของผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุมน อมรวิวัฒน์. (2544). คู่มือการพัฒนาการศึกษาด้วยกระบวนการ PDCA. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสตรี-สฤณีวงศ์.
- สุรัชช ช่วยเกิด. (2547). คุณลักษณะของผู้บริหารและวัฒนธรรมโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลโรงเรียนภายใต้การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุรัสวดี ราชกุลชัย. (2543). การวางแผนและการควบคุมทางการบริหาร. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จามจรี.
- สุรัสวดี ราชกุลชัย. (2547). การวางแผนและการควบคุมทางการบริหาร. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสาวลักษณ์ โสมาทต. (2553). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสตรีกับประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อดิศักดิ์ จันทะนาม. (2549). สภาพปัจจุบันการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 2. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- อภิชาติ บัวทอง. (2546). การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนกับประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 3. วิทยานิพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อำนาจ ชัยต้นนคร. (2544). ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหารกับประสิทธิผล
ของโรงเรียนมูลนิธิคณะเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์การศึกษา
มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อำนาจ เข็มขุนทศ. (2544). ความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินงานตามมาตรฐานวิชาชีพครูกับ
ประสิทธิผลของวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2546). หลักการบริหารแบบฐานโรงเรียน (S-B-M). กรุงเทพฯ: พระรามสี่
การพิมพ์.
- Andrews, R., & Soder, R. (1987). Principal leadership and student achievement. *Educational
Leadership*, 44(06), 9-11.
- Bank, J. (1992). *The essence of total quality management*. New York: Prentice-Hall.
- Best, J. W., & Kahn, J. V. (1993). *Research in education* (7th ed.). Boston, MA: Allyn & Bacon.
- Caplow, T. (1964). *Principles of organization*. New York: Harcourt, Brace & World.
- Cope, R., & Hannah, W. (1975). *Revolving college doors*. New York: John Wiley & Sons.
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing* (5th ed.). New York: Harper Collins.
- Davis, G. A., & Magaret, A. T. (1989). *Effective school and effective teachers*. Boston:
Allyn & Bacon.
- Deming, W. E. (1986). *Out of the crisis*. Cambridge: Massachusetts Institute of Technology.
- Dessler, G. (2004). *Management, principles & Practices for tomorrow's leaders*. New Jersey:
Pearson Education.
- Eager, H. J. (1987). Identification of key strategies for school effectiveness and how they are
implemented, as perceived by administrators and teachers in selected exemplary
private secondary schools. *Dissertation Abstracts International*, 18(08), 1941-A
- Gibson, J. (1979). *Organization: Behavior structure process* (3rd ed.). Texas: Business Publication.
- Glickman, C. D., Gordon, S. P., & Ross, G. J. M. (2001). *Supervision and instructional leadership:
A development Approach* (5th ed.). Boston: Allyn & Bacon.
- Goodhart, W. H. (1991). The Instrument and expressive characteristics of public secondary
school and effectiveness. *Dissertation Abstracts International*, 18(8), 1941-A.

- Hoy, W. K., & Miskel, C. G. (1991). *Educational administration: Theory, research and practice* (4th ed.). Singapore: McGraw-Hill International.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.
- Likert, R. (1961). *New patterns of management*. New York: McGraw-Hill.
- Lillrank, P., & Kano, N. (1989). *Continuous improvement: Quality control circles in Japanese industry*. The University of Michigan: AEIOU.
- Maylor, H. (1999). *Project management* (2nd ed.). London: Financial Times Pitman.
- McCurtain, B. L. (1989). Elementary school principle competencies and school effectiveness instructional staff perception. *Dissertation Abstracts International*, 18(1), 41-A.
- Mehnyk, S. A., & Denzler, D. R. (1996). *Operations management: A value driven approach*, Boston, MASS: Irwin McGraw-Hill.
- Moorhead, G., & Griffin, R. W. (1998). *Organizational behavior* (5th ed.). New York: Houghton Muffin Company.
- Mott, F. E. (1972). *The characteristics of effective organizations*. New York: Harper & Row.
- Robbins, S. P. (1980). *The administrative process* (2nd ed.). London: Prentice-Hall.
- Robbins, S. P. (1989). *The training in inter-personal skills: Tips for managing people at work*. Englewood Cliffs: Prentice Hall International.
- Sergiovanni, T. J. (1982). Ten principles of quality leadership. *Educational leadership*, 16, 331-339.
- Simon, H. A. (1957). *Administrative behavior, a study of decision-making processes in administrative organization* (2nd ed.). New York: Macmillan.
- Smith, H. B. (1974). Description of effective and ineffective behavior of school principals. *Dissertation Abstracts International*, 48(3), 1935-A.
- Spirito, J. P. (1990). The Instructional leadership behaviors of principals in middle school in California and the impact of their implementation of academic achievement. *Dissertation Abstracts International*, 51(12), 3986-A
- Taff, B. C. (1998). Teacher perceptions of principal role behavior and school effectiveness, (Leadership, rural education). *Dissertation Abstracts International*, 58(7), 2486-A.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

- สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัย
- สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือการวิจัย
- สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

(สำเนา)

ที่ ศร 6621/ ว.1662

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

2 กันยายน 2557

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย เค้าโครงย่อวิทยานิพนธ์ และเครื่องมือเพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วย นางกรรณิการ์ นันทะเทศ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ความสัมพันธ์ ระหว่างการบริหารเชิงคุณภาพกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ในความควบคุมดูแลของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิทธิพร นิยมศรีสมศักดิ์ เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือเพื่อการวิจัย ในการนี้คณะศึกษาศาสตร์ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัยของนิสิต ในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา หวังเป็นอย่างยิ่งว่า จะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ)

มนตรี แยมกสิกร

(รองศาสตราจารย์ ดร.มนตรี แยมกสิกร)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ ปฏิบัติการแทน

ผู้รักษาการแทนอธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพา

ศูนย์นวัตกรรมกรรมการบริหารและผู้นำทางการศึกษา

โทรศัพท์ 0-3810-2052

โทรสาร 0-3874-5811

ผู้วิจัยโทร 087-9114515

(สำเนา)

ที่ ศช 6621/ ว.1731

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

24 กันยายน 2557

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือการวิจัย

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วย นางกรรณิการ์ นันทะเทศ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ความสัมพันธ์ ระหว่างการบริหารเชิงคุณภาพกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ในความควบคุมดูแลของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิทธิพร นิยมศรีสมศักดิ์ เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ในการนี้ ผู้วิจัยจะขอความร่วมมือจากท่านในการเก็บ รวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือจากครูผู้สอนในสังกัด อนึ่ง โครงการวิจัยนี้ได้ผ่านขั้นตอน การพิจารณาทางจริยธรรมการวิจัยของมหาวิทยาลัยบูรพา เรียบร้อยแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา หวังเป็นอย่างยิ่งว่า จะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) เศษฐ์ ศิริสวัสดิ์

(ดร.เศษฐ์ ศิริสวัสดิ์)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา ปฏิบัติการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ ปฏิบัติการแทน

ผู้รักษาการแทนอธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพา

ศูนย์นวัตกรรมกรรมการบริหารและผู้นำทางการศึกษา

โทรศัพท์ 0-3810-2052

โทรสาร 0-3874-5811

ผู้วิจัยโทร 087-9114515

(สำเนา)

ที่ ศธ 6621/ ว.1731

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

3 พฤศจิกายน 2557

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือเพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วย นางกรรณิการ์ นันทะเทศ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ความสัมพันธ์ ระหว่างการบริหารเชิงคุณภาพกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ในความควบคุมดูแลของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิทธิพร นิยมศรีสมศักดิ์ เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ มีความประสงค์ขอความอนุเคราะห์จากท่านเพื่ออำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากครูผู้สอน อนึ่ง โครงการวิจัยนี้ได้ผ่านขั้นตอนการพิจารณาทางจริยธรรมการวิจัยของมหาวิทยาลัยบูรพา เรียบร้อยแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา หวังเป็นอย่างยิ่งว่า จะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) เศษฐ์ ศิริสวัสดิ์

(ดร.เศษฐ์ ศิริสวัสดิ์)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา ปฏิบัติการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ ปฏิบัติการแทน

ผู้รักษาการแทนอธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพา

ศูนย์นวัตกรรมการบริหารและผู้นำทางการศึกษา

โทรศัพท์ 0-3810-2052

โทรสาร 0-3874-5811

ผู้วิจัยโทร 087-9114515

ภาคผนวก ข

คำอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ตารางที่ 23 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารเชิงคุณภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก
1	0.58	21	0.23
2	0.52	22	0.70
3	0.63	23	0.61
4	0.59	24	0.48
5	0.46	25	0.64
6	0.43	26	0.40
7	0.79	27	0.54
8	0.85	28	0.70
9	0.34	29	0.83
10	0.86	30	0.87
11	0.25	31	0.64
12	0.83	32	0.43
13	0.43	33	0.61
14	0.76	34	0.77
15	0.90	35	0.66
16	0.48	36	0.31
17	0.22	37	0.55
18	0.74	38	0.53
19	0.84	39	0.49
20	0.42		

หมายเหตุ: ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารเชิงคุณภาพของโรงเรียนเท่ากับ 0.95

ตารางที่ 24 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผล
ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก
1	0.44	16	0.77
2	0.86	17	0.35
3	0.57	18	0.61
4	0.66	19	0.34
5	0.84	20	0.70
6	0.60	21	0.61
7	0.43	22	0.87
8	0.36	23	0.71
9	0.44	24	0.36
10	0.49	25	0.63
11	0.47	26	0.41
12	0.39	27	0.42
13	0.26	28	0.48
14	0.84	29	0.41
15	0.71	30	0.82

หมายเหตุ: ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเกี่ยวกับการประสิทธิผลของโรงเรียนเท่ากับ 0.93

ภาคผนวก ค
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารเชิงคุณภาพกับประสิทธิผลของโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2

.....

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารเชิงคุณภาพกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2
2. ขอให้ท่านโปรดพิจารณาตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการบริหาร โรงเรียน และขอได้โปรดตอบแบบสอบถามฉบับนี้ทุกข้ออย่าได้เว้นข้อใดข้อหนึ่งเพราะจะทำให้แบบสอบถามไม่สมบูรณ์ทั้งชุด
3. แบบสอบถามนี้ใช้สำหรับข้อมูลในการทำวิจัยเท่านั้น ผู้วิจัยจะรักษาคำตอบของท่านเป็นความลับ คำตอบของท่านจะไม่มีผลกระทบต่อการทำงานของท่านแต่อย่างใด
4. ลักษณะของแบบสอบถามประกอบด้วย 3 ตอน คือ
ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารเชิงคุณภาพของโรงเรียน
ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียน
5. เมื่อตอบคำถามเสร็จสมบูรณ์แล้ว ขอความกรุณาส่งแบบสอบถามโดยตรงที่กล่องรับเอกสารของโรงเรียนบ้านหนองบัว ณ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงในการให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม

นางกรรณิการ์ นันทะเทศ

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยบูรพา

ตอนที่ 1

ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง

กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง หน้าข้อคำถามแต่ละข้อตามความเป็นจริง

1. ขนาดโรงเรียน ขนาดเล็ก(จำนวนนักเรียน 1 - 120 คน)
 ขนาดกลาง (จำนวนนักเรียน 121 - 300 คน)
 ขนาดใหญ่(จำนวนนักเรียน 301 คนขึ้นไป)

2. เขตที่ตั้ง โรงเรียน อำเภอรัฐประเทศ
 อำเภอวัฒนานคร
 อำเภอโคกสูง
 อำเภอตาพระยา

ตอนที่ 2

แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารเชิงคุณภาพของโรงเรียน

คำชี้แจง

แบบสอบถามตอนที่ 2 ผู้วิจัยประสงค์จะศึกษาระดับพฤติกรรมการบริหารเชิงคุณภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ในด้านการวางแผน การปฏิบัติตามแผน การตรวจสอบ และการแก้ไขปรับปรุง

กรุณาอ่านแบบสอบถามแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ที่ตรงกับสภาพที่เป็นจริงในการปฏิบัติงานของโรงเรียน โดยพิจารณาตามเกณฑ์ ดังนี้

- 5 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตัวอย่างแบบสอบถาม

ข้อที่	การบริหารเชิงคุณภาพของโรงเรียน	ระดับการปฏิบัติงาน				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
0	มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	✓				

อธิบาย จากตัวอย่างข้อ 0 แสดงว่า การปฏิบัติงานตามการบริหารเชิงคุณภาพด้านการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด

ข้อที่	การบริหารเชิงคุณภาพของโรงเรียน	ระดับการปฏิบัติงาน				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
การวางแผน						
1	โรงเรียนจัดประชุมครูเพื่อศึกษาสภาพปัญหาความต้องการมาเป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาคุณภาพนักเรียน					
2	โรงเรียนวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง					
3	โรงเรียนวางแผนปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ นโยบายและเป้าหมาย					
4	โรงเรียนวางแผนร่วมกับชุมชน โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา					
5	โรงเรียนจัดวางระบบประกันคุณภาพภายในอย่างมีระบบ					
6	โรงเรียนวางแผนกรอบอัตรากำลังทุกปีเพื่อวางแผนการดำเนินงานตามกิจกรรม					
7	โรงเรียนวางแผนในการจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้					
8	โรงเรียนจัดทำปฏิทินปฏิบัติงานตามแผนงานที่วางไว้					
9	โรงเรียนเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์แผนงานให้ชุมชน/ องค์กรในชุมชนรับทราบ					
10	โรงเรียนมอบหมายการปฏิบัติงานให้ตรงตามวุฒิการศึกษาและความรู้ความสามารถของบุคลากร					

ข้อที่	การบริหารเชิงคุณภาพของ โรงเรียน	ระดับการปฏิบัติงาน				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
การปฏิบัติตามแผน						
11	ปฏิบัติงานตามแผนงานหรือกิจกรรมที่วางไว้					
12	โรงเรียนระดมทรัพยากรจากองค์กร หน่วยงาน และชุมชนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา					
13	ดูแลอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน ให้อยู่ในสภาพดี					
14	จัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆเช่นวัสดุ ครุภัณฑ์ อย่างเหมาะสมให้เพียงพอกับความต้องการของ ผู้เรียน					
15	ดำเนินการจัดซื้อและจัดจ้างตามแผนการใช้จ่าย งบประมาณของโรงเรียน					
16	กำกับ ติดตาม นิเทศการดำเนินงานของโรงเรียน ตามแผนงานที่วางไว้อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ					
17	ส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้รับผิดชอบแผนงาน ของโรงเรียนปฏิบัติงานอย่างมีความสุข					
18	โรงเรียนจัดทำข้อมูลคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ที่จะให้เกิดแก่ผู้เรียน					
19	โรงเรียนสามารถดำเนินงานได้ตามระยะเวลา ที่กำหนด					
20	ประชาสัมพันธ์ความก้าวหน้าของโรงเรียนให้ ชุมชนทราบอย่างต่อเนื่องและทั่วถึง					

ข้อที่	การบริหารเชิงคุณภาพของ โรงเรียน	ระดับการปฏิบัติงาน				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
การตรวจสอบ						
21	ตรวจสอบปัญหาแทรกซ้อนที่ทำให้การดำเนินงานไม่เป็นไปตามแผนที่วางไว้					
22	ตรวจสอบการประเมินผลคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง					
23	จัดให้ครู ชุมชน และผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการบริหารโรงเรียน					
24	ติดตาม กำกับการจัดทำข้อมูลและระบบสารสนเทศของโรงเรียน					
25	ตรวจสอบและรายงานผลการปฏิบัติงานตามกิจกรรมของโรงเรียน					
26	ตรวจสอบการวัดและประเมินผลนักเรียนตามสภาพจริง					
27	กำกับ ติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรที่สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น					
28	ติดตามและประเมินผลด้านอาคารสถานที่ให้มีสภาพพร้อมใช้งาน					
29	ตรวจสอบและวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามเป้าหมายที่กำหนดเพื่อปรับปรุงคุณภาพ					
30	ตรวจสอบ ติดตาม การทำงานของบุคลากรที่ได้รับมอบหมายโครงการจากผู้บริหาร					

ข้อที่	การบริหารเชิงคุณภาพของ โรงเรียน	ระดับการปฏิบัติงาน				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
การแก้ไขปรับปรุง						
31	ปรับปรุงระบบประกันคุณภาพภายในโรงเรียน					
32	นำผลการประเมินจากหน่วยงานต่าง ๆ มาใช้ในการปรับปรุงพัฒนาโรงเรียน					
33	ปรับปรุงวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมายการจัดการศึกษาตามการเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคม					
34	กำหนดนโยบายในการแก้ไขข้อบกพร่องในการเรียนรู้ของนักเรียนรายบุคคล					
35	ปรับปรุงแผนกลยุทธ์เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานครั้งต่อไป					
36	นำผลจากการไปศึกษาดูงาน การอบรมมาปรับปรุงพัฒนานักเรียนและโรงเรียน					
37	พัฒนาปรับปรุงระบบสารสนเทศให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง					
38	ระดมพลังสมองเพื่อหาทางแก้ไขปัญหาหรือจุดอ่อนของโรงเรียน เพื่อให้โรงเรียนบรรลุตามวัตถุประสงค์					
39	นำผลที่ได้จากการระดมพลังสมองเสนอคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในเพื่อพิจารณาสำหรับวางแผนงานในครั้งต่อไป					

ตอนที่ 3

แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียน

คำชี้แจง

แบบสอบถามตอนที่ 3 ผู้วิจัยประสงค์จะศึกษาระดับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ในด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ความสามารถในการพัฒนาทัศนคติทางบวกของนักเรียน ความสามารถในการแก้ไขปัญหาภายในโรงเรียน และความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม

กรุณาอ่านแบบสอบถามแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ที่ตรงกับสภาพที่เป็นจริงในการปฏิบัติงานของโรงเรียน โดยพิจารณาตามเกณฑ์ ดังนี้

- 5 หมายถึง ความสำเร็จของโรงเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง ความสำเร็จของโรงเรียนอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง ความสำเร็จของโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง ความสำเร็จของโรงเรียนอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง ความสำเร็จของโรงเรียนอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตัวอย่างแบบสอบถาม

ข้อที่	ประสิทธิผลของโรงเรียน	ระดับความสำเร็จของโรงเรียน				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
0	ผู้ปกครองชื่นชมการทำงานของครู		✓			

อธิบาย จากตัวอย่างข้อ 0 แสดงว่า ผู้ปกครองชื่นชมการทำงานของครู ในระดับมาก

ข้อที่	ประสิทธิผลของโรงเรียน	ระดับความสำเร็จของโรงเรียน				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
ความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง						
1	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในทุกระดับชั้นของโรงเรียนอยู่ในเกณฑ์ระดับดี					
2	นักเรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ห้อย่างมีเหตุผล					
3	การเข้าศึกษาต่อในระดับชั้นที่สูงขึ้นของนักเรียนอยู่ในระดับที่น่าพอใจ					
4	โรงเรียนมีชื่อเสียงทางด้านทักษะวิชาการ					
5	ความพึงพอใจของครูต่อผลการสอบ O – Net ของนักเรียน					
ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก						
6	ผู้ปกครองและชุมชนมีความพึงพอใจในระเบียบวินัย คุณธรรมและความประพฤติของนักเรียน					
7	นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม เหมาะสมกับวัย					
8	นักเรียนมีระเบียบวินัยและความประพฤติที่เรียบร้อย					
9	นักเรียนส่วนใหญ่ในโรงเรียนยอมรับฟังและเคารพความคิดเห็นของผู้อื่น					
10	นักเรียนประพฤติตัวเป็นแบบอย่างที่ดีของสังคม					
11	นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่					
12	นักเรียนมีความรู้ความสามารถและทักษะที่จำเป็นในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง					
13	นักเรียนเป็นผู้มีมารยาทดีงามและปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีไทยอย่างเหมาะสม					
14	นักเรียนรู้จักประหยัด รู้จักรักษาและเห็นคุณค่าของทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด					

ข้อที่	ประสิทธิผลของโรงเรียน	ระดับความสำเร็จของโรงเรียน				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน						
15	ผู้บริหารสามารถแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานของโรงเรียนในกรณีที่ไม่บรรลุล่วงวัตถุประสงค์ได้อย่างเหมาะสม					
16	ผู้บริหารสามารถผูกมิตรและใช้วิธีการประนีประนอมในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียนได้					
17	ผู้บริหารและครูมีความสามารถในการแก้ไขปัญหาการฉกฉวยเงินหรือปัญหาเฉพาะหน้าของโรงเรียนที่เกิดขึ้นได้					
18	ผู้บริหาร และครูรับรู้ถึงปัญหาต่าง ๆ ของโรงเรียนที่เกิดขึ้นและร่วมมือกันแก้ไขปัญหาเหล่านั้นจนสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี					
19	ครูมีความสามารถในการแก้ปัญหาด้านการเรียนการสอนหรือหลักสูตร					
20	ผู้บริหารและครูยอมรับข้อเสนอแนะของผู้ปกครองและชุมชนในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ของโรงเรียน					
21	ผู้ปกครองร่วมมือกับโรงเรียนในการแก้ปัญหาด้านการเรียนของนักเรียน					
22	ผู้ปกครองร่วมมือกับโรงเรียนในการแก้ปัญหาด้านความประพฤติของนักเรียน					
23	ผู้บริหารให้ความสำคัญหุ้่นต่อครูเพื่อรักษาผลประโยชน์หรือเป้าหมายของโรงเรียน					

ข้อที่	ประสิทธิผลของโรงเรียน	ระดับความสำเร็จของโรงเรียน				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
ความสามารถในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม						
24	ผู้บริหารและครูได้นำนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีทางการศึกษามาใช้ปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน					
25	ผู้บริหารและครูสามารถจัดกระบวนการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับสังคมและสภาพแวดล้อมในห้องเรียน					
26	ผู้บริหารและครูยอมรับการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงในการดำเนินการต่างๆเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของโรงเรียน					
27	โรงเรียนมีการปรับเปลี่ยนวิสัยทัศน์ เป้าหมายตามสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคม					
28	โรงเรียนสามารถปรับตนเองให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมของสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง					
29	ครูพัฒนางานด้านต่างๆได้ตรงตามวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ของโรงเรียน					
30	มีการศึกษาฐาน และสามารถนำข้อมูลมาปรับให้เข้ากับสภาพแวดล้อมของโรงเรียน					

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามอย่างดียิ่ง